

การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R
ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สายชล โชติธนากิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

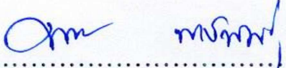
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สายชล โชติชนากิจ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.พาวา พงษ์พันธุ์)

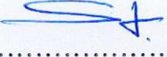

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา ทองสอน)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

.....กรรมการ
(ดร.พาวา พงษ์พันธุ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา ทองสอน)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพิน ชูชื่น)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 18 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.พาวา พงษ์พันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา ทองสอน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้องตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้อำนวยการ โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) ตลอดจนเพื่อนครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพิน ชูชื่น กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแก่บิดาและมารดา บุพการี บุรพจารย์ กัลยาณมิตรและผู้มีพระคุณทุกท่าน ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตรงเท่าทุกวันนี้

สายชล โชติชนากิจ

54920988: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรม/ การอ่านจับใจความ/ วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R/ เทคนิคเพื่อนคู่คิด/
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สายชล โชติธนากิจ: การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (DEVELOPMENT OF THAI READING COMPREHENSION ACTIVITIES PACKAGE USING SQ4R READING METHOD TOGETHER WITH THINK PAIR SHARE FOR MATHAYOMSUKSA I STUDENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: พาวา พงษ์พันธุ์, กศ.ด., ปรินญา ทองสอน, ศษ.ด. 206 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 35 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ และแบบวัดเจตคติของผู้เรียนต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 83.57/ 85.26 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
2. ผลการอ่านจับใจความหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมีเจตคติต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก

54920988: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION; M.Ed. (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORDS: ACTIVITIES PACKAGE/ READING COMPREHENSION/ SQ4R READING METHOD/ THINK PAIR SHARE/ MATHAYOMSUKSA I STUDENTS

SAICHON CHOTTANAKIT: DEVELOPMENT OF THAI READING COMPREHENSION ACTIVITIES PACKAGE USING SQ4R READING METHOD TOGETHER WITH THINK PAIR SHARE FOR MATHAYOMSUKSA I STUDENTS. ADVISORY COMMITTEE: PAWA PHONGPAN, Ed.D., PARINYA THONGSORN, Ph.D. 206 P. 2018.

The purposes of this research were to develop an activities package on Thai reading comprehension by using SQ4R reading method together with Think Pair Share for mathayomsuksa I students, to compare the pretest and posttest results after learning with the package, and study the attitude of students who were taught with the package. The sample consisted of 35 Matthayomsuksa I student in the second semester academic year of 2018 at Pattaya City 2 school (Charoen-Rat-Uthit), Banglamung District, Chon Buri Province. They were selected by the cluster sampling. The instrument in this research consisted of Thai reading comprehension package using SQ4R reading method together with Think Pair Share, the achievement test, and an attitude test.

The findings of the research were as follows:

1. The activities package on Thai reading comprehension using SQ4R and Think Pair Share was developed. It had the efficiency of 83.57/ 85.26.
2. The students' posttest scores in the reading comprehension achievement results were higher than pretest scores at .01 level of significance.
3. The students' attitude toward the activities package of Thai reading comprehension by using SQ4R reading method together with Think Pair Share for mathayomsuksa I students was at the highest level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย.....	15
การสอนภาษาไทย.....	19
การอ่านจับใจความ.....	36
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R.....	44
เทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด	52
ชุดกิจกรรม.....	53
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	61
แบบวัดเจตคติ.....	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
การสร้างชุดกิจกรรม.....	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การตรวจสอบคุณภาพของชุดกิจกรรม.....	81
การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมและการทดลองใช้.....	83
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	84
วิธีการวิจัย.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	84
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	84
การดำเนินการวิจัย.....	88
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
4 ผลการศึกษาวิจัย.....	90
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
การนำเสนอผลการพัฒนาชุดกิจกรรม.....	90
ผลการพัฒนา.....	91
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
สรุปผลการศึกษา.....	96
อภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	102
บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก.....	112
ภาคผนวก ข.....	119
ภาคผนวก ค.....	127
ภาคผนวก ง.....	136
ภาคผนวก จ.....	144
ภาคผนวก ฉ.....	149
ภาคผนวก ช.....	154
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	206

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงตารางตัวชี้วัดและสาระแกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาระที่ 1 การอ่าน.....	17
2	แสดงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ ของ ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับ เทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	75
3	แสดงผลการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 ตัวแรก (E_1).....	91
4	แสดงผลการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 ตัวหลัง (E_2).....	92
5	แสดงผลการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ ภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	93
6	ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	94
7	ผลการประเมินชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้ วิธีการสอนอ่าน แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของ ผู้เชี่ยวชาญ.....	122
8	คะแนนการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้ วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบเดี่ยว.....	123
9	คะแนนการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบกลุ่ม.....	124
10	คะแนนการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคสนาม.....	125

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
11	ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ของคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	129
12	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก.....	130
13	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านจับใจความจากสารคดี (ข่าว).....	131
14	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านจับใจความจากบทความ.....	132
15	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านจับใจความจากวรรณคดีในบทเรียน (บทร้อยกรอง).....	133
16	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านจับใจความจากเรื่องสั้น.....	134
17	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียน) (IOC) ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน.....	136
18	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียน) เรื่อง การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1....	138
19	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ (หลังเรียน) (IOC) ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน.....	140
20	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ (หลังเรียน) เรื่อง การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	142
21	ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	147
22	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติ.....	148
23	คะแนนการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	150

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
24	คะแนนผลการอ่านจับใจความของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วย ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับ เทคนิคเพื่อนคู่คิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560.....	152

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์และมรดกประจำชาติอันล้ำค่า เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกัน สังคมไทยปัจจุบันเป็นสังคมข้อมูลข่าวสารที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในทุก ๆ ด้าน สังคมไทยจึงเปิดกว้างในการรับอารยธรรมจากต่างประเทศที่หลั่งไหลมาจากทุกสารทิศ การรับข่าวสารโดยมิได้กลั่นกรองทำให้เกิดความสับสนในการคิดอ่านของเด็กและเยาวชน ดังนั้นสิ่งสำคัญที่เป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาคือ “การพัฒนาการอ่าน” เพราะการอ่านเป็นทักษะและกระบวนการที่สำคัญในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนามนุษย์ หากไม่ได้รับการพัฒนาหรือได้รับการพัฒนาไม่เต็มตามศักยภาพในการเรียนรู้แล้วย่อมทำให้เกิดปัญหาในกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ ซึ่งจะส่งผลถึงการศึกษาตลอดจนการพัฒนาและการแข่งขันทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ

การเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้ดี และสามารถสื่อสารได้นั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญสำหรับการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายในระดับสากลที่กำหนดโดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กล่าวคือ ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ข้อมูล การเรียนรู้การลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้เพื่อเป็นของตัวเอง และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น การอ่านจึงเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อมนุษย์ อันจะนำไปสู่การสร้างความรู้และพัฒนากระบวนการคิด บุคคลที่มีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล แปลความหมายข้อมูล ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าข้อมูลได้อย่างถูกต้องนั้น จะต้องได้รับการฝึกทักษะกระบวนการอ่านที่ดี ดังเช่นคำพูดของ ฟรานซิส เบคอน กล่าวว่า “การอ่านทำให้เป็นคนโดยสมบูรณ์” หมายความว่า การอ่านทำให้เกิดพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสพการณ์ พฤติกรรม การดำเนินชีวิต ศิลธรรม จรรยา และค่านิยม จุดหมายปลายทางของการอ่าน คือ การพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดและสมบูรณ์ที่สุด (ผกาศรี เข็นบุตร, 2542, หน้า 11)

นอกจากนี้การอ่านยังมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย การอ่านทำให้รู้ข่าวสารต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งปัจจุบันเป็นโลกของข้อมูลข่าวสาร ทำให้ผู้อ่านมีความสุข มีความหวัง และมีความอยากรู้อยากเห็น อันเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคน การอ่านมีประโยชน์ใน

การพัฒนาตนเอง คือ พัฒนาการศึกษา พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนทันเหตุการณ์ ซึ่งการจะพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้ต้องอาศัยประชาชนที่มีความรู้ความสามารถ ความรู้ต่าง ๆ ล้วนได้มาจากการอ่านนั่นเอง

ผลการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2552 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ คือ เห็นชอบให้ส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยกำหนดให้วันที่ 2 เมษายน ของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี เป็นวันรักการอ่าน กำหนดให้ปี พ.ศ. 2552-2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่านของประเทศ โดยกำหนดเป้าหมายกลยุทธ์ 3 ด้านหลักในการผลักดัน ให้การส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ การพัฒนา คนไทยให้มีความสามารถในการอ่าน การพัฒนาคนไทยให้มีนิสัยรักการอ่าน สร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมในการส่งเสริมการอ่าน เพื่อให้การอ่านเป็นที่สนใจมากขึ้น นับว่าเป็นการรวมพลังคนไทยทั้งชาติ เพื่อมุ่งสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้และตระหนักถึงซึ่งว่าการอ่าน คือ เส้นทางสู่ความสำเร็จ (นงศิณี โมลิกะ, 2552, หน้า 1-2)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยไว้ 5 มาตรฐาน ดังนี้ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่าน สร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้า อย่างมีประสิทธิภาพ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและ ดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและ หลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลัง ของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและ แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 12)

ดังนั้นการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องได้มาตรฐานการเรียนรู้จึงต้องฝึกฝนให้เกิดทักษะ จนมีความชำนาญในการใช้ภาษาไทย การอ่านจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้สามารถ รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สามารถเลือกใช้คำเรียบเรียง ความคิด ความรู้ และการใช้ ภาษาไทยถูกต้อง ตามกฎเกณฑ์ ตรงความหมายถูกต้องตามกาลเทศะบุคคลและมีประสิทธิภาพ และการอ่านยังเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญต่อกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การอ่านเพื่อจับใจความเป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่องเป็นการอ่านเพื่อต้องการทราบว่าเป็นเรื่องนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีความสำคัญตรงไหน และมีความหมายว่าอย่างไร จะเห็นได้ว่าการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องความเข้าใจในเรื่องการอ่าน ค้นหาสาระสำคัญหรือประเด็นที่สำคัญของเรื่องทีอ่านด้วย ในปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระอื่น ๆ นั้นปัญหาเริ่มแรก คือ “อ่านแล้วไม่เข้าใจ” จับประเด็นสำคัญไม่ได้วิเคราะห์หรือตีความไม่ได้ว่าผู้เขียนเรื่องนั้น ๆ ต้องการสื่อความหมายสิ่งใดอย่างไร ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้น เป็นต้นมาจนถึงระดับอุดมศึกษา ฉะนั้นผู้สอนทักษะพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยต้องตระหนักและมุ่งเน้นแก้ปัญหาอุปสรรคเหล่านี้ให้ลดน้อยลง เพื่อส่งผลไปยังการเรียนรู้องค์ความรู้อื่น ๆ ในระดับที่สูงขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน

องค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ได้ทำโครงการประเมินการจัดการศึกษาของประเทศสมาชิก ภายใต้โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ หรือ PISA มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับ PISA ได้ศึกษางานวิจัยในอดีตเพื่อตัดสินใจว่าความรู้และทักษะใดที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การมีชีวิตสังคมยุคใหม่ และเป็นตัวชี้วัดศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ซึ่ง OECD ตัดสินใจว่า การรู้เรื่องที่เป็นตัวชี้วัดอนาคตที่สำคัญหนึ่งในสามด้าน คือ การรู้เรื่องการอ่าน (โครงการ PISA ประเทศไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2554, หน้า 3) ในการทดสอบปี พ.ศ. 2015 พบว่าการอ่านของนักเรียนไทยเมื่อเทียบกับนานาชาติ มีผลการประเมินต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD โดยมีคะแนนเฉลี่ย 421 อยู่ในช่วงอันดับที่ 47-51 จากทั้งหมด 65 ประเทศ นักเรียนส่วนใหญ่ประมาณ 43% รู้เรื่องการอ่านต่ำกว่าระดับพื้นฐาน อีกประมาณ 37% รู้เรื่องการอ่านที่ระดับพื้นฐาน ดังนั้นจึงมีนักเรียนเพียง 20% เท่านั้น ที่มีความรู้และทักษะการอ่านสูงกว่าระดับพื้นฐาน และเกือบจะไม่มีนักเรียนที่รู้เรื่องการอ่านที่ระดับสูงมาก (ระดับ 5 และระดับ 6) เลย (มี 0.3%) (โครงการ PISA ประเทศไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2554, หน้า 61) ช่วง PISA 2009 ถึง PISA 2012 ผลการประเมิน การอ่านมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ใน PISA 2015 กลับมีคะแนนลดลงจาก PISA 2012 โดยการอ่านเป็นด้านที่มีคะแนนลดลงมากที่สุด ซึ่งลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (โครงการ PISA ประเทศไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2554, หน้า 4)

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สาระการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมืองพัทยา 2 ในปี พ.ศ. 2558 และ 2559 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยลดลงจาก 47.65 เป็น 41.82 ส่งผลให้สาระการอ่านเป็นสาระที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนน

ของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ (โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ), 2559, หน้า 158) แสดงให้เห็นว่านักเรียนยังต้องพัฒนาทักษะการอ่านให้มีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ ซึ่งการอ่านจับใจความเป็นพื้นฐานในการอ่านที่สำคัญ ทำให้เมื่ออ่านเรื่องหรือข้อความแล้วสามารถทำความเข้าใจถึงเนื้อเรื่อง ตีความ แปลความ บอกสาระสำคัญของเรื่องและจุดมุ่งหมายของเรื่อง ย่อเรื่องหรือตั้งชื่อเรื่อง รวมทั้งแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผลตรงตามที่คุณเขียนมุ่งสื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบ

จากการที่ผู้วิจัยสอนวิชาภาษาไทย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) พบว่า ปัญหาที่สำคัญของนักเรียน คือ มีนักเรียนจำนวนมากอ่านจับใจความไม่ได้ แยกใจความสำคัญออกจากใจความรองไม่ได้ ตีความไม่ได้ ไม่สามารถสรุปประเด็นสำคัญจากการอ่านได้อย่างถูกต้อง ไม่สามารถแยกความรู้ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังข้อมูลจากรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) ปีการศึกษา 2559 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 68.65 ซึ่งต่ำกว่าที่โรงเรียนกำหนด คือ ร้อยละ 70

จากปัญหาการอ่านดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการอ่านของนักเรียนยังไม่บรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัด ในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการสอนมุ่งเน้นให้ความรู้ไม่เน้นที่ทักษะการอ่านและกระบวนการคิดของนักเรียนทำให้การจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ขาดสื่อและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและน่าสนใจ เรื่องที่นำมาให้นักเรียนอ่านเป็นเรื่องที่ไกลตัวหรือไม่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ทำให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการอ่านและเกิดเจตคติที่ไม่ดีในการอ่าน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรหาวิธีสอนที่ส่งเสริมการสอนทักษะการอ่านให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะสาระการอ่าน หากนักเรียนขาดทักษะทางด้านนี้จะทำให้การสื่อสาร สื่อความกับบุคคลอื่นมีความบกพร่อง และมีผลเสียต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ ตลอดจนการประกอบอาชีพและส่งผลต่อไปยังการพัฒนาประเทศ ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเลือกวิธีสอน เพื่อให้บรรลุผลตามมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนจึงควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและฝึกกระบวนการคิดของนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล อันจะทำให้ นักเรียนรักการเรียนรู้ รู้จักวิเคราะห์ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิธีเชื่อมโยงความรู้และนำไปใช้

ในชีวิตจริง สามารถทำงานร่วมกัน โดยยึดหลักประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานของนักเรียน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคม แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านจับใจความว่า ครูควรวางแผนการจัดการเรียน การสอนการอ่านจับใจความให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ให้กับนักเรียน อ่านตามวุฒิภาวะ ประสบการณ์ และความสนใจของนักเรียน ใช้วิธีการหลากหลายโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน มีนิสัยรักการอ่าน ครูควรจัดทำสื่อการเรียนการสอน ซึ่งอาจเป็น ชุดกิจกรรมพัฒนาการอ่านที่เหมาะสมกับความสามารถและระดับชั้นของนักเรียนส่งเสริมให้ นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น มอบหมายให้นักเรียนจัดทำบันทึกการอ่าน จัดโครงการ ประกวดยอดคนอ่านที่เหมาะสมกับความสามารถและระดับชั้นของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียน ตอบปัญหาจากการอ่าน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออ่านจับใจความมีหลายวิธีด้วยกัน เช่น จัดตามแนวทางการสอนอ่านในใจ จัดตามขั้นตอนการฝึกทักษะ การอ่านจับใจความ สอนอ่าน จับใจความโดยใช้แผนภาพ โครงเรื่อง และฝึกทักษะพิเศษเพิ่มเติม

วิธีสอนอ่านวิธีหนึ่งที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ได้และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น คือ วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่าน ที่พัฒนามาจากวิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R ตามแนวคิดของ Francis P. Robinson (Robinson, 1961, pp. 29-30) โดยได้เสนอยุทธวิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R ไว้ ซึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนเลือกสิ่ง ที่เขาคาดว่าจะรู้จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและจดจำได้ดีและ ทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจ (Survey) เป็นการอ่านอย่างรวดเร็ว สำรวจความคิดทั่ว ๆ ไป ขั้นตอนที่ 2 การถาม (Question-Q) ให้ตั้งคำถาม ตัวเองเกี่ยวกับเรื่องนั้น ขั้นตอนที่ 3 การอ่าน (Read-R) เป็นการอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมายอ่านเพื่อที่ จะหาคำตอบตามที่ได้ตั้งไว้ โดยมุ่งหารายละเอียดให้เกิดความกระจ่างชัดเจน ขั้นตอนที่ 4 การจำ (Recite-R) ให้ย่อเรื่องราวที่สำคัญโดยใช้คำพูดของตัวเอง ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่อ่านดีขึ้น และ ขั้นตอนที่ 5 การทบทวน (Review-R) การพยายามทบทวนเรื่องที่อ่านเพื่อรวบรวมความคิด ต่อมา ในปี ค.ศ. 1984 วอลเตอร์ พอท (Walter Pauk) ได้เสนอวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R โดยได้แนวคิด จากวิธีการอ่านของโรบินสัน (Robinson, 1981) โดยการเพิ่มขั้นตอนบันทึก (Record) หลังจาก นักเรียนได้อ่านบทอ่านและเปลี่ยนจากขั้นตอนการทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้ สะท้อนความคิดจากบทอ่าน (Reflect) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่อ่านได้เร็ว ขึ้น สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ดี บอกรายละเอียดและจดจำเรื่องและสามารถทบทวน เรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณากระบวนการสอนอ่านทั้ง 6 ชั้นแล้ว พบว่า ขั้นตอนการอ่านแบบ SQ4R ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ เมื่อฝึกฝนด้วยวิธีการนี้บ่อย ๆ นักเรียนจะสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุคนธ์รัตน์ สวัสดิ์ดิกุล (2554, หน้า 71) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธี SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงขึ้น นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่อ่านด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ธิดา แก้วกาม (2556, หน้า 84-85) พบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนเข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความ และเป็นการอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย

เทคนิคเพื่อนคู่คิด เป็นเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างผู้เรียน 2 คน ที่จับคู่กันแล้วช่วยกันแบ่งปันความคิดในประเด็นปัญหา หลังจากที่ร่วมกันคิดเป็นคู่แล้ว จึงนำความรู้ที่ได้ไปเสนอให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้รับฟัง เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์วิจารณ์ผลร่วมกันทั้งชั้นมีขั้นตอน คือ ผู้สอนตั้งประเด็นปัญหาสั้น ๆ หรือโจทย์คำถามกับผู้เรียนทั้งชั้น ให้ผู้เรียนแต่ละคนหาคำตอบด้วยตนเองโดยลำพังอย่างอิสระ โดยมีกำหนดเวลา จากนั้นให้ผู้เรียนจับคู่แบบคละความสามารถร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิด ผลัดกันเล่าความคิดหรือคำตอบของตนให้เพื่อนฟัง จนได้ข้อสรุปที่เห็นพ้องกัน แล้วให้ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งอธิบายคำตอบ นำผลสรุปเสนอหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนฟังทั้งชั้น เพื่อหาข้อสรุปของประเด็นคำถามจากผู้เรียนทั้งชั้น ซึ่งการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด จะทำให้นักเรียนสามารถทำงานและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น จากการร่วมกันคิดหาคำตอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพีรา ดาวเรือง (2555, หน้า 126-128) ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้จากเนื้อหาในบทเรียนด้วยตนเอง ได้ตั้งคำถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อคิดหาคำตอบเป็นขั้นตอนได้ติดต่อสื่อสารปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และงานวิจัยของ ปวีณา บุตรวงศ์ (2558, หน้า 105) ที่ศึกษาเรื่องการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำคำศัพท์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลวิธีลิ้นซ์ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถเรียนรู้คำศัพท์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้กลวิธีลิ้นซ์ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด ที่ 36.22/ 80.44 และนักเรียนมีความพึงพอใจหลังจากเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้กลวิธีลิ้นซ์ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดในระดับมาก

นักวิชาการหลายคนให้ความเห็นตรงกันว่า “ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ” เป็นสื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว เพราะเป็นการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นวิธีสอนอ่านอีกวิธีหนึ่งที่จะสามารถแก้ไขปัญหการอ่านจับใจความได้ดี ซึ่งในแบบเรียนปัจจุบันยังไม่มี

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความให้นักเรียนได้ฝึกฝนอย่างหลากหลาย โดยจะเน้นให้ครูผู้สอนเป็นผู้สร้างขึ้นมาใช้เอง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปรีชญา วันแวน (2551) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจับใจความแบบคิดวิเคราะห์จากบทความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจับใจความแบบคิดวิเคราะห์จากบทความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ โดยเฉลี่ย 88.15/ 87.64 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/ 80 และยังสอดคล้องกับ สุชานันท์ ทองดี (2552) ได้ศึกษา เรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความจากนิทานคุณธรรมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความจากนิทานคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.40/ 87.04 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80 นอกจากนี้ยังพบว่า พรรณี ชาเทพ (2555) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียน เรื่องการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า ชุดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียนเรื่องการอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพ โดยเฉลี่ย 84.49/ 82.71 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/ 80 ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความสามารถพัฒนาการเรียนของผู้เรียนได้จริง

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองพิทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) จึงมีความสนใจพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางการสอนอ่าน เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ แก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ การอ่านจับใจความ โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านและฝึกกระบวนการคิดจากการอ่านงานเขียนที่หลากหลาย นำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้นและให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน อันจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง สังคม ประเทศชาติและประชาคมโลก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สูงกว่าก่อนเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. เป็นแนวทางในเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพช่วยสร้างเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ

3. เป็นแนวทางการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ ทักษะด้านการอ่านจับใจความ สร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

4. ช่วยเพิ่มประสบการณ์จากการอ่านและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน

5. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนและผู้สนใจในการสร้างชุดกิจกรรม ได้นำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านจับใจความภาษาไทยให้กับนักเรียนในชั้นอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 105 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) 1 ห้องเรียน จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 การสร้างชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2 ผลการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2.1 ผลการอ่านจับใจความ

2.2.2 เจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด

3. ระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 16 ชั่วโมง

4. เนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาสร้างชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นำมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการอ่านจับใจความทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง จำนวน 16 ชั่วโมง ประกอบด้วย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ (ก่อนเรียน) เวลา 1 ชั่วโมง

ชุดที่ 1 การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก เวลา 3 ชั่วโมง

ชุดที่ 2 การอ่านจับใจความจากสารคดี (ข่าว) เวลา 2 ชั่วโมง

ชุดที่ 3 การอ่านจับใจความจากบทความ เวลา 3 ชั่วโมง

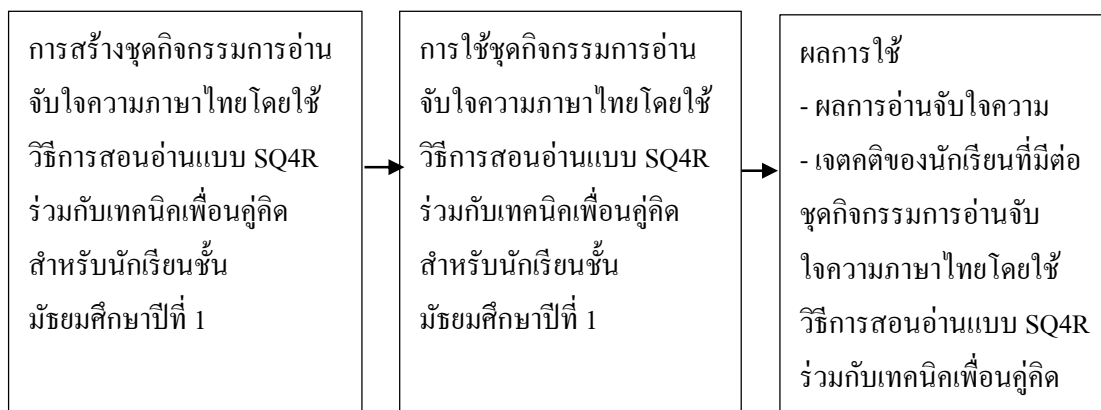
ชุดที่ 4 การอ่านจับใจความจากวรรณคดีในบทเรียน (บทร้อยกรอง) เวลา 3 ชั่วโมง

ชุดที่ 5 การอ่านจับใจความจากเรื่องสั้น เวลา 3 ชั่วโมง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ (หลังเรียน) เวลา 1 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่สำคัญในการแสวงหาความรู้ การสอนอ่านที่ถูกต้องและเหมาะสมกับความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลย่อมส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการอ่าน ผู้วิจัยมีความสนใจจะพัฒนาผลการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังกรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R หมายถึง กระบวนการตามวิธีการสอนอ่านของ วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk) ซึ่งมีขั้นตอน โดยเริ่มจากสำรวจบทอ่านและอ่านเนื้อเรื่องอย่าง คร่าว ๆ (Survey-S) ตั้งคำถามจากบทอ่าน (Question-Q) อ่านบทอ่านอย่างละเอียดและหาคำตอบ สำหรับคำถามที่ตั้งไว้ (Read-R) จดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่าน โดยบันทึกตามความเข้าใจ ของตนเอง พร้อมจดบันทึกคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ (Record-R) และสรุปใจความสำคัญโดยใช้ ภาษาของตนเอง (Recite-R) ทบทวนวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่าน แสดงความคิดเห็น (Reflect-R) หากข้อมูลสำคัญของบทอ่านที่ได้ไม่ครบถ้วนให้กลับไปอ่านซ้ำอีกครั้ง

2. เทคนิคเพื่อนคู่คิด หมายถึง เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างผู้เรียน 2 คน ที่จับคู่กัน แล้วช่วยกันแบ่งปันความคิดในประเด็นปัญหา หลังจากที่ร่วมกันคิดเป็นคู่แล้ว จึงนำ ความรู้ที่ได้ไปเสนอให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้รับฟัง เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์วิจารณ์ผลร่วมกันทั้งชั้น

3. ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับ เทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง ชุดสื่อประสมที่น่าสนใจและกิจกรรม หลากหลายมาประกอบกันเพื่อใช้สอนอ่านจับใจความภาษาไทย ประกอบด้วย คำชี้แจงสำหรับครู คำชี้แจงสำหรับนักเรียน แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อน คู่คิด แบบฝึกหัด เฉลยแบบฝึกหัด แบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมและเฉลยแบบทดสอบประจำชุด กิจกรรม

3.1 คำชี้แจงสำหรับครู หมายถึง แนวทางที่ให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 คำชี้แจงสำหรับนักเรียน หมายถึง สิ่งที่ทำให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

3.3 แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหารายละเอียดในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนใช้วิธีสอนอ่านแบบ SQ4R ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอนเป็นหลัก คือ ขั้นที่ 1 สืบหา ขั้นที่ 2 ตั้งคำถาม ขั้นที่ 3 การอ่าน ขั้นที่ 4 จดบันทึก ขั้นที่ 5 สรุปใจความสำคัญ ขั้นที่ 6 สะท้อนความคิด โดยแทรกเทคนิคเพื่อนคู่คิด Think (การกระตุ้นคิด) ไว้ในขั้นที่ 2 เทคนิคเพื่อนคู่คิด Pair (การจับคู่) ไว้ในขั้นที่ 3 และเทคนิคเพื่อนคู่คิด Share (แลกเปลี่ยนความคิด) ไว้ในขั้นที่ 6 ของวิธีสอนอ่านแบบ SQ4R ตามลำดับ สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน

3.4 แบบฝึกหัด หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นให้นักเรียนฝึกตอบเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียน จำนวน 5 ชุด ได้แก่

- ชุดที่ 1 การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก
- ชุดที่ 2 การอ่านจับใจความจากสารคดี (ข่าว)
- ชุดที่ 3 การอ่านจับใจความจากบทความ
- ชุดที่ 4 การอ่านจับใจความจากวรรณคดีในบทเรียน (บทร้อยกรอง)
- ชุดที่ 5 การอ่านจับใจความจากเรื่องสั้น

3.5 เฉลยแบบฝึกหัด หมายถึง แนวคำตอบที่ถูกต้องของบทอ่านเพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนที่อยู่ท้ายเล่มชุดกิจกรรม จำนวน 5 ชุด

3.6 แบบทดสอบประจำชุดกิจกรรม ชุดละ 10 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก

3.7 เฉลยแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรม หมายถึง เฉลยแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมแต่ละชุด ชุดละ 10 ข้อ

4. การอ่านจับใจความสำคัญ คือ การบอกใจความสำคัญของเรื่อง รายละเอียดของเรื่อง และลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้ ประกอบด้วย

4.1 การแปลความ คือ การแปลความหมายโดยตรง ความหมายแฝง ความหมายในบริบทได้โดยแปลตามลักษณะหรือนัยของเรื่อง

4.2 การตีความ คือ การใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านและการใช้บริบททำความเข้าใจข้อความหรือกำหนดความหมายของคำให้ถูกต้อง

4.3 การขยายความ คือ ความสามารถขยายความตามนัยของเรื่องให้กว้างไกลจากข้อเท็จจริงเดิมได้

4.4 การหาใจความสำคัญ หมายถึง ส่วนที่สำคัญของเรื่อง

4.5 การหาใจความรอง หมายถึง รายละเอียดที่เป็นข้อสนับสนุนใจความหลักให้ชัดเจนขึ้น

4.6 การสรุปความ คือ การบอกสาระสำคัญ ข้อคิด และข้อสรุปของเรื่องได้

5. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม หมายถึง อัตราส่วนระหว่างประสิทธิภาพของกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ แบบฝึกในบทเรียนต่อประสิทธิผลของผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหลังจากที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เกณฑ์ 80/ 80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดและการทดสอบระหว่างเรียน

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

6. ผลการอ่านจับใจความ หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านจับใจความภาษาไทยที่วัดได้โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยหลังการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

7. แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ หมายถึง เครื่องมือวัดผลการอ่านจับใจความหลังใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

8. เจตคติของผู้เรียน หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวัดจากการวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวิธีของลิเคิร์ต

9. แบบวัดเจตคติ หมายถึง เครื่องมือวัดความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด มีลักษณะเป็นแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 15 ข้อ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการทำการศึกษาตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.1 ความสำคัญ
 - 1.2 สิ่งที่ต้องเรียนรู้
 - 1.3 คุณภาพของผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 - 1.4 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง
2. การสอนภาษาไทย
 - 2.1 ความหมายของการสอนภาษาไทย
 - 2.2 ความจำเป็นของการสอนภาษาไทย
 - 2.3 แนวทางในการสอนภาษาไทย
 - 2.4 หลักการสอนภาษาไทย
 - 2.5 ครูภาษาไทยกับแนวการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาไทย
 - 2.6 หลักจิตวิทยาในการสอนภาษาไทย
 - 2.7 หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. การอ่านจับใจความ
 - 3.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน
 - 3.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 3.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน
 - 3.4 จิตวิทยาในการอ่าน
 - 3.5 การอ่านจับใจความ
 - 3.6 ความหมายของการอ่านจับใจความ
 - 3.7 ความสำคัญของการอ่านจับใจความ

- 3.8 หลักในการอ่านจับใจความ
- 3.9 ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความ
- 3.10 ทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ
- 3.11 แนวทางการอ่านจับใจความ
- 4. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R
 - 4.1 ความหมายของวิธีสอนแบบ SQ4R
 - 4.2 ขั้นตอนของวิธีสอนแบบ SQ4R
 - 4.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R
 - 4.4 ประโยชน์ของวิธีสอนแบบ SQ4R
- 5. เทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think pair share)
 - 5.1 ความหมายของเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด
 - 5.2 ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด
- 6. ชุดกิจกรรม
 - 6.1 ความหมายของชุดกิจกรรม
 - 6.2 หลักในการสร้างชุดกิจกรรม
 - 6.3 ขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรม
 - 6.4 จิตวิทยาที่นำมาใช้ในชุดกิจกรรม
 - 6.5 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม
 - 6.6 ประโยชน์ของชุดกิจกรรม
- 7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 7.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 7.2 ประเภทของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 8. แบบวัดเจตคติ
 - 8.1 ความหมายของเจตคติ
 - 8.2 องค์ประกอบของเจตคติ
 - 8.3 การวัดเจตคติ
 - 8.4 วิธีการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ
- 9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ความสำคัญ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ และอนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

สิ่งที่ต้องเรียนรู้

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง

1. การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้วคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจ เพื่อสร้างความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
2. การเขียน การเขียนสะกดตามอักษรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำ และรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์ วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ
4. หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย
5. วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บท ร้องเล่นของเด็ก

6. เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรักคิด
 ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิด
 ความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

คุณภาพของผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจ
 ความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดง
 ความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ข้อความ
 เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและ
 ความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจาก
 เรื่องที่อ่าน

2. เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับ
 ภาษาเขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชิวประวัติ
 อัตชีวประวัติและประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียน
 วิเคราะห์ วิวิจารณ์และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงาน
 การศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ

3. พูดยุคแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิด
 ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พูดยุครายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็น
 ระบบ มีศิลปะในการพูด พุดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพูดโน้มน้าวอย่างมี
 เหตุผลน่าเชื่อถือรวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คำทับศัพท์
 และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของ
 ประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่ง
 บทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

5. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย
 และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไป
 ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
 แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตารางที่ 1 แสดงตารางตัวชี้วัดและสาระแกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาระที่ 1 การอ่าน

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย - บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยาย
2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน	- บทร้อยกรอง เช่น กลอนสุภาพ
3. ระบุเหตุและผลและข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	กลอนสุภาพ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 กาพย์สุรางคนางค์ 28 และโคลงสี่สุภาพ
4. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบ และคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - เรื่องเล่าจากประสบการณ์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
5. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท	- เรื่องสั้น - บทสนทนา
6. ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของงานเขียนประเภทชักจูง โน้มน้าวใจ	- นิทานชาดก - พรรณคดีในบทเรียน - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ - บทความ - สารคดี - บันเทิงคดี - เอกสารทางวิชาการที่มีคำ ประโยค และข้อความที่ต้องใช้บริบทช่วยพิจารณาความหมาย - งานเขียนประเภทชักจูง โน้มน้าวใจเชิงสร้างสรรค์
7. ปฏิบัติตามคู่มือแนะนำวิธีการใช้งานของเครื่องมือหรือเครื่องใช้ในระดัที่ยากขึ้น	การอ่านและปฏิบัติตามเอกสารคู่มือ
8. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
9. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของกระบวนการอ่านเพื่อสร้างความรู้และความคิด สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัดข้อที่ 2 จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน และสาระการเรียนรู้แกนกลาง คือ การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ หลักและกลวิธีการอ่าน จับใจความ การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก การอ่านจับใจความจากบทความ การอ่านจับใจความจากวรรณคดีในบทเรียน (บทร้อยกรอง) และการอ่านจับใจความจากเรื่องสั้น

การสอนภาษาไทย

ความหมายของการสอนภาษาไทย

บันลือ พลุกขวัน (2543, หน้า 10-11) กล่าวว่า การสอนภาษาไทยนั้นมีวิวัฒนาการควบคู่กับลักษณะของแบบเรียนแต่ละยุคแต่ละสมัย อีกทั้งยังประกอบไปด้วย ความเชื่อในปรัชญาการศึกษา และความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีของแต่ละยุค รูปแบบของการสอน ในยุคต่าง ๆ นั้นพอสรุปได้ ดังนี้

1. การสอน โดยการท่องจำหรือกรอกรองของพยัญชนะทั้ง 44 ตัว ให้แม่นยำให้จดจำพยัญชนะทั้ง 44 ตัว นั้นได้
2. การสอน โดยการท่องจำสระและมาตราตัวสะกดทั้ง 8 มาตรา และมาตราแม่ ก กา
3. การสอน โดยการฝึกอ่านและท่องจำหรือกรอกรองมาตราต่าง ๆ พร้อมไล่สะกดคำอ่านเมื่อติดขัด
4. การสอน โดยฝึกเขียนตามคำบอกโดยใช้เสียงพาไปในเบื้องต้น หลังจากนั้นปล่อยให้ฝึกเขียนตามความสนใจ
5. การสอน โดยการสอนตามแบบเรียนเร็วใหม่ เสนอตามบทเรียนตามมาตราแม่ ก กา และมาตราตัวสะกด แล้วผันวรรณยุกต์ตามบทแจกถูก คำ 2 พยางค์ 3 พยางค์ และเรื่องสั้นมีภาพประกอบเล็กน้อย เป็นยุคที่ไล่หนังสืออ่านตามกัน สะกดตัว
6. การสอน โดยใช้แบบเรียนเป็นเรื่องราว มีภาพประกอบ มีแผนการสอนและคู่มือครูเป็นรายบทและรายชั่วโมง
7. การสอน โดยใช้เทคโนโลยี ซาวด์แลบ (ห้องปฏิบัติการทางภาษา) ช่วยในการสอนมุ่งให้เรียนรู้ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามมาตรฐาน การเรียนรู้ภาษาไทยนั้น ผู้สอนต้องศึกษาวิเคราะห์จุดหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทของครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้ออกความรู้แก่ผู้เรียนเป็นผู้สนับสนุน เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียนโดยดำเนินการ ดังนี้

1. เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน
2. คิดค้นเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่น ๆ และนำมาใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ

ด้านเนื้อหา ความสนใจและวัยของผู้เรียน ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นเวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน

3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกนำมาใช้หรือปรับใช้ โดยคำนึงถึงสภาพความพร้อมและลักษณะของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น

- 3.1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
- 3.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
- 3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิด
- 3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
- 3.5 การพัฒนาการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย
- 3.6 การพัฒนาการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม
- 3.7 การพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาทางภาษา

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากอดีตถึงปัจจุบันได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อมุ่งพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ มีทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียน อีกทั้งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการสอนภาษาไทยนั้น นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วครูผู้สอนควรคำนึงถึงพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับการอ่านของมนุษย์ในแต่ละวัย โดยเฉพาะในวัยเริ่มต้นอ่าน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับสภาพความพร้อมและลักษณะของผู้เรียน

ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น ผู้สอนจะต้องทราบถึงรูปแบบการสอนต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เรียนภาษาไทยในระดับต้น ๆ เพื่อสามารถเลือกนำมาจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยที่ดีจำเป็นต้องทำความเข้าใจความหมาย ความสำคัญ หลักการสอนแนวทางในการสอน ตลอดจนขั้นตอนในการสอนอีกด้วย

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วงอายุ 13-18 ปี อยู่ในช่วงของวัยเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น และวัยรุ่นที่ต่อมาจากวัยเด็กซึ่งได้ความรู้และทักษะต่าง ๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นเนื้อหา ด้านวิชาสามัญและวิชาชีพในเบื้องต้นมาแล้ว และต้องได้รับการจัดการเรียนรู้ต่อเนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั่นคือ การใช้เวลาอย่างน้อยอีก 6 ปี จึงเรียนจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยธรรมชาติแล้วเด็กที่อยู่ในวัยนี้จะมีพัฒนาการทางจิตสังคม

อยู่ในชั้นความมีเอกลักษณ์ ความสับสนในบทบาท นั่นคือเขาจะพยายามค้นหาตัวเองเพื่อเห็นภาพตัวเองและกำหนดแนวชีวิตของตนเอง บางครั้งอาจมีความสับสนในบทบาททางเพศ การเลือกอาชีพ สถานภาพ ความแตกต่างทางด้านเอกลักษณ์แห่งตนจะปรากฏขึ้นอย่างชัดเจนในวัยนี้ มีพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ อยู่ในขั้นนามธรรม มีการทดสอบสมมติฐานได้ จึงต้องตระหนักว่าเด็กในระดับมัธยมในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นและวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดในช่วงชีวิตจากการเป็นผู้ใหญ่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาเป็นน้องระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงเกิดความรู้สึกสับสนในบทบาทของตัวเองในบางสถานการณ์และจะเกิดความคับข้องใจ ผสมผสานกับความขัดแย้งในใจเพื่อนมีอิทธิพลมากกว่าพ่อแม่ในช่วงเวลานี้ มีเวลาที่ใกล้ชิดกันเห็นอกเห็นใจกันปรึกษาหารือกัน ความคิดเห็นที่เป็นไปในทางเดียวกัน การได้รับการยอมรับจากเพื่อนจึงสำคัญมาก เด็กที่มีปัญหาจะมีความรู้สึกขมขื่นใจและไม่ชอบโรงเรียน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ครูต้องให้ความเอาใจใส่กับเด็กวัยนี้แต่ไม่เข้าไปยุ่งเสียทุกเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องส่วนตัว เพียงคอยสังเกตดูอยู่ห่าง ๆ และเสนอตัวช่วยเหลือทันทีหากเด็กต้องการความช่วยเหลือ ครูต้องเข้าใจด้วยว่าความสำเร็จด้านวุฒิภาวะทางเพศมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมหลายลักษณะ เช่น การให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากขึ้น การให้ความสนใจเรื่องอนาคตโดยมีเป้าหมายภายหลังเรียนจบ ส่วนเด็กที่ไม่คิดเรียนต่อ จะเริ่มคำนึงถึงความสามารถของตน นึกถึงคะแนนและการเรียนเพื่อประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง โดยเฉพาะในลำดับต่อไปเป็นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมและพัฒนาการด้านต่าง ๆ คือลักษณะทางร่างกาย และลักษณะทางปัญญา ลักษณะทางอารมณ์ ลักษณะทางสังคม และลักษณะทางจริยธรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ลักษณา สรีวิวัฒน์, 2554)

ลักษณะทางร่างกาย

1. เด็กหญิงเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กชาย เด็กชายบางคนเข้าสู่วัยรุ่นช้ากว่าเด็กชายด้วยกัน เด็กในวัยนี้มักมีปัญหาทางการปรับตัว บางครั้งด้วยเหตุที่ไม่สามารถร่วมกิจกรรมอื่น ๆ กับเพื่อนได้ ครูจึงควรสนับสนุนให้ทำกิจกรรมอื่นที่เขาทำได้ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ เช่น เป็นกรรมการห้องเรียน หัวหน้าชุมนุมที่ตนถนัด หรือช่วยงานครู งานชุมชน เป็นต้น ภายหลังจากนี้อีก 3 ปี เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่โดยเฉพาะเด็กหญิงจะสูงเต็มที่ แต่เด็กชายยังสูงต่อไปได้อีก หลังจากระยะนี้ เด็กวัยนี้จะมีน้ำหนักและส่วนสูงมากที่สุด

2. ลักษณะทางเพศปรากฏชัดในระยะนี้ ครูควรสอนเรื่องเพศศึกษา การปฏิบัติตนกับเพื่อนในทางที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การชี้แจงเรื่องรอบเดือน การฟันเปือก เพื่อจะได้นำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการปฏิบัติตนให้ได้ในระดับดี ภายหลังจากนั้นอีก 3-4 ปี พัฒนาการไปเป็นผู้ใหญ่เต็มที่จึงสนใจในร่างกายตนเอง และจะหมกมุ่นอยู่กับการแต่งตัว มักเกิดความรู้สึกว่าตนเองถูกจ้องมอง และผู้อื่นกำลังจะหัวเราะเยาะ ครูจึงต้องให้คำแนะนำที่ดี และให้กำลังใจสนับสนุนให้

ทำงานสังคมให้มากขึ้น กำหนดงานเบาเบาให้ทำหลังจากที่ทำงานที่มีกิจกรรมหนักไปแล้ว เพื่อมีเวลาได้พักในการทำงาน และเด็กในวัยนี้จะเกิดความเบื่อหน่ายได้ง่าย จึงไม่ควรให้ทำกิจกรรมที่จำเจซ้ำซาก หรือให้เขาได้เตรียมเอง หรือเลือกกิจกรรมเอง เช่น กิจกรรมการแข่งขันกัน จับคู่ระหว่างคำและความหมายของภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ บนกระดานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เปลี่ยนระหว่างทักษะฟัง พูด อ่านและเขียน เป็นต้น

3. เด็กมีลักษณะกึ่งก้างเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย มีความวิตกกังวลในการเปลี่ยนแปลงตนเอง จึงซัดซุดซัดตาไปหมด แต่จะพิถีพิถันในการแต่งกาย ครูจึงต้องชี้แจงให้เด็กทราบถึงการแต่งกายให้ถูกต้อง ตามสถานการณ์และกาลเวลา และไม่ทุ่มเทกับการแต่งกายมากเกินไปจนเสียเงินโดยใช่เหตุ และทำให้เสียการเรียนไปด้วย

4. เด็กในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เริ่มมีพัฒนาการทางเพศ ต่อมาต่าง ๆ เจริญเติบโตเต็มที่ ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงเต็มที่ เด็กมักจะมีปัญหาเรื่องขาดสารอาหารเพราะพยายามรักษาทรุดทรวง โดยเฉพาะเด็กหญิง ครูจึงต้องให้ความรู้ให้คำแนะนำเรื่องโภชนาการอาหารที่ถูกต้อง และพยายามให้เด็กไวใจเพื่อยอมเข้ามารับคำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

5. เด็กที่มีสุขภาพดีแข็งแรงจะสมบูรณ์เต็มที่ เนื่องจากได้รับสารอาหารและการพักผ่อนที่เพียงพอ ซึ่งมักจะมีการสร้างนักกีฬาในเด็กที่อยู่ช่วงวัยนี้ซึ่งเป็นช่วงที่แข็งแรงและให้กำลังวังชาดีที่สุด

6. ครูควรให้เด็กทำงานที่ใช้พลังงานในช่วงเวลาว่าง เช่น งานบำเพ็ญประโยชน์โรงเรียนหรือชุมชน อาจเป็นการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน วัด หรือสถานที่สาธารณะทุกวันเสาร์ หรือวันอาทิตย์ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้พลังงานที่มีมากมายนั้น ได้เดินทางที่เหมาะสม แต่หากเขาไม่ได้รับการชี้แนะในทางที่ถูกที่ควร อาจใช้พลังงานดังกล่าวอย่างผิด ๆ เช่น การยกพวกตีกัน การไล่ฟันไล่ยิงกันดังที่เห็นเป็นข่าวตามสื่อทั้งหลายที่เกิดเกือบทุกวัน พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เหล่านี้เกิดขึ้นทั้งเพศหญิงและเพศชาย ดังนั้น พ่อแม่ครูและชุมชนจึงต้องร่วมมือกันให้การดูแลเอาใจใส่อบรมสั่งสอนให้มากขึ้น ไม่ควรปล่อยให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียวเพราะยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งการสื่อสารที่มีการติดต่อได้ในเวลารวดเร็ว ดังนั้น พฤติกรรมของเด็กนักเรียนจึงควรอยู่ในสายตาของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายไปมากกว่านี้

สรุปลักษณะทางร่างกายนั้นครูต้องเน้นให้เด็กเข้าใจลักษณะทางกายที่เปลี่ยนแปลงไปของตนเองและฝึกให้ออกกำลังกายใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมรู้หลักการแห่งโภชนาการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายเพื่อให้แข็งแรงใช้เวลาว่างด้วยการบำเพ็ญประโยชน์แก่ครอบครัวชุมชน โรงเรียนและสังคม

ลักษณะทางสติปัญญา

เด็กระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญา ขั้นการคิดแบบเหตุผลเชิงนามธรรมเด็กจะมีความสามารถคิดแก้ปัญหาหรือสรุปเหตุผลอย่างเป็นระบบสามารถสรุปเหตุผลได้ถึงแม้ว่าข้อมูลที่มีอยู่จะไม่ครบสามารถคิดความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือสามารถตั้งสมมติฐานและสรุปกฎเกณฑ์จากการตรวจสอบสมมติฐานที่กำหนดขึ้นลักษณะสำคัญของเด็กขั้นการคิดแบบเหตุผลเชิงจริยธรรม 3 ประการ ได้แก่

1. สามารถคิดเหตุผลแบบอนุมานเชิงสมมุติ การคิดเหตุผลโดยวิธีนี้เป็นการสรุปเหตุผลจากกฎหลักการทั่วไปสู่เหตุการณ์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลที่สมมุติขึ้น เช่น ถ้าลูกสูงกว่าพ่อ และพ่อสูงกว่าแม่ จึงอนุมานได้ว่า ลูกสูงกว่าแม่ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วเด็กในขั้นคิดแบบเหตุผลเชิงรูปธรรมก็สามารถคิดเหตุผลแบบอนุมานได้แต่การคิดของเขาจะจำกัดอยู่เฉพาะเหตุการณ์หรือข้อมูลที่เขาคุ้นเคยที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น เด็กในขั้นการคิดแบบเชิงเหตุผลเชิงนามธรรมนี้จะสามารถคิดจากข้อมูลที่เป็นนามธรรมได้

2. สามารถคิดหาเหตุผลจากประพจน์ เด็กในขั้นนี้จะไม่มีข้อจำกัดในการคิดหาเหตุผลจากข้อมูลที่เป็นนามธรรมเขาสามารถสรุปเหตุผลจากประพจน์ซึ่งอธิบายเหตุการณ์หรือสิ่งที่เป็นรูปธรรม แม้ข้อมูลนั้นจะเป็นประพจน์ซึ่งอธิบาย เหตุการณ์หรือสิ่งที่เป็นรูปธรรม แม้ข้อมูลนั้นจะเป็นประพจน์ที่ขัดแย้งกับข้อเท็จจริงก็ตาม เช่น ถ้าถามเด็กในขั้นนี้ ถ้าเธอเป็นผู้จัดการธนาคารในขณะนี้เธอจะเผชิญปัญหาอะไรบ้าง ถ้าเป็นเด็กในขั้นการคิดแบบเหตุผลเชิงรูปธรรมเขาจะตอบว่าเขาไม่ได้เป็นผู้จัดการธนาคารและจะไม่คิดที่จะหาสมมติฐานที่อาจเกิดขึ้นกับเขาในตำแหน่งดังกล่าว ส่วนเด็กขั้นการคิดแบบเหตุผลเชิงนามธรรมจะไม่คำนึงว่าประพจน์นั้นจริงหรือไม่เขาสามารถคิดหาคำตอบอย่างมีเหตุผลจนได้ข้อสรุป

3. สามารถคิดหาเหตุผลแบบอุปมานเชิงวิทยาศาสตร์ การคิดเหตุผลแบบอุปนัยเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นวิธีการสรุปกฎเกณฑ์จากข้อเท็จจริงหรือเฉพาะไปสู่กฎทั่วไป วิธีนี้นักวิทยาศาสตร์มักจะใช้ในการสรุปกฎเกณฑ์หรือหลักการจากปรากฏการณ์เฉพาะที่เขาได้สังเกตและคุณลักษณะสำคัญของการคิดแบบนี้ประการหนึ่ง คือ ความสามารถที่จะคิดเกี่ยวกับผลของตัวแปรต่าง ๆ ได้ครั้งละหลาย ๆ ตัวแปร เขาสามารถพิจารณาผลของตัวแปรตัวหนึ่งโดยควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่ก่อนที่จะสรุปด้วยวิธีอุปมานซึ่งความสามารถเช่นนี้จะไม่ปรากฏในขั้นการคิดแบบเหตุผลเชิงรูปธรรม

แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กระดับมัธยมศึกษา มีดังนี้

1. เด็กระดับนี้เข้าใจเนื้อหาที่เป็นนามธรรมได้จึงเข้าใจหลักศีลธรรมจรรยามากขึ้น แต่มีบางอย่างที่ยากเกินไปที่จะเข้าใจได้ เช่นกัน ดังนั้นครูจึงไม่ควรแสดงอาการเบื่อหน่ายหรือเพิกเฉยแต่ต้องให้ความสนใจเด็กและคอยให้คำปรึกษาช่วยเหลือตลอดเวลาถ้าเด็กต้องการ
2. ช่วงความสนใจของเด็กวัยนี้มีมากขึ้น แต่ก็อดฝืนกลางวันไม่ได้เพื่อทดแทนสิ่งที่ขาดไป และโอกาสการคิดเพื่อฝึมน้อยลง จึงควรให้การบ้านที่กระตุ้นจินตนาการให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ใช้เกมปริศนาแบบฝึกหัดที่น่าเบื่อหรือทำกิจกรรมให้ดูสนุก เช่น ถ้าข้าพเจ้าเกิดใหม่จะเลือกเกิดเป็นสัตว์อะไร เพราะเหตุใดหรืออาชีพที่ข้าพเจ้าชอบและอยากทำมากที่สุดเมื่อเรียนจบโดยการอธิบายการได้ไปสู่ความฝันของตน
3. เด็กจะคำนึงถึงปรัชญา ความเป็นไปได้ของชีวิตเริ่มมีอุดมการณ์ในเรื่องศาสนา การเมือง จรรยาบรรณต่าง ๆ แต่ยังคงเป็นเรื่องที่เด็กยังไม่ค่อยเข้าใจ ครูจึงต้องอธิบายเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของคนในด้านจรรยาบรรณ ศาสนา และการเมือง
4. ครูจัดวิทยากรมาให้ความรู้ในเรื่อง การเลือกอาชีพและการเตรียมตัวไปสู่อาชีพ เป็นพลเมืองดีเรื่องต่าง ๆ ที่อาจมาเกี่ยวข้องกับพวกเขาในอนาคต การยึดถือค่านิยมและคุณธรรม สำหรับใช้เป็นหลักในการแสดงออกพฤติกรรมที่เหมาะสม

สรุปพฤติกรรมและพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กระดับมัธยมศึกษาอยู่ในขั้นการคิดแบบเหตุผลเชิงนามธรรม คือ เด็กจะมีความสามารถคิดแก้ปัญหาหรือสรุปเหตุผลอย่างเป็นระบบสามารถสรุปเหตุผลนอกเหนือจากข้อมูลที่มีอยู่สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลตามหลักตรรกศาสตร์และสามารถคิดสมมติฐานหรือความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผลและสรุปกฎเกณฑ์จากการตรวจสอบสมมติฐานที่กำหนดขึ้นด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของแต่ละขั้น พัฒนาการทางปัญญาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อครูและนักการศึกษาที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนการสอน รวมถึงหลักสูตรให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

ลักษณะทางอารมณ์

เด็กระดับมัศึกษานี้มีพฤติกรรมและพัฒนาการทางอารมณ์ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. เด็กอาจแสดงออกในลักษณะของความแข็งแกร่งเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กสู่ผู้ใหญ่ จึงต้องเข้าใจพฤติกรรมของเด็กและส่งเสริมให้ได้พิสูจน์ความเป็นผู้ใหญ่ด้วยการทำกิจกรรมใด ๆ ที่ใช้ความสามารถและทักษะความรู้ความสามารถของเขาได้อย่างเต็มที่

2. เด็กมักจะควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ค่อยได้ มีอารมณ์แปรปรวนไม่แน่นอนอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ทางเพศ การสับสนในบทบาทของตัวเองว่า ตน คือ เด็กหรือผู้ใหญ่กันแน่ ครูจึงควรปฏิบัติต่อเด็กเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ที่แสดงให้เห็นถึงการมีความรับผิดชอบ แสดงการยอมรับและให้เกียรติอย่างคงเส้นคงวา มีการปฏิบัติต่อเขาอย่างสม่ำเสมอ

3. เด็กชอบส่งเสียงอึกทึก เพื่อปกปิดการขาดความมั่นใจในตนเอง ครูจึงต้องช่วยเหลือโดยให้ทำงานที่แข่งกับตัวเองจากงานง่าย ๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งคาดว่าจะสำเร็จแน่นอนและหากสำเร็จตามคาดจะเกิดความมั่นใจในตนเองระดับหนึ่ง ว่ามีความมั่นใจในการทำงานย่อมเป็นพลังและกำลังใจผลักดันให้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทำให้ตั้งใจและใช้ความสามารถอย่างเต็มที่เพื่อให้งานนั้นสำเร็จและในที่สุดก็เป็นคนที่มีความมั่นใจได้อย่างถาวร

4. เด็กวัยนี้มีอิสระมาก มักมีปัญหาที่ขัดแย้งกับพ่อแม่เสมอ อยู่ในช่วงแห่งความสับสนพยายามหนีให้พ้นจากการปกครองและเลี้ยงดูของพ่อแม่ จึงเกิดช่องว่างระหว่างวัยมากขึ้น ครูจึงต้องเข้าใจและแสดงความเห็นอกเห็นใจ ใกล้ชิดกับเด็กให้มากเพื่อให้เขาไว้วางใจและยอมขอคำปรึกษาหรือรับคำปรึกษาได้เสมอ

5. เด็กชอบเพื่อฝัน โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับอนาคตมักฝันว่าประสบความสำเร็จในอนาคตในอาชีพการงาน ครูจึงควรระวังและส่งเสริมให้เด็กยอมรับความจริงที่บางอย่างอาจจะเป็นเรื่องที่เขาผิดหวังในอนาคตก็ได้ โดยเฉพาะเด็กที่เพื่อฝันเก่งแต่ไม่ค่อยมีความสามารถ

6. การแสดงอารมณ์โกรธของเด็กวัยนี้เป็นเรื่องธรรมดาเพราะความเครียดทางจิต การไม่สมดุลกันของกายใจและสังคมซึ่งจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย เพลีย หรืออาจใช้กำลังมากเกินไป การอดอาหารหรือการนอนไม่พอทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวได้เช่นเดียวกัน ครูควรลดการแสดงอารมณ์โกรธโดยการสัมผัสเบา ๆ เปลี่ยนเรื่องพูด หรือหากิจกรรมใหม่ ๆ ทำแต่ถ้ามีอาการเรื้อรังต้องปรึกษาครูแนะแนว หรือนักจิตวิทยา

7. เด็กมักจะใจแคบยึดตัวเองเป็นหลัก เนื่องจากการขาดความมั่นใจจึงคิดว่ามีคำตอบที่สมบูรณ์และเขาก็รู้คำตอบนั้นด้วย ครูจึงเน้นให้เด็กเห็นความสำคัญของความคิดเห็นของคนอื่นไม่ให้ยึดแต่ความคิดเห็นของตนเอง เด็กบางคนอาจมีการข่มขู่เพื่อน ทำให้ไม่มีใครกล้าค้านความคิดของเขา

8. เริ่มมองครูและผู้ใหญ่ ตามความเป็นจริงเริ่มรู้ว่าผู้ใหญ่ก็ทำผิดได้จึงมักแข็งขันและต่อต้าน ครูที่สอนเด็กวัยนี้มักจะถูกเด็กแกล้งบ่อย ๆ หากพบจุดอ่อนของครู เป็นตัวของตัวเองอยากมีอิสระแต่ก็ถูกขัดขวางจากผู้ใหญ่ จึงทำให้รู้สึกเป็นปรปักษ์ ครูสามารถลดช่องว่างระหว่างวัยนี้ได้โดยให้เด็กอภิปรายและเขียนระบายความรู้สึกที่ไม่พอใจให้รู้จักควบคุมตนเองเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น

ลักษณะทางสังคมเด็กระดับมัธยมศึกษา¹จะมีลักษณะทางจิตสังคมแบบขั้นความมีเอกลักษณ์ความสับสนในบทบาท จะพัฒนาภาวะเอกลักษณ์แห่งตนในด้านอาชีพ บทบาททางเพศ การเมือง ศาสนา หรือไม่ก็เกิดความรู้สึกสับสนในบทบาทและภาวะความเป็นคน ผู้ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสังคมคือกลุ่มเพื่อน และแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อให้พัฒนาการทางสังคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เด็กมักจะทำตามข้อตกลงในกลุ่มเพื่อน ๆ มากกว่าปฏิบัติตามพ่อแม่ ซึ่งข้อตกลงต่าง ๆ ดังกล่าวมักจะขัดแย้งกับผู้ใหญ่เสมอ และเด็กวัยนี้ต้องการอิสระจึงต้องใช้วิธีการที่ไม่ให้รู้สึกถูกรังคับ เช่น กั้นวางกฎและระเบียบของชั้นเรียนและสรุปเป็นแนวปฏิบัติของทุกคน

2. เด็กจะขาดความมั่นใจจึงมักจะทำอะไรคล้าย ๆ กันกับกลุ่มเพื่อนเพื่อต้องการการยอมรับ เช่น การแต่งกาย การใช้ของใช้ต่าง ๆ การมีพฤติกรรมที่แปลก ครูต้องพยายามสนับสนุนให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง โดยยึดมั่นความถูกต้องขนบธรรมเนียมประเพณีที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ซึ่งให้เห็นถึงประโยชน์ในการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และโทษของการมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ กระตุ้นให้แสดงออกทุกด้านที่เห็นว่าดี และมีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ครูต้องให้กำลังใจแก่เด็กและเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นได้โดยการไม่ตีกรอบ

3. เด็กจะสนใจในเพศตรงข้าม คิดถึงการมีนัดพบกัน มีคนรัก และมีการแต่งงานโดยการคบเพื่อนจำนวนมาก ใครที่มีเพื่อนมากมักเป็นที่รักของสังคม

4. เด็กหญิงมีการพัฒนามิตด้านสังคมเร็วกว่าเด็กชายในวัยเดียวกัน เริ่มมีนัดกับเด็กที่โตกว่า เด็กหญิงจะมีเพื่อนไม่กี่คน แต่เด็กชายจะมีเพื่อนจำนวนมาก

ลักษณะทางจริยธรรม

เด็กระดับมัธยมศึกษาจะมีพฤติกรรมและพัฒนาการทางจริยธรรม ในระดับตามเกณฑ์สังคม สำหรับเด็กระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะมีพัฒนาการทางจริยธรรม ในขั้นการคาดหวังทางสังคม ความสัมพันธ์และการคล้อยตามซึ่งเด็กจะดำเนินชีวิตและบทบาทตามความคาดหวังของผู้ใกล้ชิดตนเองหรือตามที่ผู้คนทั่วไปคาดหวังในบทบาทของปัจเจกบุคคล เช่น การเป็นลูก พี่น้อง เพื่อน เป็นต้น ในความเข้าใจของเด็ก การเป็นคนดี คือ การเป็นคนที่มีความมุ่งหวังที่ดี มีการแสดงความห่วงใยผู้อื่นและเป็นการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน เช่น มีความไว้วางใจ ความจงรักภักดี การเคารพนับถือ และความกตัญญู ในการที่เด็กมีแนวคิดและพฤติกรรมดังกล่าวนี้ เพราะต้องการเป็นคนดีในทัศนะของตนเองและผู้อื่น เพื่อรักษาน้ำใจของคนอื่นเพื่อปฏิบัติต่อผู้อื่น เหมือนกับที่ต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อตนเอง แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมและพัฒนาการทางจริยธรรมเด็กระดับมัธยมศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. ครูใช้กิจกรรมกลุ่มในการแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การเข้าห้องเรียนช้า หรือไม่ช่วยเพื่อนทำงานกลุ่ม โดยการให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันปรับพฤติกรรมกันเองและครูไม่ควรใช้วิธีการข่มขู่ก้าวร้าวเพียงเพื่อให้เด็กเชื่อฟังเพราะนอกจากจะไม่ได้ผลแล้วจะทำให้เด็กมีเจตคติไม่ดีต่อครู

2. ให้เด็กรับผิดชอบงานร่วมกัน เช่น ให้ทำโครงการวิทยาศาสตร์หรือโครงการภาษาไทย เป็นการฝึกใช้ความคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ โดยปกติเด็กมีศักยภาพในการสร้างสรรค์งานโดยธรรมชาติอยู่แล้ว ดังนั้น หากได้รับมอบหมายให้สร้างผลงานจะพยายามดำเนินการให้สำเร็จเพราะเป็นโอกาสในการแสดงถึงความรู้ความสามารถของตน และเด็กต้องการการยอมรับในความสามารถของเขาด้วย

3. เด็กวัยนี้ไม่ชอบบังคับและไม่ชอบถูกกำหนดหน้าเพื่อน ๆ หรือผู้อื่น เพราะเกิดความรู้สึกอับอาย ครูจึงเรียกมาพูดคุยด้วยเหตุผลและชี้แนะให้เห็นถึงบาปบุญคุณโทษ กิจกรรมที่ควรให้เด็กฝึกปฏิบัติในทางที่ดีงาม ได้แก่ การฝึกสมาธิ การเข้าวัดปฏิบัติธรรม การให้ฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและสามารถโน้มน้าวจิตใจให้อ่อนโยนมีเมตตาและรักสงบ

4. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรสำหรับเด็ก เพื่อให้ได้อยู่ใกล้ชิดกับครูและเพื่อนในโรงเรียน การได้ร่วมกิจกรรมกลุ่มด้วยกันทำให้เกิดความรักสามัคคี เห็นอกเห็นใจกัน ความเข้าใจกัน ความรักความผูกพัน และความห่วงใยกันและกัน เป็นการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น เล่นการพนัน เสพสิ่งเสพติด หรือเที่ยวสถานบันเทิงที่รุนแรงที่ไม่เหมาะสมสำหรับวัยเรียนเช่นนี้ กิจกรรมนอกหลักสูตร เช่น เข้าเป็นสมาชิกในชุมนุมใดชุมนุมหนึ่ง และทำกิจกรรมในชุมนุมอย่างสม่ำเสมอ หรือจัดปายนิเทศในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ ทางด้านประเพณีและวัฒนธรรม ในท้องถิ่น หรือออกค่ายพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ตามที่ชุมชนต้องการ มีการศึกษาความรู้ นอกหลักสูตรในท้องถิ่นจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งได้แก่วิชาชีพในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น การปั้นหม้อ การทำน้ำหมักจากเศษอาหาร และการทำน้ำหมักจากผลไม้ เป็นต้น นอกจากจะ让孩子ได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์แล้วยังเป็นการอนุรักษ์อาชีพประจำท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ให้สูญสิ้นหรือหมดไปกับภูมิปัญญาชาวบ้านที่ล้มหายตายจากไปตามหลักสังขาร

สรุปแล้วพฤติกรรมและพัฒนาการทางด้านจริยธรรมของเด็กระดับมัธยมศึกษาชั้นมีความสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงพื้นฐานทางจิตใจที่ประเสริฐของคนที่กำลังเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมและของประเทศชาติ ด้วยการมีคุณธรรมจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานอันได้แก่ ซื่อสัตย์ ขยันประหยัด มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ และมีจิตสาธารณะ ดังนั้นครูต้องให้เด็กได้รับการฝึกการทำกิจกรรมที่สร้างเสริมให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานทั้งหมดทุกวันอย่างสม่ำเสมอ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทั้งหลายก็จะหมดไป เมื่อเด็กเป็นคนดีมีคุณธรรม

จริยธรรมย่อมแสดงให้เห็นถึงควมมีคุณค่าและมีศักยภาพของคนที่สามารถพึ่งตนเองได้ เป็นที่พึ่งของครอบครัวและสังคมประเทศชาติต่อไป ประเทศชาติย่อมเจริญเนื่องจากประชาชนเป็นคนมีความสามารถในการประกอบอาชีพการงานและมีความสุข

ความจำเป็นของการสอนภาษาไทย

1. ต้องใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันและกันต้องใช้ภาษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาการต่าง ๆ อีกมากมาย

2. ต้องใช้ภาษาเพื่อการประกอบอาชีพ

3. ต้องใช้ภาษาเพื่อการถ่ายทอดวัฒนธรรม

แนวทางในการสอนภาษาไทย

ครูผู้สอนภาษาไทย ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของภาษา และวิธีสอนดังต่อไปนี้

1. ธรรมชาติในการเรียนการสอนของเด็ก เด็กจะเริ่มเรียนภาษาโดยเริ่มจากการฟังก่อน แล้วจึงพูด การที่เด็กหัดพูดเป็นการเรียนรู้โดยการ “เลียนแบบ” ต่อจากนั้นเมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนเด็กจึงได้เรียนอ่านและเขียนต่อไป

2. องค์ประกอบทางภาษา ภาษาทุกภาษาจะต้องมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ เสียง ความหมาย และโครงสร้าง

2.1 เสียง ภาษาต้องมีเสียง และเสียงในแต่ละภาษาย่อมจะแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะในภาษาไทยมีทั้งเสียงโดด ๆ เสียงควบกล้ำ เสียงรว และเสียงต่ำ

2.2 ความหมาย เมื่อเปล่งเสียงออกมาแล้ว ต้องมีความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ถ้าเปล่งเสียงออกมาแล้ว ไม่มีความหมายก็ไม่เป็นภาษา โดยเฉพาะภาษาไทย เสียง และความหมายมีความสัมพันธ์กันมาก และถ้าเสียงเปลี่ยน ความหมายก็เปลี่ยนตามไปด้วย เช่น เสื่อ เสื่อ เสื่อ

2.3 โครงสร้าง ถ้อยคำที่เปล่งออกมา หรือที่ใช้เขียนจะประกอบด้วย โครงสร้าง 3 คือ พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

3. การสอนให้เกิดสัมพันธ์ทักษะในการสอนภาษาไทย ประกอบด้วย ทักษะ 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนจะต้องสอนให้สัมพันธ์กัน

4. สอนให้เกิดทักษะ ทักษะ หมายถึง การกระทำใด ๆ ให้เกิดความคล่องแคล่ว ชำนาญ โดยอัตโนมัติ ทักษะจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการฝึกฝน การสอนให้เกิดทักษะ ดังนี้

4.1 ฝึกไปที่ละอย่าง ๆ ก่อน และฝึกให้สัมพันธ์กัน

4.2 ฝึกจากสิ่งง่ายไปหายาก

4.3 ให้เด็กมีความสนใจ และเต็มใจที่จะแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นเอง

4.4 พยายามจัดประสบการณ์ และกิจกรรมให้ได้กระทำอยู่เสมอ

4.5 ควรมีการวัดประเมินผลสม่ำเสมอ

5. สอนให้เกิดความรู้ หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้เด็ก เมื่อเด็กได้พบได้เห็นมากก็ยิ่งทำให้เกิดความรู้มากขึ้น และการเรียนรู้จะเกิดมากขึ้น ฉะนั้นการสอนภาษาไทยจึงต้องยึดหลัก ดังนี้

5.1 สอนโดยใช้กิจกรรม คือ การจัดเหตุการณ์ให้แก่เด็กซึ่งอาจเป็นเหตุการณ์สมมติขึ้นเพื่อให้เด็กพบปัญหา และแก้ปัญหา

5.2 สอนโดยใช้อุปกรณ์ เพื่อให้เด็กได้ทดลอง ได้พิสูจน์ให้เห็นจริงตามนั้น เด็กได้สังเกตพิจารณาด้วยตนเอง

6. สอนให้เกิดเจตคติ เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ทำที่ ที่มนุษย์มีต่อมนุษย์ หรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นไปได้ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ในการสอนภาษาไทยจึงต้องมุ่งให้ผู้เรียนเกิดเจตคติในทางที่ดีให้มากที่สุด

7. สอนให้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การเรียนเนื้อหาต่าง ๆ ของเด็ก ควรจัดให้ผู้เรียนได้เรียนเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยต้องมุ่งให้ผู้เรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง ๆ ถ้าผู้เรียนมองเห็นประโยชน์ของสิ่งที่เรียน ผู้เรียนก็จะเรียนด้วยความสนใจและตั้งใจ และก็จะได้ผลประโยชน์ดียิ่งขึ้นด้วย (ทัศนีย์ สุกเมธี, 2542, หน้า 4-7)

หลักการสอนภาษาไทย

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ, 2549, หน้า 39) กล่าวถึงหลักการสอนภาษาไทย ดังนี้

1. ทักษะทางภาษา ฟัง พูด อ่าน และเขียน มีความสำคัญเท่า ๆ กัน และทักษะเหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน ความก้าวหน้าของทักษะหนึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาของทักษะอื่น ๆ ด้วย เช่น พัฒนาการทักษะการฟังจะส่งผลทางบวกต่อทักษะการพูดและการเขียน เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย จึงไม่แยกฝึกทักษะทีละทักษะ จะฝึกทักษะต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน

2. ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษาพร้อมกับการพัฒนาความคิด และฝึกทักษะทางสังคมไปพร้อมกัน เพราะภาษาเป็นสื่อของความคิด ผู้เรียนที่มีความสามารถและทักษะในการใช้ภาษา มีคำใช้อย่างหลากหลาย จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด ใช้ภาษาในการคิดกับเพื่อน กับครู กับบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นการฝึกทักษะทางสังคม และนำไปใช้ในชีวิตจริง

3. ผู้เรียนต้องเรียนรู้ภาษาพูดและภาษาเขียนอย่างถูกต้อง ด้วยการฝึกฝนการใช้ภาษา มิใช่เรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาเพียงอย่างเดียว การเรียนภาษาจะต้องเรียนรู้ไวยากรณ์ หรือหลักภาษา

การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และนำความรู้ไปใช้ฝึกฝนการเขียนพัฒนาทักษะภาษาของตน

4. ภาษากับวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จึงต้องให้ความสำคัญ ใช้ด้วยความเคารพ และเห็นคุณค่าของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ภูมิหลังของภาษา และความหลากหลายของภาษา รวมทั้งภาษาท้องถิ่น จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดี เกี่ยวกับภาษาไทยและกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ภาษาไทยอย่างมีความสุข

5. ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านขั้นตอนการพัฒนาทักษะทางภาษาเช่นเดียวกัน แต่พัฒนาการทางภาษาจะไม่เท่ากัน และวิธีการเรียนรู้จะแตกต่างกัน

6. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ การเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จะใช้ภาษาไทยในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การอภิปราย การเขียนรายงาน การเขียนโครงการ การตอบคำถาม การตอบแบบสอบถาม ดังนั้น ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จึงต้องใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

ครูภาษาไทยกับแนวการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาไทย

กรมวิชาการ (2546, หน้า 127-128) กล่าวถึงครูผู้สอนภาษาไทยว่าเป็นบุคคลสำคัญ พิเศษในชีวิตการเรียนการสอนของเด็กทุกคน การศึกษาของเด็กในโรงเรียนเริ่มต้นด้วยการเรียนรู้ตัวอักษร ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องในการศึกษาความรู้อื่น ๆ ต่อไป ครูจึงต้องสอนให้รู้จักตัวอักษร ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาความรู้อื่น ๆ ต่อไป ครูจึงต้องสอนให้รู้จักอักษรที่ถูกต้อง อ่านให้ถูกต้องตั้งแต่เริ่มต้น การสอนอ่านในขั้นต้นจึงต้องให้รู้จักลักษณะต่าง ๆ ของอักษรวิธีไทยต้องให้เด็กได้ฝึกอ่านมาก ๆ อ่านบ่อย ๆ จนเกิดทักษะอ่านได้คล่องและถูกต้อง และในการสอนเขียนครูควรต้องสอนการจับปากกา การวางสมุด การนั่ง การกำหนดระยะของสายตา เพื่อให้เด็กสามารถเขียนหนังสือได้ด้วย เขียนได้เร็ว เขียนได้นานและเขียนได้ถูกต้อง ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติของคนไทย เป็นภาษาที่เด็กไทยทุกคนควรเรียนรู้และใช้ได้อย่างถูกต้องทุกกาล โอกาส ภาษาเป็นเครื่องหมายของความเป็นชาติเอกราชที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน ครูสอนภาษาไทยจึงควรภูมิใจที่ได้เป็นผู้สืบสานสมบัติวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ

ปราณี บุญชุ่ม (2546, หน้า 15-24) ได้กล่าวถึงครูผู้สอนภาษาไทยในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ว่าต้องทันสมัย ใจกว้าง วางแผนเด่นเป็นแบบอย่าง ดังนี้ ครูภาษาไทยจึงมีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงมีหน้าที่หลายอย่าง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทในการพัฒนาหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

2. บทบาทในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 3. บทบาทในการดำเนินการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
 4. บทบาทในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการทำวิจัยในชั้นเรียน
 5. บทบาทในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งในและนอกสถานที่
 6. บทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์เพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในชีวิตประจำวันและการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต
 7. พัฒนาตนเองให้พร้อมตามมาตรฐานวิชาชีพครู และเป็นครูมืออาชีพ
- สมศักดิ์ สินธุระเวช (2544, หน้า 1-4) ได้กล่าวว่า เนื่องจากภาษาไทย เป็นภาษาประจำชาติ มีประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกันตลอดจนถ่ายทอดความรู้ ความคิด และวัฒนธรรมประเพณี การใช้ภาษาจึงต้องใช้ให้ถูกต้อง ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ครูผู้สอนภาษาไทยจึงมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้
1. ให้ความรู้และฝึกทักษะให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ และประสบการณ์
 2. พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางด้านการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการดู
 3. ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้คิดสร้างสรรค์ คิดวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล คิดตัดสินใจแก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
 4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และการเขียน
 5. ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีวัฒนธรรมและความเป็นไทยชื่นชมและภาคภูมิใจในภาษาไทย รู้คุณค่าทางวรรณคดีและภูมิปัญญาทางภาษาไทย
 6. ฝึกให้ผู้เรียนมีมารยาทในการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการดู รวมทั้งมีคุณธรรม และจริยธรรม

หลักจิตวิทยาในการสอนภาษาไทย

วรรณิ โสมประยูร (2542, หน้า 94-100) ได้นำหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการสอนภาษาไทย นั้นกล่าวไว้ว่า ครูผู้สอนควรจัดลักษณะการสอนตามขั้นตอนที่พอสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual differences) นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจทางภาษาต่างกัน โดยส่วนรวมแล้วผู้หญิงจะมีความถนัด

ความสามารถ และทักษะทางภาษาสูงกว่าเด็กผู้ชายในระดับเดียวกัน ผู้หญิงจะใช้ถ้อยคำที่สละสลวย ใช้ประโยคยาวกว่าและเหมาะสมกว่าเด็กผู้ชาย เด็กชายจะไม่ใคร่ชอบพูดแต่จะคิดได้ลึกซึ้งกว่า เด็กหญิง เด็กแม้งจะเพศเดียวกัน ระดับเดียวกัน ก็ยังมีความสามารถทางภาษาต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลหลายประการ เช่น สภาพร่างกาย สติปัญญา บิคมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ทางบ้าน สิ่งแวดล้อมทางบ้าน และชุมชนที่อาศัยอยู่ การดูแลเอาใจใส่ การปลูกฝังทางภาษาก่อนเข้าเรียน ความแตกต่างเหล่านี้ครูผู้สอนต้องคำนึงถึง

2. ความพร้อม (Readiness) ความพร้อมเป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งครูควรคำนึงถึง เพราะความพร้อมสามารถทำให้คนเราคำนึงกิจกรรมต่าง ๆ ได้ผลเป็นอย่างดี ดังนั้นครูต้องเข้าใจถึงสภาพความเจริญเติบโตของผู้เรียนบวกกับพื้นฐานความรู้เดิม และความสนใจของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเรียนได้สะดวกขึ้น และเด็กที่มีอายุมากย่อมมีความพร้อมที่จะรับรู้มากขึ้นด้วย

3. กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ตรง การฝึกปฏิบัติ และการที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้นี้จะนำไปในทำนองที่ผู้เรียนเกิดความงอกงามขึ้น และเมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว จะคงทนถาวรไม่มีการลืม ดังนั้นผู้สอนควรจัดสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง ความรู้จะคงทนไม่เสียเวลาเปล่า

4. การเรียนรู้โดยมีจุดหมาย (Purposeful learning) ในการจัดการเรียนการสอน แต่ละครั้ง ครูควรจะบอกนักเรียนให้ทราบจุดมุ่งหมายว่าเรียนเพื่ออะไร มีประโยชน์อย่างไร ยิ่งกว่านั้นถ้านักเรียนมีส่วนร่วมในการตั้งจุดมุ่งหมายของบทเรียน และวางแผนร่วมกับครูแล้ว ก็จะเป็นผลดียิ่งขึ้น ไปอีก เพราะเป็นความต้องการ และเป็นแรงขับของนักเรียนเอง

5. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะนักเรียนจะต้องมีความคล่องแคล่ว ชำนิชำนาญในทักษะทางภาษาก็เพราะได้มีประสบการณ์ตรง ได้มีการลงมือทำเอง การเรียนโดยที่ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือกระทำ หรือปฏิบัติ นักเรียนจะได้ประโยชน์จากการเรียนน้อยมาก

6. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of exercise) นอกจากความพร้อมดังกล่าวแล้ว กฎของการเรียนรู้โดยการฝึกฝนก็เป็นกฎการเรียนรู้ข้อหนึ่ง นักจิตวิทยา ชื่อธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ต่อเมื่อได้มีการฝึกฝนและกระทำซ้ำ ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ โดยลักษณะแล้วผู้เรียนจะมีทักษะทางภาษาดี มีความรู้ความเข้าใจและเกิดทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยก็ต่อเมื่อ ได้ฝึกฝนได้กระทำซ้ำ ถ้าผู้เรียนได้ฝึกฝนทำแบบฝึกหัดมากเท่าใด ก็จะช่วยให้มีทักษะมากขึ้นเท่านั้น

7. กฎแห่งผล (Law of effect) ไม่ว่าจะเป็นการเรียนทักษะทางการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน นักเรียนย่อมต้องการทราบผลการเรียนของตนว่าเป็นอย่างไร เป็นที่พอใจของครูหรือของตนหรือไม่ เพราะฉะนั้น เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหัดแล้ว ครูควรรีบตรวจและส่งคืนให้นักเรียนให้ทราบผลโดยเร็ว และมีการติชม การชมควรชมส่วนที่นักเรียนทำได้ดีเสียก่อน แล้วจึงติเป็นการติเพื่อก่อ ตลอดจนมีคำแนะนำเพื่อนักเรียนจะได้ทราบข้อบกพร่อง หรือส่วนที่เด่นตรงไหน และการที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมการติชม หรือประเมินผลการทำงานของเพื่อนในชั้นเดียวกัน ก็เป็นสิ่งที่พึงกระทำได้

8. กฎของการใช้และไม่ใช้ (Law of use and disuse) ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ต้องมีการใช้และการฝึกฝนอยู่เสมอจึงจะมีความคล่องแคล่ว ชำนิชำนาญในการใช้ภาษา หากเรียนไปแล้วไม่ได้ใช้ หรือนาน ๆ ได้ใช้ก็จะลืมไปหมดหรือทักษะไม่ดีเท่าที่ควร ในการจัดเนื้อหาให้นักเรียนนั้น ผู้จัดทำหลักสูตรประมวลการสอน ผู้เขียนบทเรียน ตลอดจนครูผู้สอนควรเตรียมเอกสารการสอน เนื้อหาอย่างระมัดระวัง ควรเป็นเนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียน จะเป็นปัจจุบันหรืออนาคตก็ได้ ยิ่งเป็นทักษะที่อาจจะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนวิชาอื่น ๆ หรือใช้เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ได้ด้วยยิ่งดี และหากได้ใช้ทักษะทางภาษามาก และใช้บ่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง ก็จะทำให้มีประสบการณ์ และมีทักษะทางภาษาสูงขึ้น

9. แรงจูงใจ (Motivation) แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยเฉพาะในด้านการสอนภาษาไทย เพราะโดยทั่ว ๆ ไปแล้วมักจะไม่มีผู้ให้ความสนใจกับภาษาไทยมากนัก ไม่ว่าจะเป็นตัวนักเรียน หรือผู้ปกครอง ทั้งนี้เพราะภาษาไทยเป็นภาษาของเราเอง เกิดมาก็สามารถใช้พูดจาติดต่อสื่อสาร ได้รู้เรื่อง ส่วนจะดีมากน้อยแค่ไหนเพียงใด ไม่ใคร่จะสนใจกัน ครูภาษาไทยจึงควรพยายามสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งเร้าใจ เพื่อจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียน ตั้งใจฝึกฝนทักษะ และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย แรงจูงใจมี 2 ประเภท คือ

9.1 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motivation)

9.2 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation)

แรงจูงใจภายนอก คือ แรงจูงใจที่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอกที่ครูจัดทำขึ้น เช่น การสร้างบรรยากาศ การจัดกิจกรรม และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ สนุกสนาน เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียน

แรงจูงใจภายใน คือ แรงจูงใจที่เกิดภายในตัวของนักเรียนเองแรงจูงใจภายในเป็นความกระตือรือร้น ความใคร่รู้ใคร่เรียน ความรู้สึกร่วมทำกิจกรรม อยากเสาะแสวงหาความรู้ซึ่งเกิดขึ้นเอง ส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นเนื่องจากผลของแรงจูงใจภายนอก คือ หลังจากที่นักเรียนรู้สึกสนุกสนานในการเรียนภาษาไทยแล้ว ก็ต้องการที่จะทำกิจกรรมเอง ต้องการหาความรู้เอง ดังนั้น

ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะจัดกิจกรรม และสร้างแรงจูงใจภายนอก ที่จะช่วยให้นักเรียน เกิดความสนุกสนาน เกิดความศรัทธาในภาษาไทย จนเกิดแรงจูงใจภายในขึ้นในตัวผู้เรียน

10. การเสริมกำลังใจ (Reinforcement) ในการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น นักเรียนย่อม ต้องการทราบว่า พฤติกรรมหรือทักษะทางภาษาที่ตนแสดงออกมานั้นถูกต้อง หรือถึงปรารถนา หรือไม่ การเสริมกำลังใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ นักจิตวิทยาเสนอแนะว่า การเสริมกำลังใจในทางบวก จะเป็นสื่อช่วยให้นักเรียนทราบว่า สิ่งที่ตนแสดงออกไปนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เมื่อเด็กทราบว่าตน ทำได้ถูกต้อง ก็จะเกิดความภาคภูมิใจ และพยายามกระทำการกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีขึ้น โดยหวังจะได้รับ การยกย่องชมเชยอีก การเสริมกำลังใจทางบวกจะช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนยิ่งขึ้น ทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียน มีผลการเรียนดียิ่งขึ้นอีกด้วย สกินเนอร์ (Skinner) พยายามอย่างยิ่งที่จะ ให้มีการเสริมกำลังใจในทางบวก เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และรู้สึกว่าการเรียน ประสบความสำเร็จ การเสริมกำลังใจเสมอ ๆ เป็นระยะ ๆ จะสามารถช่วยให้เด็กเปลี่ยนพฤติกรรม ไปในทางที่ดียิ่งขึ้นอีกด้วย ในกรณีที่เด็กทำผิดพลาด ครูไม่ควรแสดงอาการ หรือใช้คำพูดที่ กระแทกกระทอนใจ แต่ตรงกันข้ามควรควรให้กำลังใจ และให้โอกาสเขาเหล่านั้นแก้ตัวใหม่

วิธีการเสริมกำลังใจ เพื่อส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการในการเรียนที่ดี ปฏิบัติได้ ดังนี้

1. การเสริมกำลังใจด้วยวาจา
2. การเสริมกำลังใจด้วยท่าทาง
3. การเสริมกำลังใจการให้นักเรียนมีส่วนร่วม
4. การเสริมกำลังใจโดยกลุ่มนักเรียน
5. การเสริมกำลังใจด้วยการให้รางวัล

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กรมวิชาการ (2545, หน้า 172-173) กล่าวถึงหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทย โดยทั่วไปจะดำเนินการเหมือนกลุ่มสาระอื่น ๆ ดังนี้

1. ประเมินและตัดสินผลการเรียนรู้เป็นรายกลุ่ม กลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาที่เพิ่มเติม
2. ประเมิน โดยยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย
3. ประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินตามสภาพจริง
4. ต้องมีการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทุกข้อ
5. การผ่านเกณฑ์ประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องมีผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่ คาดหวังผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำทุกข้อ
6. จัดซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินและประเมินหลังการซ่อมเสริม

7. ผู้เรียนต้องเรียนซ้ำในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทำการซ่อมเสริมและไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2547, หน้า 39-44) กล่าวถึง การประเมินผลการเรียนภาษาไทยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียน มีหลักการที่สำคัญ ได้แก่ 1) การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ต้องส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การประเมินผลต้องใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และ 3) การประเมินผลต้องมีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ และมีความเป็นธรรม

สำหรับแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดได้เป็น 3 ระดับ คือ

1. การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน การวัดในระดับนี้เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ ค่านิยมอันพึงประสงค์จากการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1 การประเมินก่อนเรียน
- 1.2 การประเมินระหว่างเรียน
- 1.3 การประเมินสรุปผลการเรียนหลังเรียน

2. การวัดและประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายปีและรายช่วงชั้น นำไปใช้ในการตัดสินผลการเรียนรู้อย่างกลุ่มสาระ และตัดสินการเลื่อนช่วงชั้นของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

- 2.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาให้ชัดเจน
 - 2.2 กำหนดเกณฑ์สำหรับตัดสินประเมินการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นรายข้อ โดยเน้นเกณฑ์เชิงคุณภาพ
 - 2.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินให้ระดับผลการเรียนรู้ระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้รายปี
 - 2.4 ประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียน เพื่อสะสมผลการเรียนรู้ส่วนหนึ่งสำหรับประกอบการสรุปประเมินผลในระดับสถานศึกษา
 - 2.5 ประเมินการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้รายปีเมื่อสิ้นปี
 - 2.6 ประเมินสรุปตัดสินผลการเรียนรู้อย่างรายปี และการผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. การวัดและประเมินผลระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพทางการศึกษาในระดับชาติของผู้เรียนทุกคนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับการประเมินในระดับนี้ สถานศึกษาต้องจัด

ให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการประเมินอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นจริง และเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542, หน้า 300) กล่าวถึงวิธีการวัดผลการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาไทย จะต้องมุ่งวัดในสิ่งต่อไปนี้

1. ทักษะ คือ วัดความชำนาญ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเรียน

2. ความรู้ ความรู้ที่ต้องวัด คือ

2.1 ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่เรียน

2.2 ความรู้ในเชิงการใช้ภาษาไทย เป็นเครื่องสื่อความหมายได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพียงใด ตลอดจนรู้รสของถ้อยคำ ความรู้ในเชิงวรรณคดี และหลักเกณฑ์ทางภาษา

3. เจตคติ ได้แก่

3.1 ความนิยมชมชอบในการใช้ภาษา

3.2 ความภาคภูมิใจในภาษาไทย

3.3 ความชื่นชมในรสนิยมของถ้อยคำ

สรุปได้ว่าการสอนภาษาไทยนั้นครูมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร และจุดประสงค์ของการเรียน โดยจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามมาตรฐาน วิเคราะห์จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ วางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ สิ่งสำคัญครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้บอกความรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นผู้สนับสนุนเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ทั้งนี้จะต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน มีทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การอ่านจับใจความ

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิต เพราะปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร การติดต่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยียังต้องอาศัยการอ่าน ดังนั้นการสอนอ่านเพื่อให้ นักเรียนเกิดทักษะการอ่านแล้วนำไปใช้ป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การอ่านแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านในใจและการอ่านออกเสียง การอ่านในใจ เป็นการอ่านโดยไม่ต้องออกเสียง ไม่ทำปากขมูบขมิบ ไม่ส่ายหน้า มีจุดประสงค์เพื่อให้เข้าใจเรื่องและจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งผู้อ่านต้องมีความรู้เรื่องคำศัพท์และโครงสร้างของประโยคพอควร และการอ่านออกเสียง เป็นการอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง เน้นจังหวะ

ระดับเสียงสูงต่ำ มีจุดประสงค์เพื่อให้อ่าน ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน เพื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้เรื่องราว มีความเพลิดเพลินในการฟัง (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2545, หน้า 2)

ความหมายและความสำคัญของการอ่าน

มีผู้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังต่อไปนี้

อริย์ วาสน์อำนวย (2545, หน้า 27) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางความคิด ที่สื่อสารกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร โดยอาศัยความรู้ ความสามารถในการสื่อความหมาย จากอักษรที่ปรากฏ ตลอดจนอาศัยประสบการณ์หรือความรู้เดิมเพื่อช่วยในการแปลความหมาย ให้ชัดเจนขึ้น และหากสิ่งที่อ่านเป็นสิ่งที่ไม่เคยพบมาก่อน ผู้อ่านต้องใช้ความพยายามในการหา ความหมายจากสิ่งที่อ่านด้วยการเดา หรือหาตัวบ่งชี้ที่ปรากฏในข้อความมาช่วยให้การอ่านง่ายขึ้น

เสนีย์ วิลาวรรณ (2546, หน้า 129) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านคือ การแปล ความหมายจากตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิดและความเข้าใจเรื่องราวตรงตามที่ ผู้ส่งสารต้องการถ่ายทอดออกมา แล้วจึงนำความรู้ ความคิดหรือสิ่งที่ได้จากการอ่าน ไปใช้ ประโยชน์ด้านต่าง ๆ

พัชนี หนูคง (2546, หน้า 23) ได้สรุปความหมายไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการ ทางสมองที่ใช้สายตาดูตัวอักษรหรือสัญลักษณ์และการทำความเข้าใจ โดยใช้กระบวนการคิด ประสบการณ์ ความรู้ ทำให้สามารถรับรู้และเข้าใจความหมายตรงกับความคิดผู้เขียน

نونนิตย์ เตยจอหอ (2547, หน้า 1) การอ่าน คือ ทักษะการใช้ภาษาที่มีบทบาทสำคัญ ในการรับสารของมนุษย์ที่ช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ สติปัญญาและการแก้ปัญหา ปัจจุบันการอ่าน มีความจำเป็นต่อชีวิตยิ่งกว่ายุคที่ผ่านมา เพราะ โลกปัจจุบันเป็นโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วทั้งด้าน วัตถุ วิทยาการ เทคโนโลยี และความนึกคิด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์ต้องรักการอ่าน เพื่อให้ สามารถติดตามความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์

อุมาภรณ์ ทองเสมอ (2548, หน้า 23) การอ่าน เป็นกระบวนการสื่อความหมายระหว่าง ผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยอาศัยตัวอักษรเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ซึ่งผู้อ่านต้องใช้ความรู้ ประสบการณ์ และความรู้เดิมเพื่อช่วยในการแปลความหมายให้ชัดเจนขึ้นและหากสิ่งที่อ่านเป็นสิ่งที่ไม่เคยพบ มาก่อน ผู้อ่านต้องอาศัยการคาดเดาจากภาษาที่อ่าน โดยการบูรณาการทักษะหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกัน เช่น การมองเห็น การจำแนกความแตกต่าง การวิเคราะห์คำเพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนเขียน และต้องการสื่อความหมายตลอดจนต้องรู้วิธีการเขียน และความคิดของผู้เขียนหรือ โครงสร้างของ ข้อเขียนนั้น ๆ ในขณะที่เดียวกัน ผู้อ่านจะต้องพยายามทำความเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านจับ ใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องพร้อมทั้งสรุปความของเรื่องได้

คาร์, คีวิทซ์ และพาเบอร์ (Carr, Dewitz & Patberg, 1983, p. 27) ให้ความหมายของการอ่านว่าเป็นการตีความเรื่องที่อ่านจากประสบการณ์ของผู้อ่าน โดยใช้ความรู้เดิมในการตีความ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

ดังนั้นสรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางความคิดที่สื่อสารกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถในการสื่อความหมาย ทำความเข้าใจ แปลความหมาย ตีความ จากตัวอักษรที่อ่านให้ชัดเจนขึ้น ผู้อ่านต้องใช้ความพยายามในการหาความหมายจากสิ่งที่อ่านด้วยการเดา หรือหาตัวบ่งชี้ที่ปรากฏในข้อความมาช่วยให้การอ่านง่ายขึ้น ออกมาเป็นความรู้ ความคิดและความเข้าใจเรื่องราวให้ตรงตามกับผู้ส่งสารต้องการถ่ายทอดออกมา ช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ สติปัญญาและการแก้ปัญหา แล้วจึงนำความรู้ความคิดหรือสิ่งที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านถือเป็นทักษะที่สำคัญยิ่ง และมีคุณค่าต่อชีวิตความเป็นมนุษย์ ยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบัน มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ รวดเร็ว การอ่านจึงกลายเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่านฉลาดรอบรู้ ทันเหตุการณ์ และติดตามความก้าวหน้าต่าง ๆ ของโลก และนำข้อมูลที่ได้ประกอบการคิดและตัดสินใจ วัยเด็กเป็นวัยที่กำลังพัฒนาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องฝึกฝนการอ่าน ให้มีประสิทธิภาพและมีนิสัย รักการอ่าน เพื่อให้นำประโยชน์จากสิ่งที่อ่านนั้น ไปพัฒนาตนเองและส่วนรวมต่อไป ทั้งนี้ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 2) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ซึ่งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวาง

วัฒนา คัชมาตย์ (2544, หน้า 87) ได้สรุปความสำคัญของการอ่าน ดังนี้

1. ช่วยให้ได้รับความรู้ หรือสนองความอยากรู้
2. ช่วยในการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม
3. ช่วยให้เกิดความผ่อนคลายอารมณ์ ให้เกิดความสุขสนานจากเรื่องที่อ่าน

สนิท สัตโยภาส (2545, หน้า 93-94) ได้กล่าวว่า การอ่านช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ มีความรอบรู้ไม่แคบอยู่เฉพาะเรื่องจะทำให้ผู้อ่านเป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกการอ่านจะช่วยพัฒนาความคิด และยกระดับสติปัญญาให้

สูงขึ้น เพราะเมื่ออ่านมากย่อมรู้มาก เมื่อรู้มากย่อมก่อให้เกิดสติปัญญาที่แหลมคม ฉลาดปราดเปรื่อง และอาจถึงขั้นเชี่ยวชาญในเรื่องที่สนใจและติดตามอ่านได้

การอ่านเป็นเรื่องของการศึกษา เพราะไม่ว่านักเรียนนักศึกษาจะเรียนวิชาใด ๆ ล้วนต้องอาศัยการอ่านในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียน การอ่านช่วยให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ เพราะการประกอบอาชีพทุกอาชีพย่อมอาศัยความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการทำงาน

การอ่านช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพให้ดีขึ้นได้ด้วยเหตุที่มีหนังสือในกลุ่มที่มีเนื้อหา ซึ่งเสนอแนะเกี่ยวกับการวางตัว การพูดจา การเข้าสังคม การแต่งกาย ตลอดจนการแนะนำ การปฏิบัติไปในทางที่เหมาะสมและทันสมัยอยู่มากมาย

การอ่านช่วยแก้ปัญหาในใจได้ เพราะปัญหาที่เราประสบในชีวิตประจำวันอาจมีวิธีแก้ไขก็สามารถนำมาประยุกต์แก้ปัญหาได้

การอ่านช่วยให้เกิดความจรรโลงใจ ได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนาน

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

เสนีย์ วิลาวรรณ (2546, หน้า 130) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการอ่าน อาจแบ่งกว้าง ๆ ได้ ดังนี้

อ่านเพื่อความรู้ คนเราต้องการให้ความรู้ของตนงอกเงยขยายขอบเขตออกไปจากที่มีอยู่เดิม ต้องการรู้ในสิ่งที่เป็นปัญหาไม่เข้าใจต่าง ๆ การอ่านจึงเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับ วิทยาการแขนงต่าง ๆ เพื่อการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิต

อ่านเพื่อให้เกิดความคิด การอ่านในลักษณะนี้เป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดที่สำคัญ การจัดลำดับแนวความคิดของผู้เขียนเรื่องนั้น ๆ ขึ้นเป็นการปลูกฝังนิสัยการรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่นอีกด้วย

อ่านเพื่อความบันเทิง สภาวะแวดล้อมและการเรียน การทำงาน ทำให้เราเคร่งเครียด หรือเบื่อหน่าย การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระไม่เป็นวิชาการนัก เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ จะช่วยให้เกิดความบันเทิงควบคู่ไปกับความรู้ความคิด ได้มีความสุขกับความไพเราะของภาษา เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ความตึงเครียด

อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่น ๆ การอ่านลักษณะนี้เป็นการอ่านที่จะนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์ตามความต้องการของตน เช่น เกษตรกรที่ต้องการปรับปรุงพันธุ์พืช การอ่านเพื่อหา เหตุผลมาสนับสนุนแนวคิดหรือข้อเสนอแนะของตน การอ่านเพื่อเข้าใจตนเอง และปรับตัวให้ เข้ากับวิถีการดำเนินชีวิต

จิตวิทยาในการอ่าน

จิตวิทยาในการอ่านเป็นกระบวนการทางด้านสรีรวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ซึ่งนักการศึกษาที่สนใจด้านการอ่านได้กล่าวถึงจิตวิทยาของการอ่านในลักษณะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านในเรื่องของกระบวนการอ่านขั้นตอนในการอ่าน ความพร้อมในการอ่าน ความสนใจในการอ่าน และเจตคติด้านการอ่าน ดังนี้

1. กระบวนการอ่าน การอ่านเป็นกระบวนการซึ่งผู้อ่านสร้างความหมายหรือพัฒนาการตีความระหว่างกรอ่าน ผู้อ่านจะต้องรู้หัวข้อเรื่อง จุดประสงค์การอ่าน มีความรู้ทางภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในหนังสือที่อ่าน จะใช้ประสบการณ์เดิมที่เป็นประสบการณ์พื้นฐานทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่านกระบวนการอ่าน ดังนี้

1.1 การเตรียมการอ่าน ผู้อ่านจะต้องอ่านชื่อเรื่อง หัวข้อย่อยจากสารบัญเรื่องอ่านคำนำให้ทราบจุดมุ่งหมายของหนังสือ ตั้งจุดประสงค์การอ่าน จะอ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรืออ่านเพื่อหาความรู้ วางแผนการอ่านโดยอ่านหนังสือตอนใด ตอนหนึ่งว่ามีความยากง่ายอย่างไร หนังสือมีความยาวมากน้อยเพียงใด รูปแบบของหนังสือเป็นอย่างไร เหมาะสมกับผู้อ่านบ้างที่จะอ่าน เคารพความเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรบ้าง เตรียมสมุด เตรียมดินสอ สำหรับจุดบันทึกข้อความหรือ เนื้อเรื่องที่สำคัญขณะอ่าน

1.2 การอ่าน ผู้อ่านจะอ่านหนังสือให้ตลอดเล่มหรือเฉพาะตอนที่ต้องการอ่าน ขณะอ่านผู้อ่านจะใช้ความรู้จากการอ่านคำ ความหมายของคำมาใช้ในการอ่าน รวมทั้งรู้จักแบ่งวรรคตอนด้วย การอ่านเร็วจะมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ดีกว่าผู้อ่านช้า ซึ่งจะสะกดคำอ่านหรืออ่านย้อนไปย้อนมา ผู้อ่านจะใช้บริบทหรือคำแวดล้อมช่วยในการตีความหมายของคำ ทำความเข้าใจข้อความที่อ่าน

1.3 ผู้อ่านจะจดบันทึกข้อความที่มีความสำคัญหรือเขียนแสดงความคิดเห็น ตีความข้อความที่อ่าน ตอนใดที่ไม่เข้าใจอ่านซ้ำเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ขยายความคิดจากการอ่าน จับคู่กับเพื่อนสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตั้งข้อสังเกตจากเรื่องที่อ่านถ้าเป็นการอ่านบทกลอนต้องอ่านทำนองเสนาะดัง ๆ เพื่อฟังเสียงการอ่านและเกิดจินตนาการ

1.4 การอ่านสำรวจ ผู้อ่านจะต้องอ่านซ้ำ โดยเลือกอ่านตอนใดตอนหนึ่ง ตรวจสอบคำภาษาที่ใช้ สำรวจโครงเรื่องของหนังสือ เปรียบเทียบหนังสือที่อ่านกับหนังสือที่เคยอ่าน สำรวจและเชื่อมโยงเหตุการณ์ในเรื่องหรือลำดับเรื่อง สำรวจคำสารบัญที่ใช้ในหนังสือ

1.5 การขยายความคิด ผู้อ่านจะสะท้อนความเข้าใจในการอ่าน บันทึกข้อคิดเห็นคุณค่าของเรื่อง เชื่อมโยงเรื่องราวในเรื่องกับชีวิตจริง ความรู้สึกรู้สีกจากการอ่าน การจัดทำโครงการ

หลักการอ่าน เช่น ภาพวาด เขียนบทละคร เขียนบันทึกรายงานการอ่าน อ่านเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้เขียน คนเดียวกันแต่ง อ่านเรื่องเพิ่มเติมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทีอ่านเพื่อให้ได้ความรู้ที่ชัดเจน และกว้างขึ้น (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 190-191)

ความหมายของการอ่านจับใจความ

พรทิพย์ ตรีสกุลวงษ์ (2544, หน้า 51) สรุปว่าการอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านเรื่อง หรือข้อความแล้วสามารถทำความเข้าใจถึงเนื้อเรื่องได้ บอกสาระสำคัญของเรื่อง และจุดมุ่งหมาย ของเรื่อง สามารถย่อเรื่องหรือตั้งชื่อเรื่อง รวมทั้งแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องทีอ่านได้อย่างมีเหตุผล

สุปราณี พัดทอง (2545, หน้า 65) ได้ให้ความหมายการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นความคิด สำคัญ เป็นแก่นหรือหัวใจของเรื่องทีผู้เขียนมุ่งสื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและ ความคิดเห็นหรืออย่างไรอย่างหนึ่งก็ได้

ดังนั้น การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านเรื่อง หรือข้อความแล้วสามารถทำ ความเข้าใจถึงเนื้อเรื่อง ดีความ แปลความ บอกสาระสำคัญของเรื่องและจุดมุ่งหมายของเรื่อง ย่อเรื่องหรือตั้งชื่อเรื่อง รวมทั้งแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องทีอ่านได้อย่างมีเหตุผลตรงตามทีผู้เขียน มุ่งสื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบ

ความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะทีจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ และพัฒนา ชีวิต ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความรู้แล้ว ยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และส่งเสริม ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทีได้แนวคิดในการดำเนินชีวิต การอ่านจับใจความสำคัญจึงเป็น หัวใจของการศึกษา ทุกระดับ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เรื่องต่าง ๆ

การอ่านจับใจความสำคัญจึงมีความสำคัญยิ่งไม่ว่าจะเป็นการอ่านเบื้องต้น ได้แก่ การอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อคิดเห็นโดยรวมของเรื่องทีอ่าน การอ่านเพื่อหาข้อมูล รายละเอียดต่าง ๆ และการอ่านขั้นสูง ได้แก่ การอ่านเพื่อตีความ และการอ่านเพื่อการวิพากษ์วิจารณ์ การอ่านทั้ง 2 ระดับนี้ เบื้องต้นผู้อ่านต้องจับใจความสำคัญได้ก่อนซึ่งทักษะการอ่านจับใจความ สำคัญ ประกอบด้วย การรับรู้ทีลึกซึ้ง ต้องอาศัยประสบการณ์ และการฝึกฝนอย่างเพียงพอ จึงจำเป็นต้องวางพื้นฐานการอ่านให้นักเรียนอย่างถูกต้อง

หลักในการอ่านจับใจความสำคัญ

ในการอ่านจับใจความจะให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญ ในการนำไปปฏิบัติ และใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะเรื่องความสนใจ ในการอ่านจับใจความ ครูต้องมีความพยายามสร้างความสนใจให้กับนักเรียน เพื่อให้ นักเรียน ได้มองเห็นความสำคัญและคุณค่าของการอ่านจับใจความ ในการจัดกิจกรรมการสร้างการเรียนรู้

การสอน ครูต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านของนักเรียน ประการสำคัญ จะต้องมีการวัดผลการอ่านจับใจความอยู่เสมอ เพื่อให้ทราบปัญหา ขอบกพร่อง ซึ่งครูจะได้นำมาปรับปรุง แก้ไข และให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้น ดังมีผู้ให้หลักในการอ่านจับใจความสำคัญไว้ ดังนี้

การอ่านจับใจความสำคัญว่าเป็นการอ่านที่มุ่งค้นหาสาระสำคัญของเรื่องหรือสื่อที่อ่าน ผู้อ่านจะต้องทราบว่าส่วนใดเป็นใจความสำคัญส่วนใดเป็นส่วนที่ขยายใจความสำคัญเพื่อให้เรื่องชัดเจนขึ้น การอ่านจับใจความจึงเป็นหัวใจของการอ่านสื่อทุกประเภท การอ่านจับใจความมีหลักว่า ผู้อ่านต้องสังเกตองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ คำและความหมาย การเรียงลำดับคำ ประโยค ใจความสำคัญ รายละเอียดหรือส่วนขยาย ตลอดจนแนวคิดหลักหรือแนวคิดสำคัญของย่อหน้า หรือใจความที่อ่าน การอ่านจับใจความสำคัญควรเป็นการอ่านในใจ เพราะมุ่งจับสาระสำคัญของสิ่งที่อ่านให้เร็วที่สุด จึงควรมีการตั้งคำถามและตอบคำถาม เพื่อคว่าจำได้แค่ไหน เข้าใจเพียงใด ถ้าตั้งคำถามได้ถูกต้องก็จะได้คำตอบที่ต้องการ และถ้าตอบคำถามได้ถูกต้องก็จะทำให้เกิดความเข้าใจ ที่ถูกต้องตรงกันกับความคิด ที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงผู้อ่าน เทคนิคการฝึกอ่านจับใจความสำคัญวิธีหนึ่ง คือ การตั้งคำถามและคิดหาคำตอบ เมื่ออ่านสื่อหรือข้อความแล้ว ให้ตอบคำถามว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร เพื่อดูความเข้าใจเมื่อตอบได้ถูกต้องแสดงว่าเข้าใจเรื่องที่อ่านแล้วอาจเพิ่มคำถามประเภท ทำไม และถ้า เพื่อดูความสามารถในการวิเคราะห์ นำไปใช้ สังเคราะห์ และประเมินค่า นอกจากฝึกคำตอบคำถามแล้ว อาจจะฝึกตั้งคำถามจากคำตอบที่ให้ไว้ได้อีกด้วย เพื่อฝึกการใช้ภาษาในการถาม เพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการ การฝึกตอบคำถามและตั้งคำถามนี้ ควรให้เขียนเป็นประโยคสมบูรณ์ เพื่อฝึกทักษะในการเขียนให้ถูกต้องด้วย เนื่องเรื่องที่น่าสนใจให้อ่านควรให้เหมาะสมกับวัย และความสนใจของผู้เรียน และให้ผู้เรียนหาเนื้อความหรือหัวข้อที่ตนเองสนใจมาได้อีกด้วย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรม เมื่อฝึกบ่อย ๆ จนเป็นนิสัยแล้วจะทำให้ผู้เรียนจับใจความสำคัญจากสื่อที่อ่านได้รวดเร็ว และเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อไป

พรทิพย์ ตรีสกุลวงษ์ (2544, หน้า 53) ได้กล่าวถึงหลักการอ่านใจความสำคัญไว้ว่า การอ่านในแต่ละครั้งควรรู้จุดมุ่งหมายว่าต้องการอะไรจากเรื่องที่อ่าน เพื่อจะได้ไปสู่จุดนั้นได้เร็วขึ้น แล้วจึงอ่านข้อความให้จบอย่างคร่าว ๆ เพื่อที่ว่าเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับอะไร เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไรอย่างไร นักเขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไรในการเสนอเรื่องนี้ และประการสำคัญ ควรฝึกการอ่านจับใจความสำคัญอยู่เสมอจะช่วยให้อ่านหนังสือได้เร็วและจับใจความสำคัญได้ดี

ทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ

แลปปี้ และฟลัด (Lapp & Flood, 1978, pp. 289-290) ได้รวบรวมทฤษฎีการลำดับความและวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีผลต่อการอ่านไว้ ดังนี้

1. ทฤษฎีเน้นการจัดลำดับข้อความ ทฤษฎีนี้เห็นว่า เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับหลักจิตวิทยา คือการรับรู้ และรับข่าวสารแล้วนำไปเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิมเป็นความรู้ใหม่ โดยที่ผู้อ่านรับข่าวสารแล้วนำไปเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิมของจริงหรือภาพไม่ตรงกับข้อความดังกล่าวก็จะอ่านข้อความซ้ำ ถ้าข่าวสารที่อ่านให้ความรู้สึกในทางลบจะต้องใช้เวลารับรู้นานกว่าข่าวสารให้ความรู้สึกในทางบวก จากนั้นสมองก็บันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่างของคำและความหมายของประโยคได้

2. ทฤษฎีการวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความ ทฤษฎีนี้เห็นว่าผู้อ่านมีวิธีการที่จะดึงข้อความที่มีความหมายคล้ายกันมาเกี่ยวข้องกัน หรือจัดข้อความที่ไม่ต้องการออก ข้อความที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจะมีความสัมพันธ์ทางบวก ความสัมพันธ์ คือ ความเกี่ยวข้องความหมายในแต่ละประโยค

ทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ กล่าวว่า ความรู้คือประสบการณ์ที่ได้จากการสะสม (Cumulative) มาแล้วในอดีต กล่าวคือ เมื่อเด็กมีปฏิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกแล้วได้ผลลัพธ์ออกมา ก็จะเก็บสะสมไว้ในตัว เมื่อเด็กพบเหตุการณ์เช่นเดิมอีกเด็กก็จะคาดหวังทันทีว่าผลลัพธ์ออกมาเหมือนที่เคยเป็นมาแล้ว เป็นประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดความคิดต่าง ๆ ไปใช้ในการทำปฏิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เด็กพบครั้งต่อไป

แนวทางการอ่านจับใจความ

กรมวิชาการ (2546, หน้า 189) ได้เสนอแนวทางการอ่านจับใจความเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ ดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน เช่น อ่านเพื่อหาความรู้ เพื่อความเพลิดเพลิน หรือเพื่อบอกเจตนาของผู้เขียน เพราะจะเป็นแนวทางให้กำหนดการอ่านได้อย่างเหมาะสม และจับใจความหรือตอบคำถามได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2. สืบสวนส่วนประกอบของหนังสืออย่างคร่าว ๆ เช่น ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ คำชี้แจง การใช้หนังสือ ภาคผนวก เป็นต้น เพราะส่วนประกอบของหนังสือจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหรือหนังสือที่อ่านได้กว้างขวางและรวดเร็ว

3. ทำความเข้าใจลักษณะของหนังสือว่าเป็นประเภทใด เช่น สารคดี ตำรา บทความ ซึ่งจะช่วยให้มีแนวทางอ่านจับใจความสำคัญได้ง่าย

4. ใช้ความสามารถทางภาษาในด้านการแปลความหมายของคำ ประโยคและข้อความต่าง ๆ อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

5. ใช้ประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที้อ่านมาประกอบ จะทำให้เข้าใจและจับใจความที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

กรมวิชาการ (2546, หน้า 179) ได้เสนอขั้นตอนการอ่านจับใจความ ดังนี้

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. อ่านให้ละเอียดเพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่อง เพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน
3. อ่านซ้ำตอนที่ไมเข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจบางตอนให้แน่นอนถูกต้อง
4. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยตนเอง

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R

วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจแนวคิดของเรื่องที่ได้อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความ เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่ได้อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความ เข้าใจแนวคิดอย่างมีจุดมุ่งหมาย ในแต่ละขั้นตอนนั้นจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเป็นการสอนอ่านที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกด้วย

ความหมายของวิธีสอนแบบ SQ4R

การศึกษาความหมายของวิธีสอนแบบ SQ4R นั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และนำเสนอในส่วนที่สำคัญ ดังนี้

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2545, หน้า 287-297) ได้ให้ความหมายของวิธีสอนแบบ SQ4R โดยสรุปได้ว่าเป็นการอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อให้ได้คำตอบที่ตั้งไว้ ลักษณะการสอนจะเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง แต่ความชำนาญจะขึ้นอยู่กับการฝึกฝน และความรู้เดิมของผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนจะต้องตระหนักถึงความรู้เดิมของผู้เรียนหรือจะต้องมีการปูพื้นฐานเดิมให้กับผู้เรียนก่อนที่จะถึงบทเรียน และผู้สอนจะต้องคำนึงด้วยว่าการอ่านเป็นการอ่านเพื่อเนื้อหาสาระ มิใช่สนใจที่ตัวภาษา

รัตนกันท์ เลิศคำฟู (2547, หน้า 30) ได้ให้ความหมายของวิธีสอนแบบ SQ4R โดยสรุปได้ว่าวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนประเภท การสอนอ่านเพื่อการสื่อสาร ถึงการสอน

จะเน้นทักษะการอ่าน แต่ผู้สอนจะต้องสอนแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

พรนิภา บรรจงมณี (2548, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของวิธีการสอนแบบ SQ4R โดยสรุปได้ว่าเป็นวิธีการอ่านที่ดำเนินการตามขั้นตอน 6 ขั้นตอน โดยเริ่มจากขั้นสำรวจ เป็นขั้นแรก ที่ครูให้ผู้เรียนสำรวจชื่อเรื่อง หัวเรื่อง และหัวข้อย่อยอย่างคร่าว ๆ ขั้นตั้งคำถาม เป็นขั้นที่ผู้เรียนตั้งคำถามก่อนการอ่าน ทำให้การอ่านมีจุดมุ่งหมาย ขั้นอ่านผู้เรียนจะอ่านบทอ่านอย่างละเอียด ตั้งแต่ต้นจนจบ หลังจากนั้นบันทึกข้อความหลังและข้อความสำคัญ แล้วนำเขียนสรุปใจความสำคัญ และนำความรู้ที่ได้มาเชื่อมโยงกับความรู้ที่มีอยู่จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า วิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านอย่างมีขั้นตอนเป็นวิธีการสอนอ่านอย่างคร่าว ๆ โดยใช้คำถามเป็นตัวกำหนด จุดมุ่งหมายการอ่าน ลักษณะการสอนจะเป็นลักษณะการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะในขั้นของการอ่านแบบ SQ4R จะประกอบไปด้วย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นการอ่าน เพื่อเนื้อหาสาระมิใช่สนใจที่ตัวภาษาผู้สอนจึงต้องตระหนักถึงความรู้เดิมของผู้เรียนด้วย

ขั้นตอนของวิธีสอนแบบ SQ4R

วิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านที่พัฒนามาจากวิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R ตามแนวคิดของ Francis P. Robinson (1961, pp. 29-30) โดยได้เสนอยุทธวิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R ไว้ ซึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จากรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและจดจำได้ดีและทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจ (Survey) เป็นการอ่านอย่างรวดเร็ว สำรวจความคิดทั่ว ๆ ไป

ขั้นตอนที่ 2 การถาม (Question-Q) ให้ตั้งคำถามตัวเองเกี่ยวกับเรื่องนั้น

ขั้นตอนที่ 3 การอ่าน (Read-R) เป็นการอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมายอ่านเพื่อที่จะหาคำตอบตามที่ได้ตั้งไว้ โดยมุ่งหารายละเอียดให้เกิดความกระจ่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 4 การจำ (Recite-R) ให้ย่อเรื่องราวที่สำคัญโดยใช้คำพูดของตัวเองซึ่งจะทำให้เข้าใจสิ่งที่อ่านดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การทบทวน (Review-R) การพยายามทบทวนเรื่องที่อ่านเพื่อรวบรวมความคิด

ต่อมาในปี ค.ศ. 1984 วอลเตอร์ พอท (Walter Pauk) ได้เสนอวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R โดยได้แนวคิดจากวิธีการอ่านของโรบินสัน (Robinson) โดยการเพิ่มขั้นตอนบันทึก (Recoed) หลังจากนักเรียนได้อ่านบทอ่านและเปลี่ยนจากขั้นตอนการทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์บทอ่าน (Reflect) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิด

ที่อ่านได้เร็วขึ้น สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ดี บอกรายละเอียดและจดจำเรื่องและสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2545, หน้า 289-290) ได้เสนอวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ที่มีขั้นตอนการสอนอ่าน 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การอ่านอย่างคร่าว ๆ (Survey-S) คือ การกวาดสายตาไปตามหัวข้อในบทอ่านเพื่อหาจุดสำคัญของเรื่องที่อ่านถ้าหากว่าบทอ่านนั้นมีบทสรุปก็อ่านบทสรุปด้วยการอ่านในขั้นตอนนี้ไม่ควรใช้เวลามากจนเกินไป การอ่านในขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้อ่านได้รู้ใจความสำคัญของเรื่อง หรือแนวคิดหลักของเรื่องและจะช่วยให้ผู้อ่านเรียบเรียงแนวคิดต่าง ๆ ของเรื่องได้

ขั้นตอนที่ 2 การตอบคำถาม (Question-Q) การตั้งคำถามนี้จะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น ดังนั้น จึงช่วยเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว และที่สำคัญก็คือคำถามจะต้องสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน ในขณะเดียวกันก็ควรจะต้องถามตัวเองว่าใจความสำคัญที่ผู้เขียนกำลังพูดถึงนั้นคืออะไร ทำไมจึงสำคัญ สำคัญอย่างไร และเกี่ยวข้องกับอะไรหรือใครบ้างตอนไหน และเมื่อไหร่ อยากรู้ตามควรพยายามตั้งคำถามให้ได้ เพราะจะช่วยให้การอ่านขั้นต่อไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย และสามารถจับประเด็นสำคัญได้ถูกต้องไม่ผิดพลาด

ขั้นตอนที่ 3 การอ่านเพื่อหาคำตอบ (Read-R) คือ การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอีกอย่างละเอียด และในขณะที่เดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ ในขั้นนี้จะเป็นการอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญโดยแท้จริงขณะที่กำลังอ่านอยู่ถ้าถึงคำถามได้อีกก็อาจใช้วิธีจดบันทึกไว้ในที่ว่างริมหน้าหนังสือก่อนแล้วตั้งใจอ่านต่อไปจนกว่าจะได้คำตอบที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 4 การจดบันทึก (Record-R) ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 โดยมุ่งเน้นจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น โดยใช้ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 5 การทบทวน (Recite-R) ให้ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญโดยพยายามใช้ภาษาของตนเอง ถ้ายังไม่แน่ใจบทใดหรือตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

ขั้นตอนที่ 6 การสะท้อนคิด (Reflect) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ห้วงการณ์บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือมีความเห็นไม่สอดคล้อง บางครั้งอาจขยายความสิ่งที่ไม่ได้อ่าน โดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิมโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง

พรนิภา บรรจงมณี (2548, หน้า 12) ได้เสนอขั้นตอนวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสำรวจ (Survey) ขั้นนี้ผู้เรียนจะอ่านและสำรวจเนื้อหาในบทอ่านเพื่อหาความหมายโดยรวม เค้าโครงและประเด็นสำคัญทั่วไปที่มีในบทอ่าน
2. ขั้นตั้งคำถาม (Question) เป็นขั้นถามคำถามจากหัวข้อต่าง ๆ ที่พบในขั้นตอนที่สำรวจ เนื้อหาผู้เรียนจะทำการตั้งคำถามเอง ทั้งนี้ผู้เรียนสามารถรู้จุดมุ่งหมายในการอ่านของตนเอง
3. ขั้นอ่าน (Read) ผู้เรียนอ่านเนื้อหาโดยละเอียด โดยพยายามหาใจความสำคัญและรายละเอียดของบทอ่านนั้น ๆ และพยายามหาคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ในขั้นที่แล้ว
4. ขั้นบอกคำตอบอีกครั้ง (Recite) ผู้เรียนเขียนระบุคำตอบที่ได้จากการอ่านเป็นคำพูดของตัวเอง
5. ขั้นไตร่ตรอง (Reflect) ผู้เรียนเขียนสะท้อนความคิดเห็นเรื่องราวและความรู้สึกของตนที่ได้จากบทอ่าน โดยมีการไตร่ตรองอย่างรอบคอบและมีการให้เหตุผลสนับสนุนต่อแนวคิดหรือความเชื่อของตน

6. ขั้นทบทวน (Review) ผู้เรียนจะทบทวนประเด็นที่เขียนบันทึกที่ได้จากบทอ่าน ในขั้นนี้ผู้เรียนสามารถทบทวนสามารถทบทวนสิ่งที่ได้บันทึกไว้ร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ทั้งนี้เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจในบทอ่านมากขึ้นและมีการแลกเปลี่ยนทัศนคติต่าง ๆ ระหว่างกัน

จากการระบุขั้นตอนของวิธีสอนแบบ SQ4R ของนักวิชาการดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนของการสอนอ่านแบบ SQ4R ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) Survey (S) การสำรวจบทอ่านและอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ 2) Question (Q) การตั้งคำถามจากบทอ่าน 3) Read (R) การอ่านบทความอย่างละเอียด และค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ 4) Record (R) การจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านโดยบันทึกตามความเข้าใจของตนเอง พร้อมจดบันทึกคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ 5) Recite (R) การสรุปใจความสำคัญ โดยใช้ภาษาของตนเอง และ 6) Reflect (R) การสะท้อนคิด วิจัยบทอ่าน และแสดงความคิดเห็น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R ผู้วิจัยได้นำเสนอใน ส่วนที่สำคัญ ดังนี้

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2545, หน้า 289-290) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R ว่าประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นนำสู่บทเรียน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นจัดทำบรรยากาศให้รู้สึกสบายไม่เคร่งเครียด เสนอสิ่งเร้าเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนบทใหม่ ซึ่งผู้สอนจะเสนอในขั้นนี้ การเสนอเนื้อหาใหม่

สำหรับการอ่านผู้สอนอาจจะกำหนดให้ผู้เรียนเตรียมมาเองหรือผู้สอนจะเป็นผู้จัดเตรียมก็ได้ เพราะ การสอนอ่านมีวัตถุประสงค์ให้ผู้อ่านได้นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นสื่อที่นำมาใช้ เป็นของจริง (Authentic materials) เช่น ใบโฆษณา ข่าว จดหมาย ใบสมัครงาน และจดสาร ฯลฯ

2. ขั้นสอน ซึ่งขั้นสอนกระทำการสอนตามขั้นตอนของวิธี SQ4R

2.1 Survey (S) คือ การให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง การอ่านในขั้นนี้ไม่ควรใช้เวลานานเกินไป การอ่านอย่างคร่าว ๆ นี้จะช่วยให้ผู้อ่านเรียบเรียง แนวความคิดต่าง ๆ ได้

2.2 Question (Q) คือ การตั้งคำถาม การตั้งคำถามนี้จะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้ อยากรู้อีก ดังนั้น จึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิม ที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว และที่สำคัญก็คือ คำถามจะต้อง สัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังอ่าน ในเวลาเดียวกันก็ควรจะต้องถามตัวเองดูว่าใจความสำคัญที่ผู้เขียน กำลังพูดถึงอยู่นั้นคืออะไร ทำไมจึงสำคัญ สำคัญอย่างไร และเกี่ยวกับอะไรหรือใครบ้าง ตอนไหน และเมื่อไหร่ อยากรู้ก็ตามควรพยายามตั้งคำถามให้ได้ เพราะจะช่วยให้การอ่านในขั้นต่อไปเป็น การอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย และสามารถจับประเด็นสำคัญได้อย่างถูกต้องมาคิดพลา

2.3 Read (R) คือ การอ่านข้อความในบทเรียนหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอีกอย่างละเอียด และในขณะที่เดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ ในขั้นนี้จะเป็นการอ่านเพื่อจับใจความ และจับประเด็นสำคัญ ๆ โดยแท้จริง ขณะที่กำลังอ่านอยู่ถ้านึกถึงคำถามได้อีกก็อาจใช้วิธี จดบันทึกไว้ในที่ว่างริมหน้าหนังสือก่อนแล้วตั้งใจอ่านต่อไปจนกว่าจะได้คำตอบที่ต้องการ

2.4 Record (R) คือ การให้ผู้เรียนจำจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอน Read (R) โดยมุ่งเน้นจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น โดยใช้ข้อความรัดกุมหรือย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

2.5 Recite (R) คือ การให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญ โดยพยายามใช้ภาษาของตนเอง ถ้ายังไม่แน่ใจในบทใดหรือตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

2.6 Reflect (R) คือ การสะท้อนคิด วิจารณ์บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดง ความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้เรียนมีความเห็นสอดคล้องหรือมีความเห็นไม่สอดคล้อง บางครั้งอาจ ขยายความสิ่งที่ได้อ่านเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิม โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง

3. ขั้นสรุปและประเมินผล ผู้สอนจะต้องไม่ลืมว่าการสิ้นสุดการเรียนรู้จะต้องมีการวัด ประเมินผลว่าผู้เรียนได้ความรู้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เป็นการประเมินความสามารถเพื่อนำผลมา พัฒนาผู้เรียนและช่วยผู้เรียนที่อ่อน โดยอธิบายเพิ่มเติม ให้แบบฝึกหัดมากขึ้น หรือสำหรับผู้เรียนที่ดี ก็อาจจะให้แบบฝึกหัดเสริมให้มีทักษะเพิ่มขึ้นอีกก็ได้

สนธยา พลิตี (2548, หน้า 10-11) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ว่า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ชี้นำสู่บทเรียน หมายถึง ชี้นำสร้างหรือเสนอสิ่งเร้าเพื่อให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่
2. ชี้นำสอนนักเรียนศึกษาใบความรู้ ใบงาน และเอกสารประกอบการเรียนรู้ตามขั้นตอนการสอนด้วยวิธี SQ4R

2.1 Survey (S) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนอ่านเนื้อหาในใบความรู้ ใบงาน หรือเอกสารประกอบการเรียนรู้ เพื่อหาใจความสำคัญของเรื่อง โดยใช้เวลาประมาณ 1-5 นาที หลังจากนั้นครูและนักเรียนจะอภิปรายร่วมกันถึงใจความสำคัญของเรื่องแล้วให้นักเรียนเขียนลงในแบบบันทึกกิจกรรม SQ4R

2.2 Question (Q) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนอ่านเนื้อหาที่ใบความรู้ ใบงาน หรือเอกสารประกอบการเรียนรู้โดยคำถามจะได้อาจมาจากใจความสำคัญที่เขียนไว้และครูจะเป็นผู้แนะนำในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาในการตั้งคำถาม ครูทำการสุ่มเลือกนักเรียนแล้วถามเกี่ยวกับคำถามที่นักเรียนตั้งไว้ จากนั้นให้นักเรียนคนอื่น ๆ แสดงความคิดเห็นร่วมกันแล้วเขียนคำถามลงในแบบบันทึกกิจกรรม SQ4R

2.3 Read (R) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนอ่านข้อความในใบความรู้ ใบงาน หรือเอกสารประกอบการเรียนรู้นั้นซ้ำอย่างละเอียด เพื่อค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ หรือหาลำดับขั้นตอนและวิธีการนำไปปฏิบัติทดลอง โดยครูและนักเรียนจะอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำตอบหรือลำดับขั้นตอนในการทดลองหลังจากที่นักเรียนอ่านเสร็จแล้ว

2.4 Record (R) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนทำการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านขั้นตอนที่ 2.3 โดยเป็นการเขียนคำตอบเพื่อตอบคำถามที่ตั้งไว้ในขั้นที่ 2.2 และมุ่งเน้นการจดบันทึกส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น โดยใช้ข้อความอย่างรัดกุม หรือย่อตามความเข้าใจของนักเรียนเอง หรือเป็นการบันทึกผลการทดลองจากการปฏิบัติทดลองตามใบงาน

2.5 Recite (R) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนเขียนแผนผังความคิด (Mind mapping) เพื่อสรุปใจความสำคัญของเรื่องจากการอ่านใบความรู้ ใบงาน หรือเอกสารประกอบการทดลองหรือเป็นการสรุปผลทดลองจากการปฏิบัติการทดลองตามใบงาน

2.6 Reflect (R) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการนำข้อมูลหรือความรู้ที่ได้จากการเรียนหรือการอ่านนั้นเชื่อมโยงเข้ากับความรู้ที่ตนมีอยู่เดิมแล้ว

3. ชี้นำสรุปและประเมินผล หมายถึง ขั้นที่นักเรียนร่วมกันสรุปเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองในการอ่าน

จากการศึกษาแนวคิดและการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมความพร้อม** จัดกลุ่มนักเรียน โดยละความสามารถ กลุ่มละ 5-6 คน พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และชี้แจงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R
2. **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** กระตุ้นความสนใจของนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะอ่าน เช่น ให้อุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่าน เกมทางการศึกษา และการใช้คำถาม
3. **ขั้นสอน** เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความ
 - 1) นักเรียนสำรวจ (Survey-S) บทอ่าน และอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ
 - 2) นักเรียนตั้งคำถาม (Question-Q) จากบทอ่าน
 - 3) นักเรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียด (Read) และค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้
 - 4) นักเรียนจดบันทึก (Record-R) ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านโดยบันทึกตามความเข้าใจของตนเอง พร้อมจดบันทึกคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้
 - 5) ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญ (Recite-R) โดยใช้ภาษาของตนเอง และ
 - 6) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทบทวน (Reflect-R) วิเคราะห์ วิจาณ์บทอ่านหากข้อมูลที่สำคัญหาให้นักเรียนกลับไปอ่านซ้ำ
4. **ขั้นสรุป** นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อเรื่องและวิธีการอ่านครูตรวจสอบผลการเรียนรู้ด้วยคำถาม

ประโยชน์ของวิธีสอนแบบ SQ4R

จากการศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ของวิธีสอนแบบ SQ4R ผู้วิจัยได้นำเสนอในส่วนที่สำคัญ ดังนี้

จิตรา ชัยอมฤต (2539, หน้า 25) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบ SQ4R สรุปได้ว่าวิธีสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านที่ช่วยพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นวิธีที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้วางแผน

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2545, หน้า 290) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านที่ดีกว่าการอ่านโดยไม่ตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า จะทำให้การอ่านไม่มีจุดหมายที่แน่นอนว่าต้องการอะไรจากการอ่าน อ่านแล้วจะจับจุดสำคัญหรืออ่านไปแล้วใช้จุดมุ่งหมายเหมือนกับการเหวี่ยงแห ไม่รู้ว่าจับอะไร ได้อะไรหรือไม่ แต่ถ้ามีการใช้คำถามจะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวคิดจากคำถามและพยายามหาคำตอบเมื่อผู้สอนถาม ดังนั้น การใช้คำถาม จึงเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนอ่านอยู่ในขอบเขตที่ตั้งไว้

รัตนกันท์ เลิศคำฟู (2547, หน้า 55-58) ได้แสดงความเห็นไว้ว่า วิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านที่ดี มีขั้นตอนเป็นระบบชัดเจน เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ นอกจากนั้นในแต่ละขั้นตอนยังกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดตลอดเวลา กล่าวแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน โดยเฉพาะการตั้งคำถามนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย ทำให้อ่านอย่างมีขอบเขต ซึ่งส่งผลให้อ่านมีประสิทธิภาพที่ดีกว่าการไม่ตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า และวิธีการสอนแบบ SQ4R นี้สามารถนำไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระอื่น ๆ ได้

สุนทร อุดมหาราช (2547, หน้า 48) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นกระบวนการอ่านที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่อ่านได้ดี ตลอดจนการตั้งคำถามจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น เพราะการตั้งคำถามเป็นแนวทางให้ผู้อ่าน อ่านเนื้อหาที่อยู่ในขอบเขตทำให้การอ่านมีจุดมุ่งหมายและช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

พรนิภา บรรจงมณี (2548, หน้า 14) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการของวิธีการสอนแบบ SQ4R ไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของบทอ่าน รวมทั้งยังได้ฝึกทักษะการคิดที่ซับซ้อนในระดับสูง ผู้เรียนจำเป็นจะต้องพินิจพิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจความคิดของผู้แต่ง

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าวิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขั้นตอนการสอนมีระบบที่ชัดเจน เป็นวิธีการสอนที่ช่วยฝึกทักษะการคิด เพราะแต่ละขั้นฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ นอกจากนั้นยังกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และมีความกระตือรือร้นในการเรียน ที่สำคัญวิธีการสอนแบบ SQ4R ช่วยทำให้การอ่านของผู้เรียนเป็นการอ่านที่มีจุดมุ่งหมาย มีขอบเขต ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา สามารถเก็บสาระสำคัญ แนวคิดของเรื่อง ใจความสำคัญของเรื่องได้ ทำให้การอ่านของผู้เรียนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยมีขั้นตอน

สรุปได้ว่า วิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านมี 6 ขั้น คือ

1. Survey (S) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนอ่านเนื้อหาในใบความรู้ ใบงาน หรือเอกสารประกอบการเรียนรู้ เพื่อหาใจความสำคัญของเรื่อง
2. Question (Q) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนอ่านเนื้อหาที่ใบความรู้ ใบงาน หรือเอกสารประกอบการเรียนรู้โดยคำถามจะได้มาจากใจความสำคัญที่เขียนไว้และครูจะเป็นผู้แนะนำในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาในการตั้ง

3. Read (R) หมายถึง ชั้นที่นักเรียนอ่านข้อความในใบความรู้ ใบงาน หรือเอกสารประกอบการเรียนรู้นั้นซ้ำอย่างละเอียด เพื่อค้นหาคำตอบ
4. Record (R) หมายถึง ชั้นที่นักเรียนทำการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ
5. Recite (R) หมายถึง ชั้นที่นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องจากการอ่าน
6. Reflect (R) หมายถึง ชั้นที่นักเรียนสะท้อนความคิดเห็นวิเคราะห์วิจารณ์จากการอ่าน

เทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think pair share)

ความหมายของเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด

Hassard (1996) ได้กล่าวว่า เป็นเทคนิคที่ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพราะกระบวนการที่ผู้เรียนและคู่พูดคุยแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น เป็นขั้นตอนที่จะดึงเอาประสบการณ์และความรู้เก่า ของผู้เรียนมาปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนกับคู่กลวิธีเทคนิคเพื่อนคู่คิด หรือหลาย ๆ ท่านอาจได้ยินกลวิธีชื่อว่า “Turn to your neighbor” (Lundgren, 1994) หรือ “Turn-to-your-partner” (Johnson & Johnson, 1991) กลวิธีเทคนิค Think-pair-share ช่วยให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบและแลกเปลี่ยนความคิดกับคู่ของตนหรือผลัดเปลี่ยนแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับคู่จนได้คำตอบที่ดีที่สุดให้ตนกับคู่ของตน กลวิธีนี้ส่งเสริมให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยเฉพาะให้ผู้เรียนคิดทบทวนคำตอบเพื่อจะแลกเปลี่ยนกับคู่ของตน และในระหว่างที่อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันจะนำไปสู่การพบคำตอบหรือแนวคิดใหม่ก็อาจเป็นไปได้

ชาติรี เกิดธรรม (2546, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดว่าหมายถึง เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างผู้เรียน 2 คน ที่จับคู่กัน แล้วช่วยกันแบ่งปันความคิดในประเด็นปัญหา หลังจากที่ร่วมกันคิดเป็นคู่แล้ว จึงนำความรู้ที่ได้ไปเสนอให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้รับฟัง เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์วิจารณ์ผลร่วมกันทั้งชั้นมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้สอนตั้งประเด็นปัญหาสั้น ๆ หรือ โจทย์คำถามกับผู้เรียนทั้งชั้น
2. ผู้เรียนแต่ละคนหาคำตอบด้วยตนเองโดยลำพังอย่างอิสระ สัก 1-2 นาที
3. ผู้เรียนจับคู่แบบคละความสามารถให้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิด ผลัดกันเล่าความคิดหรือคำตอบของตนให้เพื่อนฟัง จนได้ข้อสรุปที่เห็นพ้องกัน
4. ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งสามารถอธิบายคำตอบ นำผลสรุปเสนอหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนฟังทั้งชั้น เพื่อหาข้อสรุปของประเด็นคำถามจากผู้เรียนทั้งชั้น

ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด

เทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think pair share) ประกอบด้วย 3 ส่วน ต่อไปนี้

1. Think เป็นขั้นตอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดในประเด็นปัญหาต่าง ๆ การกล่าวนำถึงสาระสำคัญของบทเรียนรวมทั้งการแนะนำให้ผู้เรียนได้คิดถึงเรื่องที่จะต้องศึกษาในขั้นตอนต่อไป ในขั้นนี้จะต้องดำเนินการทั้งชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนทั้งหมดเกิดความคิดร่วมและประสานความคิดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. Pair เป็นขั้นตอนที่จัดให้ผู้เรียนจับกันเป็นคู่ ๆ เพื่อให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาบทเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันให้สามารถศึกษาบทเรียนได้สำเร็จ ล่วงและสามารถค้นหาคำตอบของประเด็นปัญหาที่ต้องการได้ การเรียนรู้ในขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้ของผู้เรียน ที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

2.1 Motivation ขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน

2.2 Information ขั้นตอนการศึกษาเนื้อหาบทเรียน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น หรือจากใบความรู้

2.3 Application ขั้นการทดสอบความสำเร็จในการเรียนรู้

2.4 Progress ขั้นตอนการประเมินผลความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน

3. Share เป็นขั้นตอนสุดท้ายหลังจากการศึกษบทเรียนแล้ว โดยการทำการสลายกลุ่ม ผู้เรียนที่จับกันเป็นคู่แล้วสรุปผลการค้นหาคำตอบร่วมกันทั้งชั้นอีกครั้งหนึ่งเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สรุปผล และอภิปรายผลการค้นพบจากการศึกษาบทเรียนในขั้นตอนที่ผ่านมารวมทั้งให้ข้อสรุป หรือเสนอแนะใด ๆ ต่อผู้สอนได้

สรุปได้ว่า เทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think pair share) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ Think เป็นขั้นตอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดความคิดร่วมและประสานความคิดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน Pair เป็นขั้นตอนที่จัดให้ผู้เรียนจับกันเป็นคู่เพื่อให้ร่วมกันศึกษาบทเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ Share เป็นขั้นตอนหลังจากศึกษาบทเรียนแล้ว โดยการค้นหาคำตอบร่วมกันทั้งชั้นอีกครั้งหนึ่งเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สรุปผล และอภิปรายผลการค้นพบจากการศึกษาบทเรียน

ชุดกิจกรรม

ความหมายของชุดกิจกรรม

ชุดการสอนหรือชุดการเรียนรู้ มาจากคำว่า Instructional package หรือ Learning package เดิมใช้คำว่า “ชุดการสอน” เพราะเป็นสื่อที่ครูนำมาใช้ประกอบการสอน แต่ต่อมาแนวคิดใน

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น นักการศึกษาจึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า “ชุดการเรียนรู้” (Learning package) เพราะการเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรมของนักเรียนและการสอนเป็นกิจกรรมของครู กิจกรรมของครูกับนักเรียนจะต้องเกิดขึ้นคู่กัน บุญเกื้อ คอรวาเวช (2542, หน้า 91) ซึ่งมีนักการศึกษาหลายคน ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมไว้ คือ

Kapfer and Kapfer (1972, pp. 3-10) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมเป็นรูปแบบการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย คำแนะนำที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุพฤติกรรม ที่เป็นผลของการเรียนรู้และเนื้อหาที่นำมาสร้างเป็นชุดการเรียนรู้นั้นได้มาจากขอบข่ายของความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เนื้อหาจะต้องตรงและชัดเจนที่จะสื่อความหมายให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรม ตามเป้าหมายของการเรียน

Good (1973 อ้างถึงใน เขียวลักษณ์ ชื่นอรมณ, 2549, หน้า 14) ได้อธิบายถึงชุดกิจกรรมว่า ชุดกิจกรรมคือโปรแกรมทางการสอนทุกอย่างที่จัดไว้โดยเฉพาะ มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน คู่มือครู เนื้อหา แบบทดสอบ ข้อมูลที่เชื่อถือได้ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนไว้อย่างชัดเจน ชุดกิจกรรมนี้ครูเป็นผู้จัดให้กับผู้เรียนแต่ละคนได้ศึกษา โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยครูต้องเป็นผู้วางแผน กำหนดการเรียน ครูมีหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาเท่านั้น

เนื่อทอง นาย (2544, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมว่า ชุดของการเรียนหรือการฝึกที่ประกอบด้วยวัสดุอุปกรณ์หลายชนิด และองค์ประกอบอื่นที่ก่อให้เกิดความสมบูรณ์ในตัวเอง โดยที่ผู้สร้างได้รวบรวมและจัดอย่างเป็นระเบียบไว้ในกลุ่ม และชุดกิจกรรมนี้จะสร้างขึ้นเพื่อสนองวัตถุประสงค์หนึ่งวัตถุประสงค์ใด โดยมีชื่อเรียกตามการใช้งานนั้น ๆ เช่น ถ้าสร้างขึ้นเพื่อการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์จะให้ครูใช้ประกอบการสอน โดยเปลี่ยนบทบาทของครูให้พุดน้อยลง นักเรียนร่วมกิจกรรมมากขึ้น เรียกว่า “ชุดกิจกรรมสำหรับครู” (Instructional package) แต่ถ้าให้ผู้เรียนเรียนจากชุดกิจกรรมนี้ โดยที่ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ระหว่างการประกอบกิจกรรมในลักษณะนี้ เรียกว่า “ชุดกิจกรรม” (Learning package)

หลักในการสร้างชุดกิจกรรม

Butts (1974, p. 85) เสนอหลักการสร้างไว้ ดังนี้

1. ก่อนที่จะสร้างต้องกำหนดโครงร่างคร่าว ๆ ก่อนว่า จะเขียนเกี่ยวกับเรื่องอะไร มีวัตถุประสงค์อะไร
2. ศึกษางานด้านเชิงพฤติกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำ
3. เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมออกเป็นกิจกรรมย่อย ๆ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เรียน

4. แจ้งวัตถุประสงค์ที่จะใช้ในกิจกรรมแต่ละตอนให้เหมาะสมกับชุดฝึก
5. กำหนดอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมแต่ละตอนให้เหมาะสมกับชุดฝึก
6. กำหนดเวลาที่ใช้ในชุดฝึกแต่ละตอนให้เหมาะสม
7. กำหนดการประเมินว่าจะประเมินผลก่อนหรือหลังเรียน

Nelson and Lorbeer (1975, p. 247) ได้สร้างชุดการเรียนกิจกรรมวิทยาศาสตร์สำหรับแนะนำครู ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งครูสามารถนำกิจกรรมนี้ไปใช้ในห้องเรียนหรือใช้เป็นหนังสืออ้างอิงเพิ่มเติม ใช้ฝึกฝนทักษะการทำโครงการ ในการสร้างชุดการเรียนแต่ละกิจกรรม ประกอบไปด้วย ปัญหาเพื่อนำเข้าสู่กิจกรรมด้วยคำถาม การที่มีปัญหาและคำถามจะช่วยให้ครูเลือกกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสม มาใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของเด็ก ๆ ได้ คำถามทางด้านความคิดสร้างสรรค์จะรวบรวมไว้ในท้ายกิจกรรมแต่ละกิจกรรม คำถามเหล่านี้จะชักจูงเด็ก แนะนำเด็กและครูเพื่อให้คิดวิพากษ์วิจารณ์ให้มีการทดลองกว้างขวางออกไป ถ้านักเรียนสนใจจะศึกษาต่อไปอีกทุกกิจกรรมที่สร้างขึ้นย่อมขึ้นอยู่กับระดับชั้น กลุ่ม และความสนใจของเด็ก

ลักษณะของชุดการเรียนกิจกรรม ประกอบด้วย

1. ปัญหาซึ่งเป็นชื่อเรื่องของกิจกรรม
2. วัสดุ อุปกรณ์
3. วิธีดำเนินการทดลอง
4. รายละเอียดเพิ่มเติม ประกอบไปด้วย การอ้างอิงกฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์และคำแนะนำต่าง ๆ ในการศึกษาต่อไป
5. คำถามท้ายกิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิดความคิด คำถามเร้าใจเด็กทำให้เด็กเกิดการซักถามและคิดหาวิธีการเพื่อหาคำตอบเหล่านั้น

Devito and Krockover (1976, p. 388) ได้จัดทำชุดการเรียนกิจกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มีชื่อว่า “Creative science ideas and activities for teacher and children” กิจกรรมที่สร้างขึ้นได้นำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาสัมพันธ์กับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ กิจกรรมแต่ละกิจกรรมสร้างขึ้นเพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความคิดเพื่อให้เกิดกิจกรรมนั้น ๆ ตามมาอีก ชุดการเรียนนี้จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย ช่วยให้ครูมีทักษะและเทคนิคทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้กิจกรรมวิทยาศาสตร์ประสบผลสำเร็จ

รูปแบบในการสร้างชุดการเรียนกิจกรรม ประกอบด้วย

1. ปัญหาเพื่อนำไปสู่การทำกิจกรรม
2. กำหนดสถานการณ์ซึ่งเป็นการบรรยายหรือกำหนดกิจกรรมการทดลอง

3. คำถามจากการใช้สถานการณ์หรือการทำกิจกรรมการทดลอง คำถามนี้ไม่มีคำตอบ เด็กจะตอบอย่างไรก็ได้ คำตอบของเด็กอยู่ในการตั้งสมมติฐาน

4. ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดและความสนใจจะดำเนินการหาข้อเท็จจริงตามวิธีทางวิทยาศาสตร์

ศุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550, หน้า 61-68) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของชุดกิจกรรมฝึกทักษะมีส่วนประกอบ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม เป็นเอกสารสำคัญประกอบการใช้ชุดกิจกรรม ว่าใช้ฝึกอะไร และมีวิธีการใช้อย่างไร เช่น ใช้เป็นงานฝึกทำยบทเรียน ใช้เป็นการบ้าน หรือใช้สอนซ่อมเสริม มีส่วนประกอบ ดังนี้

1.1 ส่วนประกอบของชุดกิจกรรม จะระบุว่าในชุดกิจกรรมชุดนี้มีแบบฝึกทั้งหมดกี่ชุด อะไรบ้างและมีส่วนประกอบอื่น ๆ หรือไม่ เช่น แบบทดสอบ หรือแบบบันทึกผลการประเมิน

1.2 สิ่งที่ครูหรือนักเรียนจะต้องเตรียมการ (ถ้ามี) จะเป็นการบอกให้ครูหรือนักเรียนเตรียมตัวให้พร้อมล่วงหน้าก่อนเรียน

1.3 จุดประสงค์ในการใช้ชุดกิจกรรม

1.4 ขั้นตอนในการใช้บอกเป็นข้อ ๆ ตามลำดับการใช้ และอาจเขียนในรูปแบบแนวการสอนหรือแผนการสอนจะชัดเจนยิ่งขึ้น

1.5 เฉลยแบบฝึกในแต่ละชุด

2. ชุดกิจกรรม เป็นสื่อที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวรควรมีส่วนประกอบ ดังนี้

2.1 ปกนอก

2.2 ปกใน

2.3 คำนำ

2.4 สารบัญ

2.5 คำแนะนำในการใช้

2.6 จุดประสงค์

2.7 แบบฝึกปฏิบัติ

2.8 ข้อทดสอบก่อนเรียน

2.9 ชุดฝึก ตัวอย่าง และภาพ

2.10 ข้อทดสอบหลังเรียน

2.11 เฉลย

2.12 บรรณานุกรม

จากหลักการในการสร้างชุดกิจกรรมของนักการศึกษาหลายท่าน พอสรุปได้ และสามารถนำมาสร้างชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละวัย ต้องคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน
2. ตั้งจุดประสงค์ในการฝึกว่าต้องการฝึกเนื้อหาใด ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไร
3. ชุดกิจกรรมต้องมีคำชี้แจง และควรมีตัวอย่างเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากขึ้น
4. ชุดกิจกรรมต้องไม่ยากไม่ง่ายจนเกินไป คำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนและต้องเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก
5. ชุดกิจกรรมควรมีหลายรูปแบบ หลายลักษณะเพื่อจูงใจในการฝึก และให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรู้ว่ามีจำนวนไม่มาก
6. ควรมีรูปภาพ หรือข้อความที่เสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม
7. ควรใช้ภาษาสั้น ๆ ง่าย ๆ ไม่ว่าจะป็นเนื้อหาหรือคำสั่ง
8. ควรมีเฉลย ไว้ท้ายชุดกิจกรรมเพื่อความสะดวกในการนำไปใช้
9. ควรจัดทำเป็นรูปเล่มให้สามารถเก็บรักษาได้ง่าย ผู้เรียนสามารถนำมาทบทวนก่อนสอบได้

ขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรมเป็นการจัดเนื้อหา หรือประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยึดขั้นตอนและหลักการสร้างชุดกิจกรรมของ Butts (1974, p. 85) Nelson and Lorbeer (1975, p. 247) และ Devito and Krockover (1976, p. 388) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรม

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรมไว้ค่อนข้างมาก ซึ่งจากการศึกษาขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรมของสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545, หน้า 17-18) และสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545, หน้า 53-54) พบว่า มีขั้นตอนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก สรุปได้ ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสาระของหน่วยการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างละเอียด

2. แบ่งหน่วยการเรียนรู้ออกเป็นหน่วยย่อย เพื่อสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
 3. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้อง ทั้งจุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การตัดสินไว้ด้วย
 4. กำหนดความคิดรวบยอด โดยให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ และจุดประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม เนื้อหาสาระ สื่อ และส่วนประกอบอื่น ๆ
 5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกและผลิตสื่อการสอน
 6. เลือกและผลิตสื่อการเรียนที่เหมาะสมกับแต่ละหน่วยการเรียนรู้ พร้อมทั้งจัดสื่อการสอนอย่างเป็นระบบ
 7. กำหนดแบบประเมินผล พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมินอย่างละเอียด ซึ่งต้องประเมินให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยใช้การสอบแบบอิงเกณฑ์
 8. ทดสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เป็นการนำชุดกิจกรรมไปทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ก่อนที่จะนำไปใช้จริง เช่น ทดลองใช้กับผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างของกลุ่มเป้าหมาย หรือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อให้ได้ชุดกิจกรรมที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับผู้เรียน
- จากขั้นตอนข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า การผลิตชุดกิจกรรมเป็นผลผลิตของกระบวนการออกแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ประสิทธิผลหรือประสิทธิภาพที่ตั้งไว้นั่นเอง
- จิตวิทยาที่นำมาใช้ในชุดกิจกรรม**
- การสอนที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ลักษณะ 4 ประการ มีดังนี้
1. การให้แนวทาง (Cues) คือ คำอธิบายของครูที่ทำให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนว่าเมื่อเรียนเรื่องนั้น ๆ แล้วจะต้องมีความสามารถอย่างไร ต้องทำอะไรบ้าง
 2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (Participation) เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
 3. การเสริมแรง (Reinforcement) ทั้งการเสริมแรงภายนอก เช่น สิ่งของ การกล่าวชม หรือการเสริมแรงภายในตัวนักเรียนเอง เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ฯลฯ
 4. การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback and corrections) จะต้องมีผลการเรียน และข้อบกพร่องให้นักเรียนทราบ
- Thorndike (n.d. อ้างถึงใน อุบลรัตน์ เฟื่องสถิตย์, 2544, หน้า 164-165) กล่าวถึงกฎการฝึก (Law of exercise) ว่า กฎนี้ในบางครั้งอาจเรียกว่า กฎแห่งการใช้และไม่ใช้ (Law of use and disuse) กฎนี้มีความเชื่อว่า

1. ข้อต่อหรือสิ่งเชื่อมโยงจะมีความกระชับมั่นคงยิ่งขึ้นเมื่อมีการฝึกใช้ตลอดเวลา และข้อต่อหรือสิ่งเชื่อมโยงจะมีการอ่อนกำลังลงถ้าไม่มีการใช้
 2. การที่ผู้เรียนได้กระทำซ้ำในพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งจะก่อให้เกิดความสามารถในพฤติกรรมนั้น ๆ มากขึ้น และถ้าไม่มีการกระทำซ้ำหรือมีการพักบ่อยครั้ง จะทำให้ความสามารถในพฤติกรรมนั้น ๆ ลดน้อยลงหรือเกิดการลืมเลือนได้
- กฎการฝึกนี้ได้รับคำวิจารณ์ในลักษณะที่ว่า การทำซ้ำบ่อย ๆ ครั้งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขุ่นเคืองใจ เกิดอารมณ์เสียได้ เพราะการทำซ้ำนั้นจะทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้รับสิ่งที่ดีตบใจหรือเกิดความรำคาญใจ ดังนั้น “การฝึกซ้ำบ่อยครั้งจะมีคุณประโยชน์ต่อเมื่อผู้เรียนมีความตั้งใจ สนใจ เข้าใจ รู้จุดหมายในการเรียน มองเห็นคุณค่าของการเรียนบ่อยครั้ง” สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนช่วยในการฝึกหัดประสบผลสำเร็จมากที่สุด

องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542, หน้า 95-97) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญภายในชุดกิจกรรม สามารถจำแนกออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับผู้สอนหรือผู้เรียนตามแต่ละชนิดของชุดกิจกรรม
 2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ เป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้
 3. เนื้อหาสาระและสื่อ เป็นสื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดกิจกรรม ตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้
 4. แบบประเมินผล เป็นแบบประเมินผลที่อยู่ในชุดกิจกรรม อาจจะเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำในช่องว่าง เลือกราคาตอบที่ถูกต้อง จับคู่ คู่มือจากการทดลองหรือให้ทำกิจกรรม เป็นต้น
- วรรณทิพา รอดแรงคำ และพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2542, หน้า 1-2) ได้กล่าวว่าชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญดังรายละเอียด ดังต่อไปนี้
1. ชื่อกิจกรรม เป็นส่วนที่บอกให้ทราบถึงลักษณะที่ต้องการฝึก
 2. คำชี้แจง เป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายและความสำคัญของกิจกรรม
 3. จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนที่ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมนั้น ๆ
 4. แนวคิด เป็นส่วนที่ระบุเนื้อหาหรือมโนคติของกิจกรรมนั้น ๆ
 5. สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม
 6. เวลาที่ใช้ เป็นส่วนที่ระบุจำนวนโดยประมาณว่ากิจกรรมนั้นควรใช้เวลาเพียงใด

7. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีจัดกิจกรรมนี้ได้จัดไว้เป็นขั้นตอน

7.1 ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเริ่มทำกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แต่ละทักษะ

7.2 ขั้นกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ฝึกปฏิบัติการทดลอง

7.3 ขั้นอภิปราย เป็นส่วนที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำเสนอประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นกิจกรรมมาวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและแม่นยำ

7.4 ขั้นสรุปเป็นส่วนที่ผู้สอนและผู้เรียนประมวลข้อความที่ได้จากขั้นกิจกรรมและขั้นอภิปรายแล้วนำมาสรุปหาสาระและใจความสำคัญ

7.5 การประเมินผล เป็นการทดสอบผู้เรียนหลังจากจบบทเรียนของแต่ละกิจกรรม

7.6 ภาคผนวกเป็นส่วนที่ให้ความรู้กับครูผู้สอน

ประโยชน์ของชุดกิจกรรม

ในการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอนนั้น นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมไว้ ดังนี้

เนื่อทอง นายี่ (2544, หน้า 22) และสุมาลี โชติชุ่ม (2544, หน้า 29-30) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมไว้ ดังนี้

1. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถตามความต้องการของตน ช่วยให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น ตามอัตราการเรียนรู้ของผู้นั้น
2. ได้ฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและสังคม
3. ช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหา และประสบการณ์ที่ซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง ซึ่งไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยายได้ดี
4. ทำให้การเรียนรู้เป็นอิสระจากอารมณ์และบุคลิกภาพของครูผู้สอน
5. ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้กับผู้สอน
6. ได้รับความสนใจของผู้เรียนไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน
7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน

จริยชาติ บรรทัดเที่ยง (2547, หน้า 19) ได้สรุปว่าชุดการเรียนหรือชุดกิจกรรม จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาและได้ปฏิบัติกิจกรรมจากชุดกิจกรรมตามความสามารถของแต่ละบุคคลและความต้องการ

สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังสร้างความสนใจในการมีส่วนร่วมได้โดยตรง จึงทำให้ไม่เบื่อหน่ายในการเรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแท้จริง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วัตินชัย ธีรศิลาเวทย์ (2546, หน้า 28) สรุปไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง ความสามารถในการเข้าถึงความรู้ การพัฒนาทักษะในการเรียนโดยอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่งและแสดงออกในรูปความสำเร็จ ซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยา หรือแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

พจนีย์ ศรีตรัง (2545, หน้า 36) ได้สรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถของบุคคลในการพยายามเข้าถึงความรู้ ซึ่งวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทั่วไป จากความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถ ความรู้ ทักษะทางการเรียน ที่ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเรียนรู้ ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

ประเภทของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมนึก ภัททิยธนี (2546, หน้า 73-82) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้สอนสร้างขึ้นเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. ข้อสอบแบบความเรียงหรืออัตนัย (Subject or essay) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถามแล้วให้ผู้เรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้และข้อคิดเห็นของแต่ละคน
2. ข้อสอบแบบกาถูก-ผิด (True-false test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่ และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิด ใช่-ไม่ใช่ จริง-ไม่จริง เหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น
3. ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วย ประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ นั้น เพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง
4. แบบทดสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short answer test) ข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามที่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเขียนตอบ คำตอบที่ต้องการจะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบความเรียงหรืออัตนัย

5. ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching) เป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่ง โดยมีคำหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวยืน) จะจับคู่คำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่ง ตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple choice) ลักษณะทั่วไป คำถามแบบเลือกตอบโดยทั่วไปจะประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตัวเลือก (Choice) ในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วย ตัวเลือกที่ถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ปกติจะมีคำถามที่กำหนดให้ผู้เรียนพิจารณาแล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดจากตัวลวงอื่น ๆ และคำตอบแบบเลือกตอบที่นิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกันคุณเิน ๆ จะเห็นว่าทุกตัวเลือกถูกหมดแต่ความจริงมีน้ำหนักถูกมากน้อยต่างกัน

ดังนั้น การที่ครูผู้สอนจะเลือกออกข้อสอบประเภทใดนั้นต้องพิจารณาข้อดี ข้อจำกัด ความเหมาะสมของแบบทดสอบกับเนื้อหา หรือจุดประสงค์ ในการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ (Multiple choice)

แบบวัดเจตคติ

ความหมายของเจตคติ

นักจิตวิทยา และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของเจตคติต่าง ๆ กันออกไป ดังนี้

วรณี โสมประยูร (2539, หน้า 77-78) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดภายใน เป็นกระบวนการทางด้านจิตใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของคนในการเลือกกระทำ และเจตคติที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของคนในการเลือกกระทำและเจตคติที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทั่วไป เช่น ความชอบ ความซาบซึ้งความศรัทธา การเห็นคุณค่า ค่านิยม ความพึงพอใจ ความนิยมชมชอบ ซึ่งเจตคติที่ดีจะเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างความรู้กับการปฏิบัติเข้าด้วยกัน คือความรู้ประสบการณ์ ความรู้ที่ได้نبตอเจตคติที่ดีย่อมส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติตาม

สุนันทา หมั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 44) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่ง ถ้าเป็นเจตคติที่ดีก็หมายถึงความรู้สึกพอใจเป็นความรู้สึกในทางบวก แต่ถ้าเป็นเจตคติในทางลบ ก็หมายถึงความรู้สึกไม่ชอบ ความสนใจจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีความรู้สึกชอบและต้องการ

แสงเดือน ทวีสิน (2545, หน้า 67) อธิบายความหมายของเจตคติว่า ความรู้สึกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวอาจจะเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ เหตุการณ์ เป็นต้น เมื่อเกิดความรู้สึก บุคคลนั้นจะมีการเตรียมพร้อมเพื่อมีปฏิกิริยาได้ไปในทิศทางใดทางหนึ่งตาม ความรู้สึกของตนเอง

กู๊ด (Good, 1973, p. 48 อ้างถึงใน ชำนาญ คำชู, 2547, หน้า 49) ให้คำจำกัดความว่าเจตคติ คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการต่อต้านสถานการณ์บางอย่าง บุคคล หรือสิ่งของใด ๆ เช่น รัก เกลียดหรือกลัว หรือไม่พอใจมากน้อยเพียงใดต่อสิ่งนั้น

เทอร์สโตน (Thurstone, 1964, p. 453 อ้างถึงใน เสาวรส พลโคตร, 2550, หน้า 40) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ตัวแปรทางจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่ไม่อาจสังเกตได้โดยง่าย แต่เป็น ความโน้มเอียงภายใน แสดงออกให้เห็นได้จากพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เจตคดียังเป็นเรื่อง ของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกและความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ไตรแอนดิส (Triandis, 1971, pp. 6-7 อ้างถึงใน เสาวรส พลโคตร, 2550, หน้า 40) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของอารมณ์ที่ประเมินจากความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ ซึ่งทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องในทิศทาง ที่ประเมินไว้

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงออกให้เห็นได้จาก พฤติกรรมใด ๆ ซึ่งอาจจะตอบสนองออกมาในทางบวก ทางลบ หรือเป็นกลางก็ได้

องค์ประกอบของเจตคติ

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2553, หน้า 250) กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติว่า ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ประการ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ การที่บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ นั้น จะต้องรับรู้สิ่งนั้นมาก่อนเสมอ ซึ่งเป็นความรู้ ความเชื่อ ในเชิงประเมินค่าว่าสิ่งนั้นมีคุณหรือโทษอย่างไร และเนื่องจากการรับรู้อาจผิดพลาด หรือบิดเบือนจากความเป็นจริง ก็จะทำให้บุคคลมีเจตคติที่ไม่ถูกต้องต่อ สิ่งนั้น ๆ ได้

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก เป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้น โดยอัตโนมัติ เมื่อบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์หรือโทษ ต่อสิ่งนั้นแล้ว และองค์ประกอบด้านความรู้สึกจะสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านการรับรู้เสมอ กล่าวคือ ถ้าบุคคลได้รับความรู้เกี่ยวกับสิ่งใดในทางที่ไม่ดีก็จะไม่ชอบหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้น ๆ ตามมา

3. องค์ประกอบด้านการมุ่งกระทำ เป็นองค์ประกอบที่เกิดขึ้นภายหลังที่บุคคลมีความรู้เชิงประมาณค่า เกี่ยวกับประโยชน์หรือโทษของสิ่งต่าง ๆ และเกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้น ๆ แล้ว การมุ่งกระทำที่จะเกิดขึ้นตามมานั้นมักจะสอดคล้องกับการรับรู้ และความรู้สึกต่อสิ่งนั้น ๆ เสมอ

สัว์ฒน์ นิยมคำ (2531) กล่าวว่า เจตคติจะเกิดขึ้นได้ จะต้องมียองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. ความคิด (Cognitive component) เมื่อบุคคลมีการปะทะ (Interaction) ต่อสิ่งต่าง ๆ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ มนุษย์จะเกิดความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ และเกิดการรับรู้ (Perception) หลังจากรับรู้ ทำให้มนุษย์เกิดแนวความคิดว่าสิ่งนั้นหรือสถานการณ์หรือสภาพการณ์นั้น ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ดีหรือไม่ดี เป็นต้น

2. ความรู้สึก (Affective component) เกิดจากอารมณ์ของบุคคลที่มีผลสืบเนื่องจากแนวความคิดต่อสิ่งต่าง ๆ ถ้าบุคคลมีความคิดที่ดีต่อสิ่งใด ก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ชอบหรือไม่ชอบ ความรัก ความโกรธ ความเกลียด ความพอใจ ความไม่พอใจ เป็นต้น

3. พฤติกรรม (Behavioral component) เมื่อบุคคลมีความคิด ความรู้สึกเกิดขึ้นผลที่ตามมา คือ การแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสิ่งนั้น เช่น แสดงออกในการยอมรับ ไม่ยอมรับ ปฏิเสธ หรือสนับสนุน หรือคัดค้าน เหล่านี้เป็นต้น

การวัดเจตคติ

การวัดเจตคติ นับว่ามีความยุ่งยากอยู่พอสมควร เพราะเป็นการวัดในเรื่องของนามธรรม เป็นการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไพศาล หวังวานิช (ม.ป.ป. อ้างถึงใน พิมพ์สิริ เจริญกิจ, 2554, หน้า 69) กล่าวถึงหลักการสำคัญในการวัดเจตคติ ดังนี้

1. ต้องยอมรับข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดเจตคติ คือ

1.1 เจตคติของบุคคลจะมีลักษณะคงที่อยู่ช่วงเวลาหนึ่ง คือ ความรู้สึกนึกคิดของคนเราที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมิได้เปลี่ยนแปลง หรือผันแปรอยู่ตลอดเวลา อย่างน้อยจะต้องมีช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่มีความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งคงที่ ซึ่งเราสามารถวัดเจตคติได้

1.2 เจตคติของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตให้เห็นได้โดยตรง การวัดจึงเป็นการวัดทางอ้อม โดยการวัดจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกหรือประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

1.3 เจตคติ นอกจากแสดงออกในรูปทิศทางของความรู้สึกนึกคิด เช่น สนับสนุนหรือคัดค้านแล้ว ยังมีขนาดหรือปริมาณของความคิดของความรู้สึกนั้นด้วย ดังนั้น การวัดเจตคติ นอกจากจะทำให้ทราบทิศทางแล้ว ยังสามารถบอกระดับความมากน้อยหรือความเข้มของเจตคติได้ด้วย

2. การวัดเจตคติด้วยวิธีใดก็ตาม จะต้องมีส่วนประกอบ 3 ประการ คือ ตัวบุคคลที่จะถูกวัดสิ่งเร้าและการตอบสนอง ดังนั้น ในการวัดเจตคติต่อสิ่งใดก็ตามเราจะสามารถวัดได้ โดยนำสิ่งเร้า ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับรายละเอียดของสิ่งนั้นไปเร้าให้บุคคลแสดงท่าทีความรู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีต่อสิ่งนั้นออกมาเป็นระดับความรู้สึกว่า บุคคลนั้นมีความรู้สึกคล้ายตามหรือคัดค้าน

3. สิ่งเร้าที่จะนำไปใช้เร้า หรือทำให้บุคคลแสดงเจตคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมาคือข้อความวัดเจตคติ ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายถึงคุณค่า คุณลักษณะของสิ่งนั้น เพื่อให้บุคคลสนองออกมาเป็นความรู้สึก เช่น มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น

4. การวัดเจตคติที่ทราบทิศทาง และระดับความรู้สึกของบุคคลนั้น เป็นการสรุปผลจากการตอบสนองของบุคคลจากรายละเอียดหรือแง่มุมต่าง ๆ ดังนั้น การวัดเจตคติของบุคคลที่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะต้องพยายามถามคุณค่าและลักษณะในแต่ละด้านของเรื่องนั้นออกมา แล้วนำผลซึ่งเป็นส่วนประกอบหรือรายละเอียดปลีกย่อยมาผสมผสาน สรุปรวมเป็นเจตคติ ของบุคคลนั้น เพราะฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่การวัดนั้น ๆ จะต้องครอบคลุมคุณลักษณะต่าง ๆ ครบทุกลักษณะ เพื่อให้การสรุปตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

5. การวัดเจตคติต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรงของการวัดเป็นพิเศษ กล่าวคือ ต้องพยายามให้ผลการวัดได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบุคคล ทั้งในแง่ทิศทาง และระดับ หรือช่วงเจตคติ นักวัดผลการศึกษาได้พยายามหาวิธีการสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพ ซึ่งมีวิธีการสร้างแบบวัดหลายวิธี เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางของลิเคิร์ท (Likert, n.d. อ้างถึงใน แสงเดือน ทวีสิน, 2545, หน้า 72) ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้สึกและความเชื่อของบุคคลทั้งทางบวกและทางลบ แล้วให้ผู้ตอบเลือกจากตัวเลือก 5 ตัว โดยกำหนดเป็นคะแนน ดังนี้

ทางด้านบวก กำหนดเป็นคะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน

ทางด้านลบ กำหนดเป็นคะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน
เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย 4 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 5 คะแนน

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบของลิเคิร์ต

1. พิจารณาให้ชัดเจนว่าวัตถุประสงค์เรื่องอะไร โดยกำหนดขอบเขต ความหมายของเจตคติ
นี้อย่างแน่นอนชัดเจน

2. เมื่อกำหนดความหมายและขอบเขตของสิ่งที่วัดอย่างแน่นอนแล้วจึงสร้างข้อความ
ในแต่ละเรื่องขึ้นมาโดยข้อความควรจะ

2.1 ไม่ใช่ข้อเท็จจริง หรือเป็นความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ต้องเป็นความรู้สึกหรือ
ความเชื่อ หรือความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2.2 ข้อความที่จะวัด ควรจะประกอบด้วย ข้อความทั้งทางด้านบวกและลบละกัน ไป
ไม่ควรจะมีด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว

2.3 ข้อความนั้น ๆ จะต้องอ่านเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน หรือกำกวม

3. ทำการทดสอบก่อนใช้ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายกับประชากรที่เราจะศึกษาจริง
เพื่อทำการวิเคราะห์ว่าข้อความที่เราสร้างนั้นสามารถวัดได้ตรงตามที่ต้องการ

4. การแปลความหมายคะแนนที่ได้จะดูจากคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม วิธีนี้จะใช้ได้ดีในกรณี
ที่ต้องการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดระหว่างกลุ่ม หรือในกลุ่มเดียวกันก็ได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การวัดเจตคติสามารถวัดได้สองทิศทาง คือ เจตคติทางบวก
และเจตคติทางลบ โดยในการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดตามแนวคิดของลิเคิร์ต

วิธีการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ

การวัดเจตคติเป็นการวัดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เรียกว่าเป้าเจตคตินั้นเอง (ล้วน
สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 179) กล่าวว่า การวัดประเภทนี้จะกำหนดตัวเลขเป็น
มาตราวัด โดยอาศัยกฎเกณฑ์ คือ พยายามสร้างเครื่องมือที่วัดเจตคติได้ แล้วนำไปวัดบุคคลเพื่อ
แปลความหมายตามเกณฑ์ของเครื่องมือนั้น การวัดเจตคติดีอยู่หลายวิธี ผู้วิจัยสนใจการวิธีของ
ลิเคิร์ต (Likert) โดยลิเคิร์ตได้กำหนดมาตราวัดเป็น 5 ชั้น แต่ละชั้นจะกำหนดค่าเอาไว้ หลังจาก
การไปรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมาแล้ว จึงมีชื่อว่า Posteriori approach โดยมีวิธีการ ดังนี้

1. ข้อความจะต้องครอบคลุมช่วงเจตคติทั้งหมด
2. การตอบแต่ละข้อความจะบอกถึงเจตคติที่มีอยู่
3. จุดที่ตอบนั้น อาจกำหนดได้จากจำนวนเปอร์เซ็นต์ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยตอบข้อนั้น
มาก่อนแล้ว

4. เจตคติแต่ละตอนอาจกำหนดได้จากการรวบรวมคำตอบของเขาจากข้อความต่าง ๆ ในมาตรวัตนั้นในรูปแบบของคะแนนเฉลี่ย

วิธีการสร้าง

1. รวบรวมข้อความแต่ละข้อความนั้นอาจเขียนขึ้นเอง หรือนำมาจากผู้อื่น และควรเป็นข้อความที่คนมีเจตคติต่างกัน จะตอบแตกต่างกันทันที และข้อความจะต้องเป็นจริง ภาษาที่ใช้ไม่มีความหมาย เป็นสองแง่

2. ตรวจสอบข้อความ ให้พิจารณาว่าข้อความที่นำมาใช้นั้นสอดคล้องกับการตอบเพียงใด เช่น การกำหนดให้ตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง นั้นสอดคล้องกับข้อความที่ถามหรือไม่ เพราะการตอบบางข้อความจะต้องตอบในรูปแบบของชอบหรือไม่ชอบ เป็นต้น

3. การทดลองขั้นต้น เมื่อตรวจสอบข้อความจนแน่ใจว่าได้ข้อความที่รัดกุมดีแล้ว ต้องนำไปทดลองขั้นต้น เพื่อดูว่าข้อความใดยังไม่ชัดเจน หรือต้องแก้ไขก่อนบรรจุลงในมาตรวัตเจตคติ

4. กำหนดน้ำหนักคะแนน เป็นการกำหนดว่า ตัวเลือกใดในแต่ละข้อความใดควรจะให้ น้ำหนักเป็นคะแนนเท่าไร

5. วิธีการสร้างมาตรวัตเจตคติแบบลิเคิ์ท์ที่ นิยมใช้มาก คือ วิธีกำหนดค่าตัวเลข กับความรู้สึกแต่ละระดับ ถ้าความรู้สึกระดับสูงให้ตัวเลขสูง ความรู้สึกของคนเป็นความรู้สึกต่อเนื่อง คือมีเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ความรู้สึกด้านดี มักเป็นตัวเลขที่สูงกว่าด้านไม่ดี ดังนั้นตัวเลขที่กำหนดจึงมักจะเป็น 1, 2, 3, 4, 5 เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้น้ำหนัก 5 เห็นด้วย ให้น้ำหนัก 4 ไม่แน่ใจ ให้น้ำหนัก 3 ไม่เห็นด้วย ให้น้ำหนัก 2 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้น้ำหนัก 1 หรือจะเป็นตัวเลข 4, 3, 2, 1, 0 ก็ได้เหมือนกัน การแปลผลมีค่าเท่า ๆ กัน

6. การเขียนมาตรวัตเจตคติ แต่ละฉบับคำชี้แจงในการตอบจะต้องเขียนอย่างมีความชัดเจนอย่างมาก เพราะผู้ตอบแต่ละคนมีความคิดไม่เหมือนกัน ถ้าเข้าใจวิธีการตอบผิดไป ผลที่ได้จะเสียหายหมด ข้อมูลที่นำมาแปลผลจะไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย กรณีข้อความที่มีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นเป็นบวกการให้คะแนนของผู้ตอบแบบธรรมดา คือ เห็นด้วยอย่างยิ่งให้สูงสุด ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้คะแนนต่ำสุดตรงกันข้ามถ้ามีข้อความที่มีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นในทางลบถ้าเรียงตัวเลขกลับกันก็ไม่มีปัญหาแต่ถ้าใช้ตัวเลขแบบเดียวกันต้องพิจารณาให้ดีแล้วจึงตอบ อย่างไรก็ตามคำชี้แจงของข้อสอบจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกประเทศ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

สุภิสรา วงศ์คำจันทร์ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปประกอบการ์ตูน เพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า แผนการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปประกอบการ์ตูนเพื่อจับใจความ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.44/ 87.80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/ 80 ที่ตั้งไว้ และแผนการเรียนรู้ภาษาไทย การอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7010 หมายถึง นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 70.10

สุวคนธ์ ทองแมน (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค จิกซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความที่เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80 ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสำโรงทาบวิทยาคม อำเภอสำโรงทาบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 33.88 แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.36/ 83.44 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6716 นั่นคือผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 67.16 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) อยู่ในระดับมาก

อรอุมา ลือฉาย (2548) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยใช้กระบวนการกลุ่มแบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโคกกลางราษฎร์พิทักษ์ ตำบลจุมจัง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 6 แผนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมมือ (STAD) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.37/ 81.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/ 80 ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 0.6925 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 69.25 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมาก

ณิชพร ปรีชาวิภาส (2555) ได้พัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 5 วัดศรีสำราญ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 22 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกอ่านมีค่าประสิทธิภาพ 81.81/ 82.70 ผลการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รังษิมา สุริยารังสรรค์ (2555) ได้พัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปรีดิรังสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 53 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี มีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.26/ 82.50 ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนักเรียนมีความเห็นต่อแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับมากที่สุด

พัชนี หนูคง (2546) ได้สร้างชุดการสอนอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้เรียนด้วยชุดการสอนอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยมีพัฒนาการอ่านจับใจความได้เป็นอย่างดี และชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.50/ 86.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80 ที่ตั้งไว้

อรุณรัตน์ อุดมศักดิ์ (2548) ได้สร้างชุดการสอนการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 88.67/ 86.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80 ที่ตั้งไว้

ธนาวดี โชนันธิน (2552) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การสร้างชุดการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เนื่องจากจากสมรรถภาพการอ่านของผู้เรียนยังมีปัญหาส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีปัญหา ครูขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนของวิธีการสอน มุ่งเน้นให้ความรู้ ให้ท่องจำหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทำให้จัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ขาดสื่อการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเหมาะสม ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า การสอน โดยใช้ชุดการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 87.87/ 92.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และเจตคติต่อชุดการสอนการอ่านของนักเรียนหลังจากการเรียนด้วยชุดการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

พิมพ์สิริ เจริญกิจ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนอ่านจับใจความภาษาไทยที่ใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยที่ใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.48/ 87.93 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยที่ใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก

รักชนก คำจันัง (2549) ได้ศึกษาผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องจังหวัดนครนายก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตราม อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก จำนวน 30 คน ผลการวิจัยสรุปว่า คุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดนครนายก มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดนครนายก สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทักษะทางสังคมของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดนครนายก สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติต่อท้องถิ่น จังหวัดนครนายกของนักเรียน หลังการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องจังหวัดนครนายก สูงกว่าเกณฑ์ระดับดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปรัชญา วันแวน (2551) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญแบบคิดวิเคราะห์จากบทความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญแบบคิดวิเคราะห์จากบทความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพโดยเฉลี่ย 88.15/ 87.64 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/ 80 และนักเรียน มีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญแบบคิดวิเคราะห์จากบทความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก

สุชานันท์ ทองดี (2552) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความจากนิทานคุณธรรมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความจากนิทานคุณธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.40/ 87.04 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการสอนสูงกว่าก่อนสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความจากนิทานคุณธรรม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

พรรณี ซาเทพ (2555) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า ชุดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญมีประสิทธิภาพ โดยเฉลี่ย 84.49/ 82.71 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/ 80 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

ยุภาวดี ชันธูลา (2546) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 อำเภอหนองกงศรีจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม CIRC มีผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เยาวลักษณ์ ชื่นอรมณ (2549) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมวัฏจักรการเรียนรู้ 5E กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนบ้านด่าน (ราษฎร์บำรุง) อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 30 คน ดำเนินการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมวัฏจักรการเรียนรู้ 5E และแบบวัดเจตคติ ผลการวิจัยสรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมวัฏจักรการเรียนรู้ 5E หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมวัฏจักรการเรียนรู้ 5E หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิราภรณ์ บุญณรงค์ (2554) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิค KWL กับวิธีสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิค KWL สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิค KWL หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ KWL อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

อดิศร ขาวสะอาด (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความและคุณลักษณะจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมารัตนวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความและคุณลักษณะจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมารัตนวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนหลังจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณลักษณะจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุคนธ์รัตน์ สวัสดิ์กุล (2554) ได้สร้างชุดการสอนอ่านจับใจความด้วยวิธี SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการใช้ชุดการสอนสูงกว่าก่อนใช้ชุดการสอนอ่านจับใจความอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กานต์ธิดา แก้วกาม (2556) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัด

การเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และความคิดเห็นของนักเรียน
ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Ghaith Shaaban and Hatal (2000 อ้างถึงใน พรนิภา บรรจงมณี, 2548, หน้า 13)
ได้ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของเทคนิคที่ส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านกับผู้เขียน
ภาษาอังกฤษในระดับที่สูงที่เป็นชาวอาหรับ ทั้งหมด 45 คน ผู้เรียนได้รับเทคนิคการสอน
ความเข้าใจในการอ่านทั้งหมด 3 วิธี คือ เอส คิว โฟร์ อาร์ เป็นเทคนิคการอ่านเพื่อความเข้าใจ
ที่มีประสิทธิภาพที่ดีที่สุด

Kritina Hedberg (2005 อ้างถึงใน พรนิภา บรรจงมณี, 2548, หน้า 13) ได้ศึกษา
ความสามารถความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R กับผู้เรียนในระดับ
ชั้นประถมศึกษา 3 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนทั้ง 3 คน มีความสามารถในการอ่านที่สูงขึ้น
มีการใช้ทักษะและกระบวนการคิดในการอ่าน โดยการตั้งคำถาม ผู้เรียนสามารถจำรายละเอียด
และบทเรียนได้มากขึ้น

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านจับใจความ การสอน โดยใช้ชุดกิจกรรม
การสอนโดยใช้วิธีสอนอ่านแบบ SQ4R ที่ยกมากล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าปัญหาการอ่าน
จับใจความของนักเรียนเป็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องพยายามหาทางแก้ไขและพัฒนา
การอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนต่าง ๆ ต้องอาศัยวิธีการสอนหลากหลายรูปแบบ ใช้สื่อการสอน
และการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านมากขึ้น ผู้วิจัยจึงนำวิธีสอนอ่าน
แบบ SQ4R มาใช้ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยสร้างนวัตกรรมที่เป็น
ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสร้างชุดกิจกรรม
2. การตรวจสอบคุณภาพของชุดกิจกรรม
3. การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมและการทดลองใช้
 - 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 3.2 วิธีการวิจัย
 - 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.4 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.5 การดำเนินการใช้ชุดกิจกรรม
 - 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างชุดกิจกรรม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รายละเอียดของหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา ตัวชี้วัด เพื่อให้เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 และตัวชี้วัด ชั้น ม. 1 เพื่อกำหนดเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้สำหรับเป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรม
 - 3.1 อธิบายหลักและกลวิธีการอ่านจับใจความได้
 - 3.2 อธิบายความหมายของคำเปรียบเทียบได้

- 3.3 จับใจความสำคัญจากการอ่านได้
- 3.4 ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบกับ และคำที่มีหลายความหมายในบริบทจากการอ่านได้
- 3.5 ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากการอ่านได้
- 3.6 วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตได้
- 3.7 มีมารยาทในการอ่าน
4. กำหนดเนื้อหา เวลาที่ใช้ และกำหนดเป็นชุดกิจกรรมย่อย
ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาประจำชุดไว้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยใช้เวลาสอน 14 ชั่วโมง โดยแบ่งหัวข้อย่อยและกำหนดเวลาสอนในแต่ละชุด ดังนี้
- ชุดที่ 1 การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก เวลา 3 ชั่วโมง
- ชุดที่ 2 การอ่านจับใจความจากสารคดี (ข่าว) เวลา 2 ชั่วโมง
- ชุดที่ 3 การอ่านจับใจความจากบทความ เวลา 3 ชั่วโมง
- ชุดที่ 4 การอ่านจับใจความจากวรรณคดีในบทเรียน (บทร้อยกรอง) เวลา 3 ชั่วโมง
- ชุดที่ 5 การอ่านจับใจความจากเรื่องสั้น เวลา 3 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 แสดงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ ของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อชุดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	เวลา
1. การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก	1. อธิบายหลักและกลวิธีการอ่านจับใจความจากนิทานชาดกได้	การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก ซึ่งเป็นเรื่องราว	1. ขั้นที่ 1 Survey (S ขั้นสำรวจ) สำรวจเรื่องที่อ่าน (ใบกิจกรรม)	3 ชั่วโมง
	2. อธิบายความหมายของคำเปรียบเทียบกับจากนิทานชาดกได้	ในอดีตชาติของพระโพธิสัตว์ก่อนจะเสวยพระชาติ	2. ขั้นที่ 2 Question (Q ตั้งคำถาม) และเทคนิคเพื่อนคู่คิด Think	
	3. จับใจความสำคัญจากนิทานชาดกได้	เป็นเจ้าของสิทธิแต่ละ	(การกระตุ้นคิด)	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อชุดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	เวลา
	4. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบ และคำที่มีหลายความหมายในบริบทจากการอ่านนิทานชาดกได้		3. ขั้นที่ 3 Read (R1 การอ่าน) และเทคนิคเพื่อนคู่คิด Pair (การจับคู่) อ่านนิทานชาดกในใบกิจกรรม โดยหาคำตอบจากคำถามที่ตั้ง	
	5. ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากนิทานชาดกได้		4. ขั้นที่ 4 Record (R2 จดบันทึก) จดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่นักเรียนเห็นว่าสำคัญที่ได้จากการอ่านข้อมูลอย่างละเอียด	
	6. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านนิทานชาดกเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตได้		5. ขั้นที่ 5 Recite (R3 สรุปใจความสำคัญ) เขียนสรุปใจความสำคัญลงในใบกิจกรรม	
	7. มีมารยาทในการอ่าน		6. ขั้นที่ 6 Reflect (R4 สะท้อนความคิด) และเทคนิคเพื่อนคู่คิด Share (แลกเปลี่ยนความคิด) วิเคราะห์วิจารณ์แสดงความคิดเห็น สรุปผล การค้นหาคำตอบร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อชุดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	เวลา
2. การอ่าน จับใจความจาก สารคดี (ข่าว)	1. อธิบายหลักและกลวิธี การอ่านจับใจความจากสาร คดี (ข่าว) ได้ 2. อธิบายความหมายของ คำเปรียบเทียบจากสารคดี (ข่าว) ได้ 3. จับใจความสำคัญจาก สารคดี (ข่าว) ได้ 4. ระบุและอธิบายคำ เปรียบเทียบ และคำที่มี หลายความหมายในบริบท จากการอ่านสารคดี (ข่าว) ได้ 5. ระบุเหตุและผล และ ข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น จากสารคดี (ข่าว) ได้ 6. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับ จากการอ่านสารคดี (ข่าว) เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหา ในชีวิตได้ 7. มีมารยาทในการอ่าน	การอ่านจับใจความ จากสารคดี (ข่าว)	2. ขั้นที่ 2 Question (Q ตั้งคำถาม) และเทคนิค เพื่อนคู่คิด Think (การกระตุ้นคิด) 3. ขั้นที่ 3 Read (R1 การอ่าน) และเทคนิค เพื่อนคู่คิด Pair (การจับคู่) อ่านสารคดี (ข่าว) ในใบกิจกรรม โดยหาคำตอบจาก คำถามที่ตั้ง 4. ขั้นที่ 4 Record (R2 จดบันทึก) จดบันทึก ข้อมูลต่าง ๆ ที่นักเรียน เห็นว่าสำคัญที่ได้จาก การอ่านข้อมูลอย่าง ละเอียด 5. ขั้นที่ 5 Recite (R3 สรุปใจความสำคัญ) เขียนสรุปใจความ สำคัญลงในใบกิจกรรม 6. ขั้นที่ 6 Reflect (R4 สะท้อนความคิด) และ เทคนิคเพื่อนคู่คิด Share (แลกเปลี่ยนความคิด) วิเคราะห์วิจารณ์แสดง ความคิดเห็น สรุปผล การค้นหาคำตอบร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้	2 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อชุดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	เวลา
3. การอ่าน จับใจความ จากบทความ	1. อธิบายหลักและกลวิธี การอ่านจับใจความ บทความได้ 2. อธิบายความหมายของ คำเปรียบเทียบจากบทความ ที่อ่านได้ 3. จับใจความสำคัญจาก บทความที่อ่านได้ 4. ระบุและอธิบายคำ เปรียบเทียบ และคำที่มี หลายความหมายในบริบท จากการอ่านบทความได้ 5. ระบุเหตุและผล และ ข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น จากบทความที่อ่านได้ 6. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับ จากการอ่านบทความเพื่อ นำไปใช้แก้ปัญหาใน ชีวิตได้ 7. มีมารยาทในการอ่าน	การอ่านจับใจความ บทความ	1. ขั้นที่ 1 Survey (S ขั้นสำรวจ) สำรวจเรื่อง ที่อ่าน (ใบกิจกรรม) 2. ขั้นที่ 2 Question (Q ตั้งคำถาม) และเทคนิค เพื่อนคู่คิด Think (การกระตุ้นคิด) 3. ขั้นที่ 3 Read (R1 การอ่าน) และเทคนิค เพื่อนคู่คิด Pair (การจับคู่) อ่านบทความ ในใบกิจกรรม โดยหา คำตอบจากคำถามที่ตั้ง 4. ขั้นที่ 4 Record (R2 จดบันทึก) จดบันทึก ข้อมูลต่าง ๆ ที่นักเรียน เห็นว่าสำคัญที่ได้จาก การอ่านข้อมูลอย่าง ละเอียด 5. ขั้นที่ 5 Recite (R3 สรุปใจความสำคัญ) เขียนสรุปใจความสำคัญ ลงในใบกิจกรรม 6. ขั้นที่ 6 Reflect (R4 สะท้อนความคิด) และ เทคนิคเพื่อนคู่คิด Share	3 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อชุดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	เวลา
4. การอ่าน จับใจความจาก วรรณคดีใน บทเรียน (บทร้อยกรอง)	1. อธิบายหลักและกลวิธี การอ่านจับใจความ บทร้อยกรองได้ 2. อธิบายความหมายของ คำเปรียบเทียบกับวรรณคดี ในบทเรียน(บทร้อยกรอง) ที่อ่านได้ 3. จับใจความสำคัญจาก วรรณคดีในบทเรียน (บทร้อยกรอง) ที่อ่านได้ 4. ระบุและอธิบายคำ เปรียบเทียบ และคำที่มี หลายความหมายในบริบท จากการอ่านวรรณคดีใน บทเรียน (บทร้อยกรอง) ได้ 5. ระบุเหตุและผล และ ข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น จากวรรณคดีในบทเรียน (บทร้อยกรอง)ที่อ่านได้ 6. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับ จากการอ่านบทร้อยกรอง เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหา ในชีวิตได้ 7. มีมารยาทในการอ่าน	การอ่านจับใจความ วรรณคดีในบทเรียน (บทร้อยกรอง)	1. ขั้นที่ 1 Survey (S ขั้นสำรวจ) สำรวจเรื่อง ที่อ่าน (ใบกิจกรรม) 2. ขั้นที่ 2 Question (Q ตั้งคำถาม) และเทคนิค เพื่อนคู่คิด Think (การกระตุ้นคิด) 3. ขั้นที่ 3 Read (R1 การอ่าน) และเทคนิค เพื่อนคู่คิด Pair (การจับคู่) อ่านบท ร้อยกรองในใบกิจกรรม โดยหาคำตอบจาก คำถามที่ตั้ง 4. ขั้นที่ 4 Record (R2 จดบันทึก) จดบันทึก ข้อมูลต่าง ๆ ที่นักเรียน เห็นว่าสำคัญที่ได้จาก การอ่านข้อมูลอย่าง ละเอียด 5. ขั้นที่ 5 Recite (R3 สรุปใจความสำคัญ) เขียนสรุปใจความสำคัญ ลงในใบกิจกรรม 6. ขั้นที่ 6 Reflect (R4 สะท้อนความคิด) และ เทคนิคเพื่อนคู่คิด Share	3 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อชุดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	เวลา
5. การอ่าน จับใจความ จากเรื่องสั้น	<p>1. อธิบายหลักและกลวิธีการอ่านจับใจความเรื่องสั้นได้</p> <p>2. อธิบายความหมายของคำเปรียบเทียบจากเรื่องสั้นที่อ่านได้</p> <p>3. จับใจความสำคัญจากเรื่องสั้นที่อ่านได้</p> <p>4. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบ และคำที่มีหลายความหมายในบริบทจากการอ่านเรื่องสั้นได้</p> <p>5. ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องสั้นที่อ่านได้</p> <p>6. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านเรื่องสั้นเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตได้</p> <p>7. มีมารยาทในการอ่าน</p>	<p>การอ่านจับใจความเรื่องสั้น</p>	<p>1. ขั้นที่ 1 Survey (S) ขั้นสำรวจ) สำรวจเรื่องที่อ่าน (ใบกิจกรรม)</p> <p>2. ขั้นที่ 2 Question (Q) ตั้งคำถาม) และเทคนิคเพื่อนคู่คิด Think (การกระตุ้นคิด)</p> <p>3. ขั้นที่ 3 Read (R1) การอ่าน) และเทคนิคเพื่อนคู่คิด Pair (การจับคู่) อ่านเรื่องสั้นในใบกิจกรรม โดยหาคำตอบจากคำถามที่ตั้ง</p> <p>4. ขั้นที่ 4 Record (R2) จดบันทึก) จดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่นักเรียนเห็นว่าสำคัญที่ได้จากการอ่านข้อมูลอย่างละเอียด</p> <p>5. ขั้นที่ 5 Recite (R3) สรุปใจความสำคัญ) เขียนสรุปใจความสำคัญลงในใบกิจกรรม</p> <p>6. ขั้นที่ 6 Reflect (R4) สะท้อนความคิด) และเทคนิคเพื่อนคู่คิด Share</p>	3 ชั่วโมง

5. กำหนดองค์ประกอบของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งแต่ละชุดกิจกรรม ประกอบด้วย ส่วนสำคัญ ดังนี้

5.1 คำชี้แจงสำหรับครู

5.2 คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

5.3 แผนการจัดการเรียนรู้

5.4 เครื่องมือวัดผลและประเมินผลประจำชุดกิจกรรม

จากนั้น ผู้วิจัยดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

6. การสร้างชุดกิจกรรม ดำเนินการสร้าง ดังนี้

6.1 สร้างคำชี้แจงสำหรับครู เกี่ยวกับวิธีใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 สร้างคำชี้แจงสำหรับนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

6.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยมีองค์ประกอบคือ เวลาเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

6.4 สร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลประจำชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สร้างแบบฝึกหัดประจำชุดกิจกรรมแต่ละชุด และสร้างแบบทดสอบหลังเรียนท้ายชุดกิจกรรม จำนวน 5 ชุด ชุดละ 10 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของชุดกิจกรรม

1. นำชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเพื่อให้ข้อเสนอแนะ แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้น สื่อการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผลให้ดียิ่งขึ้น

2. นำชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ปรับแก้แล้วไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา ความยากง่ายและความเหมาะสมของชุดกิจกรรมที่จะนำไปใช้กับนักเรียน แล้วนำมาปรับแก้ตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีณ ชูชื่น, ดร.สมศิริ ถึงหัตถ, ดร.คมสัน ศรีไพบูลย์, นางนริ จงจิตรดำรงค์ และนางสาวเสริมศรี พรหมมินทร์ ตามแบบประเมิน ที่จัดทำขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การวัด ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แสดงว่า เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แสดงว่า เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แสดงว่า เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แสดงว่า เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แสดงว่า เหมาะสมน้อยที่สุด

การสรุปความเหมาะสมของชุดกิจกรรมใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยว่าเหมาะสม เมื่อค่าเฉลี่ย (\bar{X}) มีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.51 เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยผลการประเมินชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า มีค่าเฉลี่ยทุกด้านมากกว่า 4.81 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

3. นำชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการปรับแก้แล้วไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) จังหวัดชลบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เป็นการตรวจสอบความเป็นไปได้ของชุดกิจกรรม โดยใช้แนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525, หน้า 494-497 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2554, หน้า 71-73) ดังนี้

3.1 ทดลองครั้งที่ 1 การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1: 1) นำชุดกิจกรรมไปทดลองกับนักเรียน จำนวน 3 คน โดยให้ครูประจำชั้นเป็นผู้คัดเลือก ใช้นักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน กลุ่มละ 1 คน ตามที่ได้จัดกลุ่มไว้ โดยให้นักเรียนร่วมกิจกรรมตามที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อทดลองสอนเสร็จแล้วให้นักเรียนทำกิจกรรมของชุดกิจกรรม เพื่อหาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม และความเหมาะสมของแบบฝึกในด้านเวลา และภาษา ผลการทดลอง พบว่า ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 66.18/ 70.67 ตรวจสอบหาความชัดเจน ข้อบกพร่องในเรื่องของสื่อการจัดการเรียนรู้ ความยากง่ายของเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้กับระยะเวลาที่กำหนด พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะทำกิจกรรมได้ทันเวลา นักเรียนปานกลางและต่ำจะทำกิจกรรมไม่ทันเวลาที่กำหนดจึงต้องปรับปรุงแก้ไขปริมาณเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้

3.2 ทดลองครั้งที่ 2 การทดลองแบบกลุ่มเล็ก (1: 10) นำชุดกิจกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากการทดลองครั้งที่ 1 ไปทดลองสอนกับนักเรียนจำนวน 9 คน เลือกจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและไม่ใช่นักเรียนคนเดิม กลุ่มละ 3 คน ผลการทดลองพบว่า ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 75.49/ 76.89 ตรวจสอบความบกพร่องของชุดกิจกรรม ผลการทดลองการสอน พบว่า นักเรียนสามารถร่วมกิจกรรมตามเวลาที่กำหนดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อตามแผนการจัดการเรียนรู้ และชุดกิจกรรมแต่นักเรียนยังไม่เข้าใจคำถามทำให้ตอบคำถามไม่ตรงประเด็นจึงนำชุดกิจกรรมมาปรับแก้อีกครั้ง

3.3 ทดลองครั้งที่ 3 การทดลองภาคสนาม (1: 100) นำชุดกิจกรรมที่ผ่านการปรับแก้แล้วไปทดลองสอนกับนักเรียนจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ผลการทดลองพบว่า ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ เท่ากับ 81.72/ 82.67 ชุดกิจกรรมมีความเหมาะสม

การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมและการทดลองใช้

การดำเนินการวิจัยเพื่อหาประสิทธิภาพและทดลองใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 105 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

วิธีการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Developmental research) ที่เริ่มจากการพัฒนาชุดกิจกรรม นำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้ และการประเมินชุดกิจกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาชุดกิจกรรม

1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเอกสารประกอบหลักสูตร

1.2 วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R

1.3 เทคนิคเพื่อนคู่คิด

2. เครื่องมือในการประเมิน

2.1 แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ เรื่อง การอ่านจับใจความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2 แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพโดย มีรายละเอียดดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

2. แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบทดสอบคู่ขนาน ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แบบเรียนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างข้อสอบ และวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ จากหนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ เป็นข้อสอบแบบอิงเกณฑ์ชนิด เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนด

2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาเพื่อ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความสอดคล้องของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อนำมา ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.5 นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ทำการตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยวิเคราะห์ข้อมูลหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จะต้องมียาค่า IOC มากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 64-65) ดังนี้

+ 1: แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

0: ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

- 1: แน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

เลือกข้อสอบปรนัยที่มีค่า IOC ที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ไว้แบบ ปรนัย จำนวน 30 ข้อ นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ ไปทดลองทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

6. นำผลการสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 84) และหาค่าอำนาจจำแนกตามวิธีของ Brennan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 90) โดยใช้เกณฑ์ ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง .20-.80 และมีค่า อำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ซึ่งแบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียน) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .27-.73 และค่า ความยากง่ายระหว่าง .50-.77 แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ เรื่องการอ่านจับใจความ (หลังเรียน) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .27-.67 และค่าความยากง่ายระหว่าง .33-.80

7. นำแบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ จำนวน 30 ข้อ ที่ได้ไปทดสอบกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามวิธีของ

คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20) (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549, หน้า 180) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดผลการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียน) เท่ากับ .81 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผล การอ่านจับใจความ เรื่องการอ่านจับใจความ (หลังเรียน) เท่ากับ .83

แบบวัดเจตคติ

การสร้างแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ โดยใช้วิธี การสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัย ได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดเจตคติและรูปแบบของ แบบสอบถาม
2. กำหนดรูปแบบของแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่าน จับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยเลือกใช้มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามหลักของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งเป็นข้อความเกี่ยวกับความรู้สึกต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ ภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด โดยมีค่าระดับคะแนน ความพอใจ 5 ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน

ดำเนินการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ ดังรายละเอียด

1. นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนได้ดีและรวดเร็วขึ้น
2. นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
3. นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการอ่าน
4. ชุดกิจกรรมมีรูปแบบ ตัวอักษร ชัดเจนและเหมาะสม
5. ชุดกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาที่สอน
6. การใช้ภาษาในชุดกิจกรรมเข้าใจง่าย
7. แบบฝึกในชุดกิจกรรมเรียงลำดับจากง่ายไปยาก
8. การเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเป็นวิธีการเรียนรู้ที่น่าสนใจชวนติดตาม
9. เนื้อหาในชุดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับนักเรียน

10. ชุดกิจกรรมมีบทอ่านหลากหลายเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนแสวงหางานเขียนเรื่องอื่น ๆ มาอ่าน

11. ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนสามารถเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจของตนเอง

12. ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนสามารถบอกคุณค่าและข้อคิดจากการอ่าน ได้ดีขึ้น

13. ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนมีทักษะการจับใจความสำคัญดีขึ้น

14. ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนร่วมกันคิดและแสดงความคิดเห็น

15. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยชุดกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิต

โดยใช้เกณฑ์การแปลผลของ บุญชม ศรีสะอาด (2535, หน้า 24) เป็นแนวทางในการแปลความหมายของผลจากแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่าน จับใจความโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้
ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า มีเจตคติทางบวกต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า มีเจตคติทางบวกต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า มีเจตคติทางบวกต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า มีเจตคติทางบวกต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 -1.50 หมายความว่า มีเจตคติทางบวกต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. นำแบบวัดเจตคติที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาคัดค้านีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความ และเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่องให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.08-1.00

4. ปรับปรุงข้อแก้ไขข้อคำถามแล้วนำไปวัดเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาคุณภาพ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Item total correlation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 110) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .23-.75

4.2 นำแบบวัดเจตคตินำค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 99) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87

5. พิมพ์แบบวัดเจตคติเป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการใช้ชุดกิจกรรม

กิจกรรมในขั้นนี้เป็นการทดลองสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้ทำการสอนด้วยตนเอง ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบคู่ขนานกับแบบทดสอบหลังเรียน

2. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ในชุดกิจกรรม หลังจากเรียนรู้ ตามเวลาที่กำหนด ให้ทำแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมของแต่ละชุด

3. ตรวจสอบและให้คะแนนแบบฝึกหัด และแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละชุด แล้วจดบันทึกคะแนนของนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80

4. หลังจากเรียนด้วยชุดกิจกรรมครบทุกชุดแล้วให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากนั้นตรวจให้คะแนนและบันทึกคะแนนของนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมและเพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านจับใจความก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม

5. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้วหาค่าเฉลี่ยของเจตคติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/ 80 โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 218)
2. เปรียบเทียบผลการอ่านจับใจความ หากความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียน หลังเรียน โดยใช้ค่า t -test (Dependent sample)
3. วิเคราะห์เจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 218)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีลำดับการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. การเสนอผลการพัฒนาชุดกิจกรรม
2. การเสนอผลการใช้ชุดกิจกรรม

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูลได้ตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

E_1 แทน ค่าประสิทธิภาพกระบวนการ

E_2 แทน ค่าประสิทธิภาพผลลัพธ์

t แทน ค่าการทดสอบ t คิดจากผลต่างของคะแนนในแต่ละคู่ที่นักเรียนได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการพัฒนาชุดกิจกรรม

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการพัฒนาชุดกิจกรรมตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรม

ตอนที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลการอ่านจับใจความของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการพัฒนา

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้ได้ชุดกิจกรรมจำนวน 5 ชุด ได้แก่

- ชุดที่ 1 การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก
- ชุดที่ 2 การอ่านจับใจความจากสารคดี (ข่าว)
- ชุดที่ 3 การอ่านจับใจความจากบทความ
- ชุดที่ 4 การอ่านจับใจความจากวรรณคดีในบทเรียน (บทร้อยกรอง)
- ชุดที่ 5 การอ่านจับใจความจากเรื่องสั้น

ตอนที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรากฏผลดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบกับเกณฑ์ 80 ตัวแรก

ตารางที่ 3 แสดงผลการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 ตัวแรก (E_1)

ชุดกิจกรรม	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ประสิทธิภาพ 80 ตัวแรก E_1
1. การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก	35	20	589	84.14
2. การอ่านจับใจความจากสารคดี (ข่าว)	35	10	290	82.86
3. การอ่านจับใจความจากบทความ	35	18	524	83.17

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชุดกิจกรรม	จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	คะแนน ที่ได้	ประสิทธิภาพ 80 ตัวแรก E_1
4. การอ่านจับใจความจากวรรณคดี ในบทเรียน (บทร้อย กรอง)	35	15	438	83.43
5. การอ่านจับใจความจากเรื่องสั้น	35	5	148	84.57
			เฉลี่ย	83.57

จากตารางที่ 3 แสดงผลการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 ตัวแรก (E_1) แสดงให้เห็น ร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดและการทดสอบระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ สูงกว่าเกณฑ์ตัวแรก

2. เปรียบเทียบกับเกณฑ์ 80 ตัวหลัง

ตารางที่ 4 แสดงผลการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 ตัวหลัง (E_2)

แบบทดสอบ	จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	คะแนน ที่ได้	ประสิทธิภาพ 80 ตัวหลัง E_2
ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ ภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่าน แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	35	50	1492	85.26

จากตารางที่ 4 พบว่า ร้อยละของคะแนนที่นักเรียนตอบแบบทดสอบหลังเรียนทำชุดกิจกรรมทั้ง 5 ชุด ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 85.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80 ตัวหลัง แสดงว่าชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ตัวหลัง

ดังนั้นจากตารางที่ 3 และตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาผลการหาประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่า ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.57/ 85.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/ 80 ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลการอ่านจับใจความของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการทดสอบค่า t (t -test) ได้ผล ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงผลการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน

	จำนวนนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	p
	N	\bar{X}	SD		
ก่อนเรียน	35	15.83	4.14	22.16*	.000
หลังเรียน	35	22.66	3.57		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t_{.01} = 2.728, df = 34$)

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการอ่านจับใจความด้วยชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ผลการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนมีความน่าเชื่อถือได้ 99%

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้แสดงผลตามตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อ	ข้อความ	\bar{X}	SD	ระดับ เจตคติ
1	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในบทเรียนได้ดีและรวดเร็วขึ้น	4.20	0.71	มาก
2	นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.13	0.68	มาก
3	นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการอ่านตามขั้นตอน	3.97	0.61	มาก
4	ชุดกิจกรรมมีรูปแบบตัวอักษรชัดเจนและเหมาะสม	4.17	0.65	มาก
5	ชุดกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาที่สอน	4.53	0.68	มากที่สุด
6	การใช้ภาษาในชุดกิจกรรมเข้าใจง่าย	4.27	0.69	มาก
7	แบบฝึกหัดในชุดกิจกรรมเรียงลำดับจากง่ายไปยาก	4.13	0.82	มาก
8	การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเป็นวิธีการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ชวนติดตาม	4.63	0.56	มากที่สุด
9	เนื้อหาในชุดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับนักเรียน	4.23	0.82	มาก
10	ชุดกิจกรรมมีบทอ่านหลากหลายเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียน แสวงหางานเขียนเรื่องอื่น ๆ มาอ่าน	4.17	0.83	มาก
11	ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนสามารถเลือกอ่านหนังสือตาม ความสนใจของตนเอง	4.60	0.50	มากที่สุด
12	ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนสามารถบอกคุณค่าและข้อคิดจาก การอ่านได้ดีขึ้น	4.17	0.75	มาก
13	ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนมีทักษะการจับใจความดีขึ้น	4.03	0.81	มาก
14	ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนร่วมกันคิด และแสดงความคิดเห็น	4.23	0.68	มาก
15	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาชุดกิจกรรมไปใช้ ประโยชน์ในชีวิต	4.43	0.63	มาก
	รวม	4.26	0.69	มาก

จากตารางที่ 6 เจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ค่าเฉลี่ยรวม 4.26 คะแนน ระดับเจตคติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่าน
จับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ การเรียนโดยใช้
ชุดกิจกรรมเป็นวิธีการเรียนรู้ที่น่าสนใจชวนติดตาม ได้คะแนนเฉลี่ย 4.63 คะแนน ชุดกิจกรรม
ทำให้นักเรียนสามารถเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจของตนเอง ได้คะแนนเฉลี่ย 4.60 คะแนน
และชุดกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาที่สอน ได้คะแนนเฉลี่ย 4.53 คะแนน และข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด คือ นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการอ่านตามขั้นตอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก
ได้คะแนนเฉลี่ย 3.97 คะแนน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียน) เป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .81 แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ (หลังเรียน) มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .83 และแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .87 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยนำชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นไปหุณาพรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เวลาทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าสถิติที (*t*-test)

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาและพัฒนาทำให้ได้ชุดกิจกรรม จำนวน 5 ชุด และสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวมมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.57/ 85.26

2. ผลการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมมีเจตคติอยู่ในระดับมาก

สรุปได้ว่าชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.57/85.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผลการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีเจตคติต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาและพัฒนการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 ชุด พบว่า ประสพผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.57/85.26 ทั้งนี้เนื่องจากชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการตามวิธีการสอนอ่านที่มีระบบชัดเจนโดยเริ่มจากสำรวจบทอ่านและอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ (Survey-S) ตั้งคำถามจากบทอ่าน (Question-Q) อ่านบทอ่านอย่างละเอียดและหาคำตอบสำหรับ คำถามที่ตั้งไว้ (Read-R) จดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านโดยบันทึกตามความเข้าใจของตนเอง พร้อมจดบันทึกคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ (Record-R) และสรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเอง (Recite-R) ทบทวนวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่าน แสดงความคิดเห็น (Reflect-R) เป็นวิธีการสอนที่ช่วยฝึกทักษะการคิด เพราะแต่ละขั้นฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ นอกจากนั้นยังกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และมีความกระตือรือร้นในการเรียน ที่สำคัญวิธีการสอนแบบ SQ4R ช่วยทำให้การอ่านของผู้เรียนเป็นการอ่านที่มีจุดมุ่งหมาย มีขอบเขต ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา สามารถเก็บสาระสำคัญ แนวคิดของเรื่อง ใจความสำคัญของเรื่องได้ ประกอบกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดที่ให้นักเรียนจับคู่กัน

แล้วช่วยกันแบ่งปันความคิดในประเด็นปัญหา หลังจากที่ยุบรวมกันคิดเป็นคู่แล้ว จึงนำความรู้ที่ได้ไปเสนอให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้รับฟัง เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์วิจารณ์ผลร่วมกันทำให้การอ่านของผู้เรียนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งในกระบวนการสร้างได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อเสนอแนะและได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ตลอดจนได้มีการทดสอบเครื่องมือโดยนำไปใช้กับนักเรียนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อนและปรับปรุงเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับนักเรียนยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 83.57/ 85.26 สอดคล้องกับงานวิจัยพิมพ์สิริ เจริญกิจ (2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดการสอนอ่านจับใจความภาษาไทย ที่ใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย ที่ใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.48/ 87.93 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

การจัดลำดับเนื้อหาของชุดกิจกรรมเริ่มจากเนื้อหาที่ง่ายไปหาเนื้อหาที่ยากขึ้น โดยชุดกิจกรรมที่เรียนแล้วเป็นพื้นฐานของการเรียนในชุดต่อ ๆ ไป ซึ่งแต่ละชุดมีลักษณะเฉพาะ ดังนี้

1.1 ชุดที่ 1 การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก เป็นชุดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนพอใจ เนื่องจากมีภาพประกอบสวยงาม มีข้อคิดคติสอนใจภาษาเข้าใจง่ายใจให้อ่าน เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมโดยการแบ่งกลุ่มแล้วอ่านสำรวจเนื้อเรื่อง ตั้งคำถาม อ่านหาคำตอบ จดบันทึกข้อมูลสำคัญ และสรุปใจความสำคัญเสร็จแล้วมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นจะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยกันหาคำตอบที่ถูกต้อง และยังมีแบบฝึกหัดให้นักเรียนได้ฝึกอ่านจับใจความเป็นรายบุคคล เพื่อเสริมทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้นักเรียนอ่านจับใจความนิทานได้ ทำให้ชุดกิจกรรมนี้มีประสิทธิภาพ 84.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

1.2 ชุดที่ 2 การอ่านจับใจความจากสารคดี (ข่าว) เป็นชุดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนอ่านข่าวโดยมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโครงสร้างและประเภทของข่าว ซึ่งข่าวที่นำมาสร้างชุดกิจกรรมนั้นเป็นข่าวที่ให้ความรู้และนักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมโดยการแบ่งกลุ่มแล้วอ่านสำรวจเนื้อเรื่อง ตั้งคำถาม อ่านหาคำตอบ จดบันทึกข้อมูลสำคัญและสรุปใจความสำคัญเสร็จแล้วมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นจะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยกันหาคำตอบที่ถูกต้อง และยังมีแบบฝึกหัดให้นักเรียนได้ฝึกอ่านจับใจความวิเคราะห์ข่าวเป็นรายบุคคลเพื่อเสริมทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้นักเรียนอ่านจับใจความสารคดี (ข่าว) ได้ ทำให้ชุดกิจกรรมนี้มีประสิทธิภาพ 82.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

1.3 ชุดที่ 3 การอ่านจับใจความจากบทความ เป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนอ่านเรื่องที่เป็นความรู้รอบตัว ซึ่งมีทั้งข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมโดยการแบ่งกลุ่มแล้วอ่านตามขั้นตอนการสำรวจ เนื้อเรื่อง ตั้งคำถาม อ่านหาคำตอบ จดบันทึกข้อมูลสำคัญและสรุปใจความสำคัญเสร็จแล้วมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นจะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยกันหาคำตอบที่ถูกต้องและยังมี แบบฝึกหัดให้นักเรียนได้ฝึกอ่านจับใจความเป็นรายบุคคลเพื่อเสริมทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้นักเรียนอ่านจับใจความบทความได้ ทำให้ชุดกิจกรรมนี้มีประสิทธิภาพ 83.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

1.4 ชุดที่ 4 การอ่านจับใจความจากวรรณคดีในบทเรียน (บทร้อยกรอง) เป็นชุดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ ทั้ง กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 กาพย์สุรางคนางค์ 28 โคลงสี่สุภาพแล้ว แปลความถอดคำประพันธ์ ก่อนที่จะอ่านจับใจความคิดวิเคราะห์ สรุปข้อคิด ตามขั้นตอนวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด โดยการแบ่งกลุ่มแล้วอ่านสำรวจเนื้อเรื่อง ตั้งคำถาม อ่านหาคำตอบ จดบันทึกข้อมูลสำคัญและสรุปใจความสำคัญเสร็จแล้วมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ทำแบบฝึกหัดอ่านจับใจความเป็นรายบุคคลเพื่อเสริมทักษะการอ่านจับใจความทำให้ชุดกิจกรรมนี้มีประสิทธิภาพ 83.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

1.5 ชุดที่ 5 การอ่านจับใจความจากเรื่องสั้น ซึ่งเป็นงานเขียนที่มีตัวละคร ฉากและบรรยากาศ ตลอดจนบทสนทนา เนื้อเรื่องยาวใช้เวลาในการอ่านมาก ในการอ่านนอกจากนักเรียนจะทราบถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องแล้ว ยังจะต้องพิจารณาเนื้อเรื่อง ภาษาและสังคม ตลอดจนข้อคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ผู้วิจัยเลือกเรื่องสั้นที่ใช้ภาษาเข้าใจง่าย มีความยาวเหมาะสมกับเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อนักเรียนเรียนรู้ ตามขั้นตอนวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด โดยการแบ่งกลุ่มแล้วอ่านสำรวจเนื้อเรื่อง ตั้งคำถาม อ่านหาคำตอบ จดบันทึกข้อมูลสำคัญและสรุปใจความสำคัญเสร็จแล้วมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ทำแบบฝึกหัดอ่านจับใจความเป็นรายบุคคลเพื่อเสริมทักษะการอ่านจับใจความทำให้ชุดกิจกรรมนี้มีประสิทธิภาพ 84.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์สำหรับนักเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อนักเรียนได้เรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ

SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด โดยวิธีสอนแบบ SQ4R เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจแนวคิดของเรื่องที่ได้อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความ เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่ได้อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความ เข้าใจแนวคิดอย่างมีจุดมุ่งหมาย ในแต่ละขั้นตอนนี้จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเป็นการสอนอ่านที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เมื่อประกอบกับเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด ใช้วิธีการร่วมมือกันระหว่างผู้เรียน 2 คนที่จับคู่กัน แล้วช่วยกันแบ่งปันความคิดในประเด็นปัญหา หลังจากที่ร่วมกันคิดเป็นคู่แล้ว จึงนำความรู้ที่ได้ไปเสนอให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้รับฟัง เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์วิจารณ์ผลร่วมกัน ทั้งชั้น จะช่วยให้นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนได้คำตอบที่ดีที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของฮาซาร์ด (Hassard, 1996) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดช่วยให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบ และแลกเปลี่ยนความคิดกับคู่ของตนหรือผลัดเปลี่ยนแลกเปลี่ยนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคู่จนได้คำตอบที่ดีที่สุด ให้ตนกับคู่ของตน กลวิธีนี้ส่งเสริมให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยเฉพาะให้ผู้เรียนคิดทบทวนคำตอบเพื่อจะแลกเปลี่ยนกับคู่ของตน และในระหว่างที่อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันจะนำไปสู่การพบคำตอบหรือแนวคิดใหม่ก็อาจเป็นไปได้

ในส่วนของ การสร้างชุดกิจกรรมได้ผ่านการตรวจสอบ ความถูกต้องเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อเสนอแนะและได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาของ การอ่านจับใจความภาษาไทย ได้ดีกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมจึงส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ธิดา แก้วกาม (2556) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สุคนธ์รัตน์ สวัสดิคุณ (2554) ได้สร้างชุดการสอนอ่านจับใจความด้วยวิธี SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการใช้ชุดการสอนสูงกว่าก่อนใช้ชุดการสอนอ่านจับใจความอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สอดคล้องกับการวิจัยของรังมิมา สุริยารังสรรค์ (2555) ได้พัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปริยัติรังสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 53 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สอดคล้อง

กัญญาภาวดี ชันธูลา (2546) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม CIRC มีผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมมีเจตคติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีความรู้สึกรักต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่น่าสนใจชวนติดตาม นักเรียนสามารถเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของเนือทอง นานี (2544, หน้า 22) และสุมาลี โชติขุ้ม (2544, หน้า 29-30) ที่กล่าวว่าชุดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถตามความต้องการของตน ช่วยให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น ตามอัตราการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น ได้ฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เข้าใจความสนใจของผู้เรียนไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน และรูปแบบของชุดกิจกรรมได้ผ่านการตรวจสอบ ความถูกต้องเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อเสนอแนะและได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ มีความน่าสนใจ สวยงาม เข้าใจง่าย อธิบายการดำเนินการเป็นขั้นตอน ชัดเจน การสร้างมีการเรียงลำดับขั้นตอนกิจกรรมจากง่ายไปหายาก เนื้อเรื่องที่มีความน่าสนใจ น่าติดตาม และสนุกสนาน สามารถฝึกให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจึงทำให้เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมจึงมีเจตคติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์สิริ เจริญกิจ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนอ่านจับใจความภาษาไทย ที่ใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยที่ใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับจิราภรณ์ บุญณรงค์ (2554) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิค KWL กับวิธีสอนแบบปกติ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ KWL อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก การวิจัยของกานต์ธิดา แก้วกาม (2556) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอน

แบบ SQ4R กับวิธีสอนแบบปกติ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีสอนแบบ SQ4R ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการสร้างชุดกิจกรรมครั้งต่อไปครูผู้สอนภาษาไทย ควรเลือกเนื้อหาที่มีความรู้เชื่อมโยงไปยังกลุ่มสาระอื่น ๆ เช่น สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ เป็นการสร้างชุดกิจกรรมแบบบูรณาการ จะทำให้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

1.2 การเลือกเนื้อเรื่องของบทอ่านควรเลือกเรื่องที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน มีภาพประกอบสวยงาม ตรงกับเนื้อเรื่อง และใช้ภาษาง่ายต่อความเข้าใจเพื่อกระตุ้นความสนใจใฝ่เรียน

1.3 ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ตามขั้นตอนวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด โดยให้นักเรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารายครั้งต่อไป

2.1 ผลจากการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดมีผลการอ่านจับใจความสูงขึ้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยการออกแบบกิจกรรมการอ่านจับใจความที่ใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดในการอ่านบทอ่านประเภทอื่น ๆ

2.2 ผลจากการศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ข้อที่ 3 นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการอ่านตามขั้นตอนได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรศึกษาวิจัยต่อไปว่าจะออกแบบกิจกรรม โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ หรือใช้วิธีการสอนแบบใดเพื่อให้คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กานต์ธิดา แก้วกาม. (2556). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีสอนแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โครงการ PISA ประเทศไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2554). *ผลการประเมิน PISA 2009 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- จริยชาติ บรรทัดเที่ยง. (2547). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะ/ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการใช้ตัวแทนเรื่องคู่อันดับและกราฟ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชามัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิตรา ชัยอมฤต. (2539). *การเปรียบเทียบผลของการสอนเขียนย่อเรื่องกับการสอนให้นักเรียนตั้งคำถามเองที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านและเขียนย่อเรื่องภาษาอังกฤษ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราภรณ์ บุญณรงค์. (2554). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิค KWL กับวิธีสอนแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). *การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง*. นนทบุรี: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

- ชาติร์ เกิดธรรม. (2546). *เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชำนาญ คำชู. (2547). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเจตคติทางวิทยาศาสตร์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2550). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ: ไทยเนรมิตกิจ.
- ณิชพร ปรีชาวิภาส. (2555). *การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา หลักสูตรและวิธีสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทัศนีย์ สุขเกษม. (2542). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิสนา แวมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 15)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาวดี โชนันธิน. (2552). *การสร้างชุดการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นงศิณี โมลิกะ. (2552). *ส่งเสริมการอ่าน: วาระแห่งชาติ. สร.สาร สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ, 9(11), 1-2.*
- นองนิตย์ เตยจ้อหอ. (2547). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ใช้ผลสัมฤทธิ์กลุ่ม (STAD) เรื่องการอ่านจับใจความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เนือทอง นายี่. (2544). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กับการสอนโดยครูเป็นผู้สอนที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความสนใจทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2543). *แนวทางการอ่านเร็ว คิดเป็น*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเกื้อ ควรรหาเวช. (2542). *นวัตกรรมทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.

- ปราณี บุญชุ่ม. (2546, กรกฎาคม). ครูภาษาไทยในยุคปฏิรูปการเรียนรู้. *วารสารวิชาการ*, 6(5), 15-22.
- ปรีชญา วันแวน. (2551). การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการการอ่านจับใจความสำคัญแบบคิดวิเคราะห์จากบทความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ปวีณา บุตรวงศ์. (2558). ผลการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำคำศัพท์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลวิธีลินซ์ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด. *วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา*, 13(2), 45-56.
- ผกาศรี เข็นบุตร. (2542). การอ่าน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พจนีย์ ศรีตรัง. (2545). การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอระหว่างพหุปัญญากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรทิพย์ ตรีสกุลวงษ์. (2544). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโคกตะเคียน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรนิภา บรรจงมณี. (2548). การใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดไตร่ตรองของผู้เรียน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรรณิชา ชาเทพ. (2555). การพัฒนาชุดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนท่าแม่กออนุสรณ์ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยอุดรดิตถ์.
- พจนีย์ หนูคง. (2546). การสร้างชุดการสอนอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พิบูลย์ ตัญญาบุตร. (2557). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์สิริ เจริญกิจ. (2554). การพัฒนาชุดการสอนอ่านจับใจความภาษาไทย ที่ใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิสนุ ฟองศรี. (2549). การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เทียมฝาการพิมพ์.
- ยุภาวดี บันธูลา. (2546). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เขवालักษณ์ ชื่นอารมณ. (2549). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรม วัฏจักรการเรียนรู้ 5E. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รักษน กำนัง. (2549). การศึกษาผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องจังหวัดนครนายก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รังษิมา สุริยารังสรรค์. (2555). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตนกัญญา เลิศคำฟู. (2547). การใช้วิธีสอนแบบเอสคิวโพร์อาร์ในการสอนอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ). (2559). รายงานผลการประเมินเองโรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ) ปีการศึกษา 2559. ชลบุรี: โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ).
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2554). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วรรณิ โสมประยูร. (2542). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- วรรณทิพา รอดแรงคำ และพิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. (2542). *กิจกรรมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับครู*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปเบนเนจเม้นท์.
- วัฒนชัย ถิรศิลาเวทย์. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูพฤติกรรมการเรียนและพฤติกรรมด้านจิตพิสัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนา คัชมาตย์. (2544). *การใช้ภาษาไทย*. เพชรบูรณ์: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบุรี.
- ศุภิสรา วงศ์คำจันทร์. (2547). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปประกอบการ์ตูนเพื่อฝึกทักษะ การอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- โสภิชฐ์ อุดม. (2545). *การใช้วิธีการสอนแบบ พี คิว ไฟว์ อาร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนย่อความภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *ประเด็นหลักและนัยทางการศึกษาจาก PISA 2015: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สนธยา พลีดี. (2548). *ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิทยาศาสตร์ด้วยวิธี เอส คิว ไฟว์ อาร์*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สนิท สัต โยภาส. (2545). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). *การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กอพลินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. (2544). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *การประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2547*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สุคนธ์รัตน์ สวัสดิ์ดิกุล. (2554). *การสร้างชุดการสอนอ่านจับใจความด้วยวิธี SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุคนธ์ ดินธพานนท์. (2545). *การจัดกระบวนการเรียนรู้: เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุชานันท์ ทองดี. (2552). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความจากนิทานคุณธรรมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุนทร อุดมหาราช. (2547). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับการสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). *หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2545). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สุปราณี พัดทอง. (2545). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพิรา ดาวเรือง. (2555). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้การเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานและเทคนิคเพื่อนคู่คิดบนวิกิเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี โชติขุ่ม. (2544). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการสอนโดยใช้ชุดการเรียนวิทยาศาสตร์ที่ส่งเสริมเชาวน์อารมณ์กับการสอนตามคู่มือครู*. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2553). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวคนธ์ ทองแมน. (2547). *การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สุวัฒน์ นิยมคำ. (2531). *ทฤษฎีและทางปฏิบัติในการสอนวิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ เล่ม 1-2*. กรุงเทพฯ: เจเนอรัลบุ๊กส์ เซนเตอร์.
- สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). *การพัฒนาผลงานทางวิชาการ ผู้การเลื่อนวิทยฐานะ*. กรุงเทพฯ: อี เค บุคส์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *21 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- เสนีย์ วิลาวรรณ. (2546). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน พัฒนาทักษะทางภาษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- เสาวรส พลโคตร. (2550). *การเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น และรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้นที่กำหนดและหมุนเวียนหน้าที่ของสมาชิก*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- แสงเดือน ทวีสิน. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยสิ่ง.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2545). *การจัดกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อดิศร ขาวสะอาด. (2555). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความและคุณลักษณะจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนवलนครศิวิลวิทยากรมวังมั่งคลาภิเษก ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2546). *หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรอุมา ลือฉาย. (2548). *การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ โดยใช้กระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือ (STAD) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรุณรัตน์ อุดมศักดิ์. (2548). *การสร้างชุดการสอนอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านศาลาลำดวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อารีย์ วาศน์อำนวยการ. (2545). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความ ตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุบลรัตน์ เฟื่องสถิต. (2544). *จิตวิทยาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อุมาภรณ์ ทองเสมอ. (2548). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานและรูปภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- Butts, D. D. (1974). *The teacher of science a self directed planning guide*. New York: Harper & Row.
- Carr, E. M., Dewitz, P., & Patberg, J. P. (1983). The effect of inference training on children's comprehension of expository text. *Jornal of reading behavior*, 15(3), 1-8.
- Devito, A., & Krockover, G. H. (1976). *Creative Sciencing Ideas Active For Teacher and children*. Little: Brown and Company.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Hassard, J. (1996). *Using cooperative learning to enhance your science instruction (Grades 6-12)*. Bellevue, WA: of Education and Research.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1991). *Learning Together and Alone; Cooperative and Individualistic Learning* (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Kapfer, P., & Kapfer, M. (1972). *Instruction to Learning package. learning packages in american education*. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication.
- Lapp, D., & Flood, J. (1978). *Teaching reading to every child*. New York: Macmillan.
- Nelson, L.W., & Lorbear, G. C. (1975). *Scienec activites for elementary children*. Iowa: W. C. Brown.
- Robinson, F. P. (1961). *Effective study*. New York: Harper and Brothers.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพิน ชูชื่น อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.สมศิริ สิงห์ลพ อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ดร. कमสัน ตริไพบูลย์ อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. นางนารี จุงจิตรดำรงค์ ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ)
อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
5. นางสาวเสริมศรี พรหมมินทร์ ครู วิทยฐานะ ครูเชี่ยวชาญ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ)
อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน โทร. 2065

ที่ ศธ 6218/ 0304

วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”

ด้วย นางสาวสายชล โชติธนาภิจ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.พาวา พงษ์พันธ์ุ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า บุคลากรในสังกัดของท่านมีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย จำนวน 2 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพิน ชูชื่น
2. ดร.สมศิริ สิงห์ลพ

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัด เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ลงชื่อ)

เชษฐ ศิริสวัสดิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน โทร. 2065

ที่ ศธ 6218/ 0305

วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.คมสัน ศรีไพบูลย์

ด้วย นางสาวสายชล โขติชนากิจ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.พาวา พงษ์พันธุ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัยให้กับนิสิต

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ลงชื่อ)

เชษฐ ศิริสวัสดิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218/ 0346

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ. เมือง จ. ชลบุรี 20131

8 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 2 ชุด

ด้วย นางสาวสายชล โชติชนากิจ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.พาวา พงษ์พันธุ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่า อาจารย์นารี จุงจิตรดำรงค์ และอาจารย์เสริมศรี พรหมมินทร์ ซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดของท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัยให้กับนิสิต

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

เชษฐ ศิริสวัสดิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218/ 0573

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต. แสนสุข อ. เมือง จ. ชลบุรี 20131

14 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวสายชล โชติชนากิจ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.พาวา พงษ์พันธุ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์ ให้นำนิตได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวันที่ 16-30 มีนาคม พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ โครงการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพาเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

เชษฐ ศิริสวัสดิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218/ 0574

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต. แสนสุข อ. เมือง จ. ชลบุรี 20131

14 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนเมืองพัทยา 2 (เจริญราษฎร์อุทิศ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวสายชล โชติชนากิจ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.พาวา พงษ์พันธุ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์ให้นิสิต ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองเพื่อการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวันที่ 2-20 เมษายน พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ โครงการวิจัยดังกล่าว ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพาเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

เชษฐ ศิริสวัสดิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก ข

- แบบประเมินชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ตารางผลการประเมินชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- คะแนนการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบเดี่ยว
- คะแนนการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบกลุ่ม
- คะแนนการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคสนาม

**แบบประเมินชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R
ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ**

.....

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน เพื่อเป็นแนวทาง
ในการปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความสำคัญซึ่งมี 5 ระดับ คือ

- เหมาะสมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
 เหมาะสมมาก ให้ 4 คะแนน
 เหมาะสมปานกลาง ให้ 3 คะแนน
 เหมาะสมน้อย ให้ 2 คะแนน
 เหมาะสมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ชื่อผู้ประเมิน.....ตำแหน่ง.....
 สถานที่ทำงาน.....

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. จุดประสงค์					
1.1 สอดคล้องกับเนื้อหา
1.2 ระบุพฤติกรรมที่วัดได้ชัดเจน
2. เนื้อหา					
2.1 เหมาะสมกับเวลา
2.2 มีความยากง่ายพอเหมาะ
2.3 น่าสนใจและเป็นประโยชน์
3. กิจกรรมที่จัด					
3.1 ได้รับความสนใจของผู้เรียน
3.2 สอดคล้องกับเนื้อหา
3.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
3.4 เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. รูปแบบ					
4.1 น่าสนใจ สวยงาม
4.2 ภาพประกอบเหมาะสม
5. การสอดแทรกคุณธรรม					
5.1 มีการสอดแทรกคุณธรรม อย่างเหมาะสมกับกิจกรรม
5.2 เนื้อหาคุณธรรมที่ สอดแทรกมีความน่าสนใจ
6. การใช้ภาษา					
6.1 ตัวอักษรชัดเจนเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสุภาพ
6.2 คำอธิบายชัดเจนเข้าใจง่าย
7. การประเมินผล					
7.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
7.2 ครอบคลุมเนื้อหา

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตารางที่ 7 ผลการประเมินชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อความ	\bar{X}	SD	แปลผล
1. จุดประสงค์			
1.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
1.2 ระบุพฤติกรรมที่วัดได้ชัดเจน	4.67	0.34	เหมาะสมมากที่สุด
2. เนื้อหา			
2.1 เหมาะสมกับเวลา	4.78	0.19	เหมาะสมมากที่สุด
2.2 มีความยากง่ายพอเหมาะ	4.67	0.29	เหมาะสมมากที่สุด
2.3 น่าสนใจและเป็นประโยชน์	4.89	0.19	เหมาะสมมากที่สุด
3. กิจกรรมที่จัด			
3.1 ได้รับความสนใจของผู้เรียน	4.78	0.25	เหมาะสมมากที่สุด
3.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	4.89	0.17	เหมาะสมมากที่สุด
3.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.89	0.19	เหมาะสมมากที่สุด
3.4 เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์	4.78	0.19	เหมาะสมมากที่สุด
4. รูปแบบ			
4.1 น่าสนใจ สวยงาม	4.78	0.25	เหมาะสมมากที่สุด
4.2 ภาพประกอบเหมาะสม	4.78	0.25	เหมาะสมมากที่สุด
5. การสอดแทรกคุณธรรม			
5.1 มีการสอดแทรกคุณธรรมอย่างเหมาะสมกับกิจกรรม	4.83	0.29	เหมาะสมมากที่สุด
5.2 เนื้อหาคุณธรรมที่สอดแทรกมีความน่าสนใจ	4.83	0.29	เหมาะสมมากที่สุด
6. การใช้ภาษา	4.78	0.39	เหมาะสมมากที่สุด
6.1 ตัวอักษรชัดเจนเข้าใจง่ายใช้ภาษาสุภาพ	4.83	0.29	เหมาะสมมากที่สุด
6.2 คำอธิบายชัดเจนเข้าใจง่าย			
7. การประเมินผล	4.78	0.39	เหมาะสมมากที่สุด
7.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.83	0.29	เหมาะสมมากที่สุด
7.2 ครอบคลุมเนื้อหา			
รวม	4.81	0.25	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 8 คะแนนการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย
โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบเดี่ยว

นักเรียน	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2		ชุดที่ 3		ชุดที่ 4		ชุดที่ 5	
	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน
	20	10	10	10	18	10	15	10	5	10
1	16	9	7	8	15	8	12	8	4	8
2	13	7	7	7	12	7	9	7	3	7
3	11	5	5	5	10	7	8	7	3	6
รวม	40	21	19	20	37	22	29	22	10	21
\bar{X}	13.33	7.00	6.33	6.67	12.33	7.33	9.67	7.33	3.33	7.00
<i>SD</i>	2.52	2.00	1.15	1.53	2.52	0.58	2.08	0.58	0.58	1.00
ร้อยละ	66.67	70.00	63.33	66.67	68.52	73.33	64.44	73.33	66.67	70.00
ประสิทธิภาพ	66.67/ 70.00		63.33/ 66.67		68.52/ 73.33		64.44/ 73.33		66.67/ 70.00	

ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 66.18/ 70.67

ตารางที่ 9 คะแนนการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย
โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบกลุ่ม

นักเรียน	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2		ชุดที่ 3		ชุดที่ 4		ชุดที่ 5	
	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน
	20	10	10	10	18	10	15	10	5	10
1	18	9	9	9	17	10	14	9	4	8
2	19	8	9	9	15	9	12	7	5	10
3	19	10	9	9	16	8	13	9	4	9
4	14	8	8	7	13	7	12	8	4	7
5	15	8	7	7	12	7	12	7	3	8
6	14	7	8	8	14	8	11	8	4	7
7	13	6	6	6	12	7	8	7	3	6
8	13	7	5	6	11	7	9	7	3	7
9	12	7	6	7	13	7	10	7	4	7
รวม	137	70	67	68	123	70	101	69	34	69
\bar{X}	15.22	7.78	7.44	7.56	13.67	7.78	11.22	7.67	3.78	7.67
SD	2.73	1.20	1.51	1.24	2.00	1.09	1.92	0.87	0.67	1.22
ร้อยละ	76.11	77.78	74.44	75.56	75.93	77.78	74.81	76.67	75.56	76.67
ประสิทธิภาพ	76.11/ 77.78		74.44/ 75.56		75.93/ 77.78		74.81/ 76.67		75.56/ 76.67	

ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 75.49/ 76.89

ตารางที่ 10 คะแนนการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย
โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคสนาม

นักเรียน	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2		ชุดที่ 3		ชุดที่ 4		ชุดที่ 5	
	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน
	20	10	10	10	18	10	15	10	5	10
1	17	9	8	8	16	9	13	9	4	10
2	16	8	8	9	14	8	12	9	5	9
3	15	8	8	8	16	8	10	8	3	7
4	18	9	8	9	18	9	12	8	4	8
5	18	8	9	9	16	8	14	10	5	9
6	19	10	8	8	17	10	14	9	5	10
7	13	7	7	8	17	9	11	7	4	8
8	14	8	8	8	13	7	10	7	3	7
9	17	9	8	8	18	9	14	8	4	8
10	20	8	9	9	16	9	15	10	5	9
11	13	8	7	7	15	8	11	7	4	8
12	17	9	8	9	13	8	11	8	4	7
13	18	9	8	8	18	8	13	9	5	8
14	16	8	8	8	13	9	13	8	4	9
15	14	6	8	8	14	8	10	7	4	8
16	18	9	8	9	16	9	14	10	4	9
17	16	7	8	8	11	7	13	8	4	8
18	15	8	7	7	13	7	11	8	3	7
19	14	7	8	8	12	8	10	7	3	7
20	13	9	8	8	13	8	12	8	4	8

ตารางที่ 10 (ต่อ)

นักเรียน	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2		ชุดที่ 3		ชุดที่ 4		ชุดที่ 5	
	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน
	20	10	10	10	18	10	15	10	5	10
21	14	8	8	8	14	9	12	7	4	7
22	16	8	9	9	11	7	13	9	4	8
23	19	9	8	8	12	8	14	9	3	7
24	16	9	9	9	17	9	13	9	5	9
25	15	7	8	8	14	8	11	7	4	8
26	17	8	8	8	15	8	13	8	4	7
27	18	9	8	8	17	9	14	10	5	10
28	20	10	8	8	17	10	14	9	5	9
29	17	8	8	8	14	8	13	9	3	8
30	14	8	8	9	17	9	11	8	3	7
รวม	487	248	241	247	447	251	371	250	121	244
\bar{X}	16.23	8.27	8.03	8.23	14.90	8.37	12.37	8.33	4.03	8.13
<i>SD</i>	2.06	0.91	0.49	0.57	2.12	0.81	1.47	0.99	0.72	0.97
ร้อยละ	81.17	82.67	80.33	82.33	82.78	83.67	82.44	83.33	80.67	81.33
ประสิทธิภาพ	81.17/ 82.67		80.33/ 82.33		82.78/ 83.67		82.44/ 83.33		80.67/ 81.33	

ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 81.72/ 82.67

ภาคผนวก ค

- แบบตรวจสอบคุณภาพของความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) สำหรับผู้เชี่ยวชาญ
คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ
SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- แสดงผลค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ของคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการอ่าน
จับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่าน
จับใจความจากนิทานชาดก
- แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่าน
จับใจความจากสารคดี (ข่าว)
- แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่าน
จับใจความจากบทความ
- แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่าน
จับใจความจากวรรณคดีในบทเรียน (บทร้อยกรอง)
- แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่าน
จับใจความจากเรื่องสั้น

แบบตรวจสอบคุณภาพของความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) สำหรับผู้เชี่ยวชาญ
คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R
ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
1	คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน				
2	เนื้อหา/ สารการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์				
3	กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์				
4	กิจกรรมหลากหลายเหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถผู้เรียน				
5	กิจกรรมเน้นทักษะกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง				
6	กิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น				
7	สื่อ/ แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์				
8	สื่อหลากหลายสอดคล้องกับวัยและความสามารถของผู้เรียน				
9	วิธีการวัดผลและเครื่องมือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรม				
10	เกณฑ์การประเมินผลชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ				

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

ตารางที่ 11 ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ของคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อที่	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
8	0	+1	+1	+1	0	3	0.60
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 12 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่าน
จับใจความจากนิทานชาดก

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$
	1	2	3	4	5		
1. สาระสำคัญ							
1.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้							
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
การสอน							
2.3 สอดคล้องกับการประเมินผล	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
3. เนื้อหา/ สาระการเรียนรู้							
3.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4. กิจกรรมการเรียนรู้							
4.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.3 สอดคล้องกับการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5. การประเมินผล							
5.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้							
6.1 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7. เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
7.1 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 13 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่าน
จับใจความจากสารคดี (ข่าว)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$
	1	2	3	4	5		
1. สารสำคัญ							
1.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สารการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้							
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สารการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.3 สอดคล้องกับการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3. เนื้อหา/ สารการเรียนรู้							
3.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4. กิจกรรมการเรียนรู้							
4.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สารการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.3 สอดคล้องกับการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5. การประเมินผล							
5.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้							
6.1 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7. เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
7.1 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 14 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่าน
จับใจความจากบทความ

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$
	1	2	3	4	5		
1. สาระสำคัญ							
1.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้							
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
การสอน							
2.3 สอดคล้องกับการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3. เนื้อหา/ สาระการเรียนรู้							
3.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4. กิจกรรมการเรียนรู้							
4.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.3 สอดคล้องกับการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5. การประเมินผล							
5.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้							
6.1 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7. เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
7.1 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 15 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่าน
จับใจความจากวรรณคดีในบทเรียน (บทร้อยกรอง)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$
	1	2	3	4	5		
1. สาระสำคัญ							
1.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้							
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.3 สอดคล้องกับการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3. เนื้อหา/ สาระการเรียนรู้							
3.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4. กิจกรรมการเรียนรู้							
4.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.3 สอดคล้องกับการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5. การประเมินผล							
5.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้							
6.1 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7. เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
7.1 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 16 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่าน
จับใจความจากเรื่องสั้น

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$
	1	2	3	4	5		
1. สารสำคัญ							
1.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สารการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้							
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สารการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.3 สอดคล้องกับการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3. เนื้อหา/ สารการเรียนรู้							
3.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4. กิจกรรมการเรียนรู้							
4.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา/ สารการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.3 สอดคล้องกับการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5. การประเมินผล							
5.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้							
6.1 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7. เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
7.1 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ภาคผนวก ง

- ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้แบบทดสอบ
วัดผลการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียน) (IOC) ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน
- ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลการอ่าน
จับใจความ (ก่อนเรียน) เรื่อง การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้แบบทดสอบ
วัดผลการอ่านจับใจความ (หลังเรียน) (IOC) ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน
- ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลการอ่าน
จับใจความ (หลังเรียน) เรื่อง การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 17 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้แบบทดสอบ
วัดผลการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียน) (IOC) ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อที่	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	-1	+1	+1	+1	5	1.00
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
19	+1	+1	-1	+1	+1	5	1.00
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญคนที่					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
21	+1	+1	+1	1	+1	+1	1.00
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 18 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลการอ่าน
จับใจความ (ก่อนเรียน) เรื่อง การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (R)	ค่าความเชื่อมั่น (r_{cc})
1	0.70	0.40	
2	0.67	0.47	
3	0.60	0.27	
4	0.73	0.47	
5	0.63	0.33	
6	0.53	0.27	
7	0.70	0.40	
8	0.50	0.67	
9	0.60	0.40	
10	0.60	0.47	
11	0.60	0.73	
12	0.60	0.33	
13	0.57	0.47	0.81
14	0.67	0.27	
15	0.77	0.60	
16	0.67	0.67	
17	0.57	0.60	
18	0.77	0.27	
19	0.60	0.47	
20	0.53	0.60	
21	0.60	0.33	
22	0.63	0.27	
23	0.67	0.40	
24	0.67	0.27	
25	0.60	0.27	

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (R)	ค่าความเชื่อมั่น (r_c)
26	0.53	0.40	
27	0.57	0.27	
28	0.60	0.40	
29	0.70	0.47	
30	0.63	0.33	

ตารางที่ 19 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้แบบทดสอบ
 วัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ (หลังเรียน) (IOC) ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อที่	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	-1	+1	+1	+1	5	1.00
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
19	+1	+1	-1	+1	+1	5	1.00
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
21	+1	+1	+1	+1	+1	4	1.00
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
23	+1	+1	0	+1	+1	5	0.80
24	+1	+1	+1	+1	+1	4	1.00
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
26	+1	-1	+1	+1	+1	5	1.00
27	+1	+1	+1	+1	+1	2	1.00
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
29	+1	+1	+1	+1	+1	4	1.00
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
31	+1	+1	+1	+1	+1	2	1.00
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
35	+1	+1	0	+1	+1	3	0.80
36	+1	+1	+1	+1	+1	3	1.00
37	+1	+1	0	+1	+1	5	0.80
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
39	+1	+1	-1	+1	+1	5	1.00
40	+1	+1	+1	+1	+1	4	1.00

ตารางที่ 20 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
 การอ่านจับใจความ (หลังเรียน) เรื่อง การอ่านจับใจความ ของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (R)	ค่าความเชื่อมั่น (r_{cc})
1	0.70	0.33	
2	0.60	0.40	
3	0.60	0.33	
4	0.63	0.60	
5	0.63	0.33	
6	0.50	0.53	
7	0.70	0.27	
8	0.50	0.33	
9	0.80	0.33	
10	0.60	0.40	
11	0.60	0.60	
12	0.60	0.47	
13	0.67	0.47	0.83
14	0.63	0.40	
15	0.60	0.60	
16	0.63	0.67	
17	0.63	0.53	
18	0.60	0.53	
19	0.67	0.47	
20	0.63	0.47	
21	0.60	0.40	
22	0.33	0.47	
23	0.53	0.33	
24	0.73	0.33	

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (R)	ค่าความเชื่อมั่น (r_{cc})
25	0.63	0.33	
26	0.53	0.53	
27	0.43	0.27	
28	0.60	0.40	
29	0.60	0.33	
30	0.53	0.60	

ภาคผนวก จ

- แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- แสดงผลค่า IOC แบบวัดเจตคติ
- ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น แบบวัดเจตคติ

**แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่าน
แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียด แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องทางขวามือ

ข้อ	รายการ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1	นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจในบทเรียน ได้ดีและรวดเร็วขึ้น					
2	นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
3	นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรม การอ่านตามขั้นตอน					
4	ชุดกิจกรรมมีรูปแบบตัวอักษร ชัดเจนและ เหมาะสม					
5	ชุดกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาที่สอน					
6	การใช้ภาษาในชุดกิจกรรมเข้าใจง่าย					
7	แบบฝึกหัดในชุดกิจกรรมเรียงลำดับจากง่าย ไปยาก					
8	การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเป็นวิธีการเรียนรู้ ที่น่าสนใจชวนติดตาม					
9	เนื้อหาในชุดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับ นักเรียน					
10	ชุดกิจกรรมมีบทอ่านหลากหลายเป็นแรง กระตุ้นให้นักเรียนแสวงหางานเขียนเรื่อง อื่น ๆ มาอ่าน					
11	ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนสามารถเลือกอ่าน หนังสือตามความสนใจของตนเอง					
12	ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนสามารถบอกคุณค่า และข้อคิดจากการอ่านได้ดีขึ้น					

ข้อ	รายการ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
13	ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนมีทักษะ การจับใจความสำคัญดีขึ้น					
14	ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนร่วมกันคิด และ แสดงความคิดเห็น					
15	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ชุดกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิต					

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อ
ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับ
เทคนิคเพื่อนคู่คิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อที่	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	-1	+1	+1	+1	5	1.00
7	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 22 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.72
2	.33
3	.41
4	.49
5	.43
6	.23
7	.45
8	.45
9	.75
10	.47
11	.63
12	.72
13	.46
14	.63
15	.60

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87

ภาคผนวก จ

- คะแนนการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- คะแนนผลการอ่านจับใจความของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วย ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 23 คะแนนการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย
โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

นักเรียน	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2		ชุดที่ 3		ชุดที่ 4		ชุดที่ 5	
	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน
	20	10	10	10	18	10	15	10	5	10
1	14	8	8	8	17	8	11	8	4	8
2	14	7	7	8	12	8	11	8	4	7
3	18	9	8	9	16	10	14	8	5	9
4	17	10	8	8	15	9	13	9	5	10
5	13	7	8	8	12	7	10	7	3	7
6	19	8	8	9	16	9	12	9	5	10
7	14	8	8	7	14	7	12	8	4	8
8	14	7	7	8	12	7	12	7	3	7
9	16	9	10	9	15	9	15	10	5	10
10	14	8	9	8	16	8	13	8	4	9
11	19	9	8	9	17	9	14	9	5	9
12	19	9	9	9	14	8	12	8	4	8
13	17	6	7	8	14	7	11	7	3	7
14	18	9	8	10	15	8	14	8	5	9
15	19	9	9	10	16	10	12	10	5	9
16	15	8	7	8	13	8	12	8	4	8
17	18	10	9	8	17	10	14	9	4	10
18	19	9	8	9	16	8	14	9	4	9
19	17	8	8	8	15	7	13	8	4	8
20	18	9	9	8	14	9	12	9	4	9

ตารางที่ 23 (ต่อ)

นักเรียน	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2		ชุดที่ 3		ชุดที่ 4		ชุดที่ 5	
	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	สอบหลังเรียน
	20	10	10	10	18	10	15	10	5	10
21	19	10	10	9	17	10	14	10	5	9
22	19	10	9	10	16	10	14	9	5	9
23	17	9	8	8	14	8	12	8	4	8
24	17	9	10	9	15	9	13	9	5	9
25	17	9	9	8	14	8	12	8	4	8
26	17	9	8	9	16	9	13	9	5	9
27	18	10	10	8	17	10	14	10	5	10
28	18	9	9	8	16	8	12	9	4	9
29	14	7	7	8	12	8	11	8	4	7
30	17	10	8	10	15	8	12	8	4	8
31	17	9	8	9	13	9	14	8	5	9
32	15	9	7	8	16	9	9	7	3	8
33	18	9	8	9	18	10	13	10	5	9
34	17	9	8	8	15	8	11	8	3	8
35	17	8	8	7	14	8	13	7	3	8
รวม	589	303	290	297	524	298	438	295	148	299
\bar{X}	16.83	8.66	8.29	8.49	14.97	8.51	12.51	8.43	4.23	8.54
SD	1.82	1.00	0.89	0.78	1.62	0.98	1.34	0.92	0.73	0.92
ร้อยละ	84.14	86.57	82.86	84.86	83.17	85.14	83.43	84.29	84.57	85.43
ประสิทธิภาพ	84.14/ 86.57		82.86/ 84.86		83.17/ 85.14		83.43/ 84.29		84.57/ 85.43	

ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 83.57/ 85.26

ตารางที่ 24 คะแนนผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

เลขที่	ทดสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)	ทดสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	ผลต่าง	
			<i>D</i>	<i>D</i> ²
1	14	23	9	81
2	11	19	8	64
3	18	24	6	36
4	21	24	3	9
5	12	18	6	36
6	19	25	6	36
7	11	20	9	81
8	10	17	7	49
9	22	27	5	25
10	17	23	6	36
11	18	24	6	36
12	15	21	6	36
13	9	16	7	49
14	21	26	5	25
15	24	29	5	25
16	16	22	6	36
17	18	25	7	49
18	16	24	8	64
19	13	21	8	64
20	17	23	6	36

ตารางที่ 24 (ต่อ)

เลขที่	ทดสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)	ทดสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	ผลต่าง	
			D	D^2
21	22	28	6	36
22	19	27	8	64
23	14	23	9	81
24	13	25	12	144
25	17	22	5	25
26	16	24	8	64
27	23	30	7	49
28	16	23	7	49
29	12	19	7	49
30	15	21	6	36
31	12	23	11	121
32	13	17	4	16
33	20	25	5	25
34	12	19	7	49
35	8	16	8	64
รวม ($\sum X$)	554	793		$\sum D^2$
เฉลี่ย (\bar{X})	15.83	22.66	$\sum D = 239$	= 1745
SD	4.14	3.57		

ภาคผนวก ข

- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้
- ตัวอย่างชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 1 เรื่อง นิทานชาดก
- แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียน)
- แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ (หลังเรียน)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก

เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม. 1/ 2 จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม. 1/ 3 ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม. 1/ 4 ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบ และคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน

ท 1.1 ม. 1/ 8 วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต

ท 1.1 ม. 1/ 9 มีมารยาทในการอ่าน

2. สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความนิทานชาดก ซึ่งเป็นเรื่องราวในอดีตชาติของพระโพธิสัตว์ก่อนจะเสวยพระชาติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ และตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่รวบรวมมาจากที่ต่าง ๆ และเล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล เมื่อนักเรียนได้อ่านและศึกษาความหมายจากถ้อยคำและเรื่องราวจากนิทานชาดกจะทำให้นักเรียนได้ข้อคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

3. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. อธิบายหลักและกลวิธีการอ่านจับใจความจากนิทานชาดกได้
2. อธิบายความหมายของคำเปรียบเทียบจากนิทานชาดกได้

ด้านกระบวนการ (P)

3. จับใจความสำคัญจากนิทานชาดกได้
4. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบ และคำที่มีหลายความหมายในบริบทจากการอ่านนิทานชาดกได้
5. ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากนิทานชาดกได้

6. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านนิทานชาดกเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตได้

ด้านคุณลักษณะ (A)

7. มีมารยาทในการอ่าน

4. สารการเรียนรู้

การอ่านจับใจความจากนิทานชาดกซึ่งเป็นเรื่องราวในอศิตชาติของพระโพธิสัตว์ก่อนจะเสวยพระชาติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ

5. ทักษะกระบวนการ

1. ทักษะการอ่าน
2. ทักษะการคิดวิเคราะห์
3. ทักษะการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน
4. ทักษะการใช้เทคโนโลยี

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ซื่อสัตย์สุจริต
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. กิจกรรมการเรียนรู้ (ใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด)

แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยแต่ละกลุ่มคละนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

ขั้นที่ 1 Survey (S ชั้นสำรวจ) ใช้เวลา 10 นาที

ครูพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับนิทานที่นักเรียนเคยอ่านแล้วประทับใจ จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มดูคลิปวิดีโอนิทานชาดก เรื่อง พญากวางใจเพชรเมื่อจบแล้วให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประเด็นที่น่าสนใจจากนิทานที่ได้รับชม จากนั้นแต่ละกลุ่มอ่านใบกิจกรรมเรื่อง นิทานชาดก โดยอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ เพื่อสำรวจองค์ประกอบของเนื้อเรื่อง

ขั้นที่ 2 Question (Q ตั้งคำถาม) และเทคนิคเพื่อนคู่คิด Think (การกระตุ้นคิด)

ใช้เวลา 10 นาที

นักเรียนทำใบกิจกรรมเรื่อง นิทานชาดก โดยตั้งคำถามจากนิทานชาดกที่อ่าน ครูกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามในประเด็นต่าง ๆ เพื่อจะช่วยให้ นักเรียนสามารถอ่านขั้นต่อไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย และจับประเด็นสำคัญได้

ขั้นที่ 3 Read (R1 การอ่าน) และเทคนิคเพื่อนคู่คิด Pair (การจับคู่) ใช้เวลา 15 นาที

นักเรียนอ่านนิทานชาดกในใบกิจกรรมเรื่องนิทานชาดกอย่างละเอียด โดยหาคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ก่อนหน้า เมื่อเสร็จแล้วจับคู่กับเพื่อนในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากคำตอบที่ได้

ขั้นที่ 4 Record (R2 จดบันทึก) ใช้เวลา 20 นาที

นักเรียนทำใบกิจกรรมโดยตอบคำถามจากใบกิจกรรมเรื่องนิทานชาดกที่ตั้งไว้ในขั้นที่ 2 จากนั้นจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่นักเรียนเห็นว่าสำคัญที่ได้จากการอ่านข้อมูลอย่างละเอียดในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 Recite (R3 สรุปใจความสำคัญ) ใช้เวลา 15 นาที

นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญลงในใบกิจกรรมเรื่องนิทานชาดก โดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง หากไม่แน่ใจหรือจำเนื้อเรื่องไม่ได้ให้กลับไปอ่านบททวนใหม่

ขั้นที่ 6 Reflect (R4 สะท้อนความคิด) และเทคนิคเพื่อนคู่คิด Share (แลกเปลี่ยนความคิด) ใช้เวลา 30 นาที

1. ให้นักเรียนวิเคราะห์วิจารณ์นิทานชาดกในใบกิจกรรมที่นักเรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่มีความคิดเห็นสอดคล้องหรือเห็นแตกต่างเพื่อใช้ประกอบการทบทวนเรื่องที่อ่านทั้งหมด เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนว่าจดจำหรือเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดได้มากน้อยเพียงใดหากส่วนไหนที่นักเรียนยังจดจำไม่ได้ให้กลับไปอ่านซ้ำและทบทวน

2. นักเรียนแต่ละคนร่วมสรุปผลการค้นหาคำตอบร่วมกันทั้งชั้นอีกครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สรุปผล และอภิปรายผลการค้นพบจากทำใบกิจกรรมนิทานชาดกในขั้นตอนที่ผ่านมา รวมทั้งให้ข้อสรุปหรือเสนอแนะต่าง ๆ ในชั้นเรียน

เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้นแล้ว ครูให้นักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดในชุดกิจกรรม ชุดที่ 1 การอ่านจับใจความนิทานชาดก เมื่อเสร็จแล้วครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบ (ใช้เวลา 60 นาที)

2. นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายชุดกิจกรรม จำนวน 10 ข้อ (ใช้เวลา 20 นาที)

3. ครูมอบหมายให้นักเรียนสืบค้นข่าวในอินเทอร์เน็ตที่นักเรียนสนใจมาคนละ 1 เรื่อง

8. การวัดผลประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ด้านความรู้ (K) 1. อธิบายหลักและกลวิธีการอ่านจับใจความจากนิทานชาดกได้ 2. อธิบายความหมายของคำเปรียบเทียบกับนิทานชาดกได้	การตอบคำถาม	คำถามของครู และในใบกิจกรรม	นักเรียนตอบคำถามถูกต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ด้านกระบวนการ (P) 3. จับใจความสำคัญจากนิทานชาดกได้ 4. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทจากการอ่านนิทานชาดกได้ 5. ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากนิทานชาดกได้ 6. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านนิทานชาดกเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตได้	ตรวจแบบฝึกหัด	แนวคำตอบแบบฝึกหัด	นักเรียนทำแบบฝึกหัดถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
ด้านคุณลักษณะ (A) 7. มีมารยาทในการอ่าน	สังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม	แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม	นักเรียนผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป

9. สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมเรื่องนิทานชาดก
2. ชุดกิจกรรมที่ 1 การอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก
3. คลิปวีดิโอ นิทานชาดก เรื่อง พญากวางใจเพชร

10. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหา/ อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/ แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....(ผู้สอน)

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความเห็นของรองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ

.....

.....

ลงชื่อรองผู้อำนวยการสถานศึกษา

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความเห็นของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบกิจกรรม เรื่องนิทานชาดก
สมาชิกกลุ่มที่.....

คำชี้แจง นักเรียนอ่านนิทานต่อไปนี้แล้วทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดให้

เพื่อนรักต่างสายพันธุ์

ยังมีพญาช้างซึ่งเป็นช้างของพระเจ้าพรหมทัต มันมีเพื่อนรักคือสุนัขตัวหนึ่งซึ่งเติบโตมาด้วยกัน สุนัขตัวนี้อาศัยกินอาหารเหลือ ๆ ของพญาช้างจนเติบโตใหญ่ ทั้งช้างและสุนัขรักใคร่กันมากเสียจนเหมือนกับเป็นสัตว์ชนิดเดียวกัน หยอกล้อเล่นกันเหมือนพี่เหมือนน้อง

อยู่มาวันหนึ่งมีคนคิดใจอยากจะได้สุนัขตัวนี้ไปเลี้ยงดูเลยคิดสินบนคนเลี้ยงช้าง คนเลี้ยงช้างจึงยกสุนัขให้ไป และเมื่อเพื่อนรักของพญาช้างหายสาบสูญ มีรีที่พญาช้างจะอยู่ดีมีความสุขได้ มันทนพิษความเหงาไม่ไหว กินไม่ได้นอนไม่หลับ พระเจ้าพรหมทัตเลยจัดการส่งอำมาตย์คู่บารมีลงไปพื้นที่เพื่อสืบเสาะหาสาเหตุ อำมาตย์คู่แล้วพบว่าพญาช้างไม่เป็นโรคอะไร จึงสันนิษฐานว่าคงจะเป็นโรคคิดถึงใครบางคน จึงถามความจริงจรรู้จากคนเลี้ยงช้าง จากนั้นจึงป่าวประกาศไปว่า หากใครมีสุนัขซึ่งเป็นเพื่อนของพญาช้างในครอบครองก็จะถูกลงโทษ คนที่เอาสุนัขไปจึงปล่อยตัวสุนัข ทำให้สุนัขได้กลับคืนมาสู่อ้อมอกของพญาช้างได้ในที่สุด

(จากหนังสือ 96 นิทานชาดก คติสอนใจ ของ ครูแคท)

ขั้นที่ 1 Survey (S ขั้นสำรวจ) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม อ่านนิทานชาดกในใบกิจกรรม โดยอ่านเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ เพื่อสำรวจองค์ประกอบของเนื้อเรื่อง ดังนี้

ชื่อบทความ.....

แหล่งข้อมูล.....

สาระสำคัญ.....

ขั้นที่ 2 Question (Q ตั้งคำถาม)

นักเรียนตั้งคำถามจากนิทานชาดกในใบกิจกรรม ในขอบเขตหัวข้อ เช่น สาระสำคัญ ข้อคิด ประโยชน์ เจตนาของผู้เขียน โดยตั้งคำถามอย่างน้อย 3 คำถาม

คำถามที่ 1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

ขั้นที่ 3 Read (R1 การอ่าน)

นักเรียนอ่านนิทานอย่างละเอียดเพื่อให้เข้าใจประเด็นสำคัญของเนื้อเรื่อง โดยไม่ต้องจดบันทึก และหาคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ก่อนหน้า เมื่อเสร็จแล้วจับคู่กับเพื่อนในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากคำตอบที่ได้

คำตอบที่ 1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

ขั้นที่ 4 Record (R2 จดบันทึก)

นักเรียนทำใบกิจกรรมโดยตอบคำถามจากใบกิจกรรมเรื่องนิทานชาดกที่ตั้งไว้ในขั้นที่ 2 จากนั้นจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่นักเรียนเห็นว่าสำคัญที่ได้จากการอ่านข้อมูลอย่างละเอียด

.....

.....

.....

.....

ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชุดที่ 1 การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก

คำชี้แจงสำหรับครู

1. ครูผู้สอนศึกษาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด ชุดกิจกรรม ชุดที่ 1 การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก แนวคำตอบแบบฝึกหัดและเฉลยแบบทดสอบ ให้เข้าใจ แล้วปฏิบัติตามกิจกรรมในคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ครูผู้สอนชี้แจงและอธิบายวิธีการศึกษาชุดกิจกรรมนี้ให้ผู้เรียนเข้าใจโดยละเอียด
3. ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความนี้ใช้ประกอบการสอนเวลาเรียนปกติและใช้สอนเสริม นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือนักเรียนที่ขาดเรียนบ่อยจะได้เรียนทันเพื่อนได้
4. หลังจากศึกษาจบให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามแต่ละหน้า
5. ครูอาจจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือชี้แนะนักเรียนได้ แต่ให้เป็นไปตามวิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

1. ให้นักเรียนศึกษาชุดกิจกรรมในเล่มไปที่หน้าโดยไม่ข้ามหน้า
2. ทำกิจกรรมในแบบฝึกหัดและแบบทดสอบเมื่อศึกษาเนื้อหาจบ
3. นักเรียนร่วมกันอภิปรายเฉลยคำตอบโดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่ครูเป็นผู้ชี้แจง
4. หากนักเรียนตอบไม่ถูกให้กลับไปทบทวนบทเรียนใหม่ ลองตอบคำถามใหม่อีกครั้ง
5. ชุดกิจกรรมนี้ควรใช้เวลาในการทำไม่เกิน 3 ชั่วโมง
6. หากนักเรียนสงสัยขั้นตอนหรือกระบวนการทำชุดกิจกรรมให้ขอคำแนะนำจากครูผู้สอน

สาระการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	๑ การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยาย - บทร้อยกรอง เช่น กลอนสุภาพ กลอนสี่กวาง กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 กาพย์สุรางคนางค์ 28 และโคลงสี่สุภาพ
2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน 3. ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น จากเรื่องที่อ่าน 4. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบ และคำที่มีหลาย ความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน	๑ การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - เรื่องเล่าจากประสบการณ์ - เรื่องสั้น - บทสนทนา - นิทานชาดก - วรรณคดีในบทเรียน - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ - บทความ - สารคดี - บันทึกคดี - เอกสารทางวิชาการที่มีคำประโยค และ ข้อความที่ต้องใช้บริบทช่วยพิจารณา ความหมาย - งานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจเชิงสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
8. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> ๑ การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
9. มีมารยาทในการอ่าน	๑ มารยาทในการอ่าน

ใบความรู้

การอ่านจับใจความจากนิทาน

ความหมายของนิทาน

นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมา มุ่งให้เห็นความบันเทิงแทรกแนวคิด คติสอนใจ จนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยอย่างหนึ่ง อาจเรียก นิทานพื้นบ้าน นิทานพื้นเมือง นิทานชาวบ้าน เป็นต้น

นิทานชาดก หมายถึง เรื่องราวในอดีตชาติของพระโพธิสัตว์ก่อนจะเสวยพระชาติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ และตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นทวดดาบ้่าง มนุษย์บ้่าง สัตว์เดรัจฉานบ้่าง รวม 547 ชาติ ชาดกเป็นนิทานที่รวบรวมมาจากที่ต่าง ๆ และเล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล มิใช่เป็นพุทธวจนะทั้งหมด มีผู้ศึกษาและประมวลที่มาของนิทานชาดก สรุปได้เป็น 4 ทาง คือ

1. จากเรื่องที่มีเล่ากันทั่วไปและมีมาก่อนการรวบรวมคัมภีร์ชาดกที่สมบูรณ์
2. จากนิทานชาวบ้านหรือนิทานต่างประเทศที่แพร่เข้ามา
3. จากเรื่องราวในประวัติศาสตร์หรือพงศาวดารบ้านเมืองก่อนยุคพุทธกาล
4. โดยการผูกเรื่องขึ้นเพื่อใช้เปรียบเทียบ

ที่มาของนิทาน

1. มาจากความต้องการให้เกิดความสนุกสนาน บันเทิง จึงผูกเรื่องขึ้นหรือ นำเรื่องไปผสมผสานกับเรื่องที่มีอยู่เดิม
2. มาจากความต้องการอบรมสั่งสอน ในแง่ของพุทธศาสนาให้ความรู้ ด้านศีลธรรม เพื่อให้การอบรมสั่งสอนให้คนประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม อยู่ในกฎระเบียบของสังคม เช่น นิทานธรรมบท นิทานอีสป เป็นต้น
3. มาจากการยกตัวอย่างประกอบคำอธิบาย จึงมีการสมมติเรื่องราวขึ้นมา เพื่อให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

ประเภทของนิทาน

ประเภทของนิทานแบ่งออกตามรูปแบบได้ 5 ประเภท คือ

1. **นิทานปรัมปรา (Fairy tale)** เป็นนิทานที่มีเรื่องค่อนข้างยาว เป็นเรื่องสมมุติว่าเกิดขึ้นในที่ไหนสักแห่ง ไม่กำหนดชัดเจนว่าที่ไหน ตัวเอกของเรื่องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษประการใดประการหนึ่ง เช่น เป็นผู้มีอำนาจ มีบุญ มีฤทธิ์เดช ทำให้ศัตรูพ่ายแพ้ได้ ถ้าเป็นหญิงมักได้แต่งงานกับชายสูงศักดิ์ เช่น ปลาบู่ทอง สโนไวท์ และซินเดอเรลล่า และมักนิยมขึ้นต้นว่า “กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว...” หรือ “ในกาลครั้งหนึ่ง...”
2. **นิทานท้องถิ่น (Legend)** เป็นนิทานที่มีเรื่องสั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี โศกกลาง หรือคตินิยม แต่ว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือมีเค้าความจริงมีบุคคลจริง ๆ มีสถานที่จริง ๆ
3. **นิทานเทพนิยาย (Myth)** เป็นนิทานที่มีเทวดา นางฟ้า เป็นตัวเอกของเรื่อง เช่น เมขลา รามสูร ท้าวมหาสงครามต์
4. **นิทานเรื่องสัตว์ (Animals tale)** เป็นนิทานที่มีตัวเอกเป็นสัตว์และมีความคิดและการกระทำต่าง ๆ ตลอดจนพูดจาอย่างคน หรืออาจมีคนเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วย ทั้งคนทั้งสัตว์สามารถพูดจาโต้ตอบและปฏิบัติต่อกันได้ นิทานประเภทนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท
 - 4.1 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทคติธรรม (Fable) ได้แก่ นิทานอีสป ชาดกต่าง ๆ
 - 4.2 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทเล่าซ้ำ หรือเล่าไม่รู้จบ (Commutative tale) เช่น เรื่อง ขยายกะตา
5. **นิทานตลกขบขัน (Jest)** เป็นนิทานเรื่องสั้น ๆ จุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ต่าง ๆ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ กลโกง การแกล้ง การแสดงปฏิภาณไหวพริบ

คุณค่าของนิทาน

1. นิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การเล่านิทานในโอกาสต่าง ๆ ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ช่วยผ่อนคลายความเครียดขณะทำงาน หรือหลังจากการทำงานหนักมา
2. นิทานช่วยกระชับความสัมพันธ์ ทำให้ผู้ใหญ่และเด็ก หรือแม่แต่ผู้ใหญ่กับผู้ใหญ่ด้วยกันก็ได้ใกล้ชิดสนิทสนมกัน
3. นิทานให้การศึกษาและเสริมสร้างจินตนาการ เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ลักษณะมนุษย์จากตัวละครในนิทาน เรียนรู้เกี่ยวกับอุปสรรคตลอดจนการเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิต นิทานที่มีเรื่องนางฟ้า อภินิหารต่าง ๆ ยังช่วยเสริมสร้างจินตนาการของเด็ก ๆ ทำให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. นิทานให้ข้อคิดและคติเตือนใจ นิทานไม่ได้ให้แต่ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้ฟังเท่านั้น มีนิทานเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะนิทานคติ จะให้ข้อคิดแง่ใดแง่หนึ่งเป็นการปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ ที่สังคมพึงประสงค์แก่ผู้ฟังด้วย
5. นิทานช่วยสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมในอดีตในหลาย ๆ ด้าน เช่น วิถีชีวิต ตลอดจนประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ เป็นต้น ถ้าผู้ฟังรู้จักสังเกต วิเคราะห์นิทานต่าง ๆ เหล่านี้ ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจสภาพวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ อย่างแท้จริง

ค่านิยมที่ปรากฏอยู่ในนิทานประเภทต่าง ๆ

ค่านิยม หมายถึง วิถีจรรยปฏิบัติกรรมของมนุษย์ที่ฝังแน่นอยู่ในตัวคน และเป็นสิ่งที่เรายึดถือปฏิบัติกันต่อ ๆ มา หรืออาจหมายถึง การยอมรับนับถือและพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่คนหรือกลุ่มคนที่มีอยู่ต่อสิ่งต่าง ๆ ค่านิยมที่ปรากฏอยู่ในนิทานอาจสรุปได้ดังนี้

1. ความขยัน	2. ความกตัญญู
3. ความไม่โลภ	4. ความมีปรีชาหา
5. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	6. ความอดทนอดกลั้น
7. การเชื่อฟังผู้ใหญ่ บิดามารดา หรือผู้อาวุโส	
8. การยกย่องผู้มีวิชาความรู้และความเป็นคนฉลาดหลักแหลม	
9. การให้อภัยกัน	

การอ่านจับใจความจากนิทาน มีหลักการอ่าน ดังนี้

1. **ชื่อเรื่อง** เป็นจุดชี้ใจความสำคัญเป็นอันดับแรก แต่บางเรื่องก็ยากต่อการจับใจความ จึงพิจารณาส่วนอื่นประกอบด้วย
2. **พิจารณาข้อขัดแย้งของเรื่อง** แล้วติดตามผลข้อขัดแย้งเหล่านั้นว่าคลี่คลายและสิ้นสุดลงอย่างไร
3. **พิจารณาจุดสุดยอดของเรื่อง** ซึ่งส่วนใหญ่มีก้อยู่ตอนท้าย ๆ ใกล้เคียงเรื่อง
4. **สรุปใจความของเรื่อง** โดยการตอบคำถามให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม และผลเป็นอย่างไร จากนั้นนำคำตอบมาเรียบเรียงใหม่ให้เป็นประโยคใจความสำคัญ

ตัวอย่าง

ผึ่งกับนกพิราบ

กาลครั้งหนึ่งมีผึ่งตัวหนึ่งหล่นลงไปใต้น้ำ และคงจะจมน้ำตายเป็นแน่ถ้า นกพิราบตัวหนึ่งมองไม่เห็นเสียก่อน นกพิราบคาบใบไม้ยื่นให้ผึ่งได้ขึ้นมา

ในวันต่อมาขณะที่นกพิราบกำลังเกาะอยู่บนกิ่งไม้ นายพรานคนหนึ่งเข้ามาในป่าและเอาปืนจ้องจะยิงมัน แต่ผึ่งเห็นเสียก่อน จึงบินไปต่อมือของนายพราน ทำให้มือของนายพรานสั่น กระสุนห่างเป้าไปมากนกพิราบจึงไม่เป็นอันตราย

ใจความสำคัญของเรื่อง : นกพิราบเห็นผึ่งหล่นน้ำจึงคาบใบไม้ยื่นให้ผึ่งได้ขึ้นมาได้

ในวันต่อมาผึ่งเห็นนายพรานจะยิงนกพิราบ จึงบินไปต่อมือของนายพราน นกพิราบจึงไม่เป็นอันตราย

ลองไปทำแบบฝึก

แบบฝึกหัดที่ 1

นิทานเรื่อง...สมบัติชิ้นสุดท้าย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถาม

สมบัติชิ้นสุดท้าย

ณ เมืองพาราณสีมีตระกูลตระกูลหนึ่ง มีหัวหน้าครอบครัวเป็นชายแก่ เขามีเมียซึ่งยังสาว ความที่มีเมียเด็กเลยเกิดความไม่ไว้วางใจคิดว่าเมื่อตนตายไปแล้วเมียคนนี้จะไปมีสามีใหม่และ ผลาญสมบัติของตนจนหมดไม่มีเหลือตกถึงลูกเป็นแน่ คิดได้ดังนั้น จึงเรียกทาสคนหนึ่งนาม นันทะ ไปยังป่าเพื่อช่วยกันฝังทรัพย์สิน ในที่นั้นบอกแก่ทาสว่าเมื่อตนตายให้บอกเรื่องสมบัติ ที่ฝังนี้แก่นายน้อยซึ่งเป็นลูกของตนด้วย

และเมื่อชายแก่ตายลง ผู้เป็นเมียก็ได้เรียกลูกมาแล้วบอกเรื่องทรัพย์สมบัติ นันทะซึ่งเป็น ทาสพานายน้อยไปยังป่า แต่แทนที่จะช่วยขุดสมบัติขึ้นมากลับอวดดีด่าว่า นายน้อย อีกสองสามวัน ต่อมาก็พาไปอีก แต่ทาสตัวนี้ก็ทำแบบเดิมอีก ลูกของชายแก่ไม่รู้จะทำอย่างไรเลยไปขอคำแนะนำ จากเพื่อนเก่าพ่อของตน ก็ได้ความว่า ที่ที่ทาสยื่นคำทออยู่นั้นนั่นะคือที่ฝังสมบัติเอาไว้ และเมื่อนาย กับบ่าวออกไปขุดสมบัติกันอีก ปรากฏว่าสมบัติก็อยู่ในที่ที่เพื่อนเก่าชายแก่บอกจริง ๆ ด้วย นาย น้อยคนนี้ก็เลยไม่ต้องลำบากเพราะว่ามีสมบัติพอ แถมยังทำตนเป็นคนดีมีศีลมีทานไปตลอด ชีวิตด้วย

(จากหนังสือ 96 นิทานชาดก คติสอนใจ
ของ ครูเอก)

1. เพราะเหตุใดชายแก่จึงไม่ไว้ใจเมียของตนเอง

.....

.....

.....

2. ชายแก่ใช้วิธีใดในการรักษาสมบัติไว้ให้ลูกชายของตน

.....

.....

.....

3. ทาสนั้นทำอะไรเมื่อพานายน้อยไปยังป่า

.....

.....

.....

4. ลูกของชายแก่เจอสมบัติได้อย่างไร

.....

.....

.....

5. เพราะเหตุใดเพื่อนเก่าของชายแก่จึงรู้ที่ซ่อนสมบัติ

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดที่ 2

นิทานเรื่อง...ลูกนกแขกเต้าอวดกำลัง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานที่กำหนดให้แล้วสรุปใจความสำคัญ

ลูกนกแขกเต้าอวดกำลัง

ลูกนกแขกเต้าตัวหนึ่ง เมื่อพ่อแม่แก่แล้วสาวยตาไม่ดี จึงให้อนอนอยู่แต่ในรัง ไม่ต้องออกไปหาอาหาร มันจะคาบมาให้กินเองทุกวัน ๆ วันหนึ่ง ลูกแขกเต้าบินไปหาที่หากิน จับอยู่บนยอดเขา มองไปในทะเลเห็นเกาะเกาะหนึ่ง จึงคิดจะลองไปหากินที่นั่น

ที่เกาะนั้น มีป้ามะม่วงสีทองหอมหวาน

รุ่งขึ้น ลูกนกแขกเต้าบินไปที่นั่น

ตนเองกินจนอิ่มแล้วก็เอาปากจิกมะม่วงสุก

กลับมาฝากพ่อแม่

พ่อกินแล้วจำรสชาติของมัน ได้ จึง

กล่าวว่า

“ลูกเอ๊ย! นี่มันมะม่วงที่เกาะโน้น

ใช่ไหม”

ลูกนกแขกเต้ารับว่า

“ใช่ ี่ะพ่อ”

“พวกนกแขกเต้านี้ไปหากินที่เกาะนั้น

ชื่อว่าไม่รักชีวิต เจ้าอย่าไปอีกเลยนะลูก”

ลูกนกแขกเต้าทำเฉย แล้ววันต่อมาก็ไปหากินที่นั่นอีก

ขากลับเอามะม่วงสุกมาฝากพ่อแม่ เมื่อบินมาถึงกลางทะเลเป็นเพราะบินเร็วเกินไป จึงเกิดความเหนื่อยอ่อน ปีกล้า ยังง่วงนอนอีก จึงบินกลับมาเรื่อย ๆ

ทันใดนั้น มะม่วงได้หลุดร่วงไปในน้ำ เสียงดัง ต่อม! แล้วตัวนกแขกเต้าตกลงไปในน้ำเช่นกัน แล้วลอยขึ้นอยู่เหนือน้ำ ปลาตัวหนึ่งจึงซุบเข้าปากไปกลายเป็นเหยื่อของปลาไปเสีย

เมื่อลูกนกแขกเต้าไม่บินกลับรังเสียที จนดึกคืน พ่อแม่ก็รู้ว่ามันคงจะตกน้ำไปเสียแล้ว นกแขกเต้าพ่อแม่ไม่ได้กินอาหารหลายวัน จึงซุบผอมลงและตายไปในเวลาต่อมา

(จากหนังสือรวมสุดยอดนิทานชาดก ฉบับพัฒนาให้เป็นคนเก่ง ของ เอกรัตน์ อุดมพร)

1. ใคร _____

2. ทำอะไร _____

3. ที่ไหน _____

4. ผลเป็นอย่างไร _____

5. สรุปใจความสำคัญ _____

แบบฝึกหัดที่ 3

นิทานเรื่อง...ต้นไม้ทรทำลายต้นทองหลาง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทาน ตอบคำถามแล้วสรุปใจความสำคัญ

ต้นไม้ทรทำลายต้นทองหลาง

นกหงส์ทองตัวหนึ่ง อาศัยอยู่ในถ้ำทองที่เขาจิตตฤฎ เทียบกินข้าวสาลีที่ขึ้นเองอยู่ข้าง ๆ สระในป่าหิมพานต์ ระหว่างทางจากถ้ำทองไปถึงแหล่งข้าวสาลีนั้นจะมีต้นทองหลางขนาดใหญ่ ต้นหนึ่งตั้งอยู่ตระหง่าน

นกหงส์ทองจะแวะที่ต้นทองหลางนี้เป็นประจำ ทั้งขาไปและขากลับ จนคุ้นเคยกับเทวดาที่อาศัยอยู่บนต้นทองหลางที่ชื่อปลาสะ

เวลาต่อมามีคนตัวหนึ่งกินลูกไทรสุก แล้วบินมาจับที่ต้นทองหลาง ถ่ายมูลไว้ในระหว่างค่าคบไม้ ไม่นานก็เกิดหน่อไทรขึ้น เมื่อขึ้นมาได้สัก 4 นิ้ว นกหงส์ทองเห็นอันตรายจะตามมา ในอนาคต จึงเตือนเทวดาปลาสะว่า

“นี่สหาย ๆ อยากเตือนอะไรสักหน่อย ธรรมดาว่าต้นไม้ทรเกิดบนต้นไม้ใด ก็จะทำให้ต้นไม้ นั้นฉิบหายไปต่าง ๆ นานา ท่านจงถอนมันทิ้งเสียอย่าปล่อยให้มันเจริญเติบโตไป หากไม่แล้วมัน จะทำอันตรายต่อวิมานของท่าน สิ่งใดควรระวังเถิด เรายังควรระวังเถิด อย่าไปมัวรักษาไว้”

ปลาสะเทวดากล่าวตอบว่า

“แน่สหาย ท่านไม่รู้อะไร ต้นไม้ทรนี้จะได้ที่พึ่งของเราในตอนที่มีมันโต ตอนนี้มีมันยังเล็ก เราควรจะเป็นที่พึ่งแก่มัน เหมือนบิดามารดาเป็นที่พึ่งของบุตร แล้วบุตรกลับเป็นที่พึ่งของบิดามารดานั้นแหละ”

นกหงส์ทองตักเตือนด้วยความหวังดีเป็นครั้งสุดท้ายว่า

“เราแปลกใจว่า ทำไมท่านถึงปล่อยให้ต้นไม้ที่จะนำภัยมาให้เติบโตต่อไป แต่เราอยากจะทำบอกให้รู้ว่า ความเจริญเติบโตของต้นไม้ทรไม่เป็นที่พอใจของเราเลย”

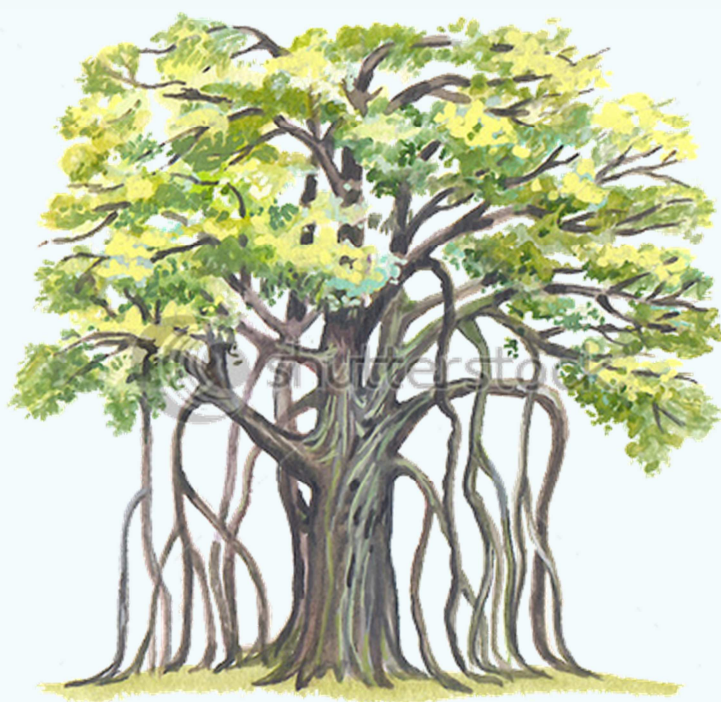
กล่าวดังนั้นแล้วก็บินไปยังภูเขจิตตฤฎทันที ตั้งแต่นั้นมาก็ไม่ได้แวะที่ต้นทองหลางนี้อีกเลย

จำเนียรกาลผ่านไป ต้นไทรก็เจริญเติบโตขึ้น ๆ แล้วได้ทำให้ต้นทองหลางทรุดโทรมลง ๆ กิ่งใบหลุดร่วงไปมาตามลำดับ วิมานของเทวดาก็โทมไป หักไป ร่วงไป ผุร่อนลงเรื่อย ๆ

ถึงตอนนี้เทวดาเพิ่งคิดได้ จึงคิดถึงคำเตือนของนกหงส์ทอง แล้วรำพึงรำพันกับตนเองว่า “ตอนนี้ ต้นไทรทำให้เราหวาดกลัว ภัยใหญ่ได้มาถึงเราแล้ว เพราะไม่เชื่อคำตักเตือนของ นกหงส์ทอง ภัยใหญ่นี้ไม่ธรรมดาเปรียบเหมือนขุนเขาสีเนรราชที่เดียวเชียว”

ไม่นานต้นทองหลางก็หักรานไป ผุร่อนไปจนเหลือแต่ตอ วิมานของเทวดาก็ฉิบหายไปหมดสิ้น เทวดาต้องหนีไปหาที่อยู่ใหม่

(จากหนังสือรวมสุดยอดนิทานชาดก ฉบับพัฒนาให้เป็นคนเก่ง ของ เอกรัตน์ อุดมพร)

1. นกหงส์ทองอาศัยอยู่ที่.....

2. อาหารของนกหงส์ทองคือ.....

3. นกหงส์ทองรู้จักกับเทวดาชื่อปลาสะไ้ได้อย่างไร

.....

4. นกหงส์ทองเตือนเทวดาว่าจะเกิดภัยเพราะสิ่งใด

.....

5. นกหงส์ทองเตือนเทวดาถึงอันตรายที่จะเกิดกับวิมานเทวดาว่าอย่างไร

.....

6. เทวดาเชื่อคำเตือนของนกหงส์ทองหรือไม่ อย่างไร

.....

7. หลังจากเวลาผ่านไปคืนไทรเดิบโตขึ้น ผลที่ตามมาคือ

.....

8. เมื่อต้นทองหลางสุกก่อนจนเหลือแต่ตอกเกิดอะไรขึ้นแก่เทวดา

.....

9. ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องนี้คือ

.....
.....

10. ใจความสำคัญของนิทานเรื่องนี้คือ

.....
.....
.....
.....
.....

แบบทดสอบ

การอ่านจับใจความจากนิทาน

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

อ่านนิทานเรื่อง **ไม่เชื่อเลยเจอดี** แล้วตอบคำถามข้อ 1-4

ในครั้งสมัยที่พระเจ้าพรหมทัตเป็นกษัตริย์ครองนครพาราณสี มีฝูงนกจำนวนมากอาศัยอยู่ในป่า และมีพญานกซึ่งมีความเฉลียวฉลาดเป็นผู้ปกครองบรรดานกทั้งหลายอย่างร่มเย็นเป็นสุข อยู่มาวันหนึ่ง พญานกได้สังเกตเห็นความผิดปกติประการหนึ่ง ก็คือ เห็นกิ่งไม้ที่ต้องลมเสียดสีกัน ปรามาและมีควันตามมาอีกต่างหาก

เห็นทว่าจะไม่ดีเสียแล้ว เนื่องจากเมื่อมีควันก็ย่อมมีไฟตามมาในที่สุด ซึ่งจะทำให้เกิดภัยพิบัติแก่หมู่ชนทั้งหลายเป็นแน่ เมื่อเป็นดังนั้น พญานกจึงไปประกาศบอกสมักรพรรคพวกของตนให้รู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ฝูงนกบางตัวก็เชื่อฟังหนีอันตราย แต่ปรากฏว่ามีนกบางตัวที่ไม่เชื่อคำของพญานก จึงไม่ยอมย้ายหนีไป อยู่อย่างนั้นที่เดิมแหละดีแล้ว ซึ่งเป็นเช่นนี้ก็เนื่องมาจากว่านกบางตัวไม่มีปัญญาที่จะไตร่ตรองความจริงก็เห็นผิดเป็นชอบ คิดว่าพญานกกระต่ายตื่นตูม กลัวกรงไปเอง ไม่มีอะไรในกอไผ่หรือกบเปรี้ยเหมือนกับเห็นน้ำเพียงหยดเดียวก็เพื่อเชื่อว่ามิจะเซ็เสียอย่างนั้น และเมื่อฝูงนกของพญานกบินจากไปไม่นานนักไฟก็ไหม้ไหม้ขึ้นมาทันที ทำให้นกที่คือด้านทั้งหลายล้มตายกันเป็นจำนวนมาก

1. จากเรื่องที่ย่านข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง
 - ก. พญานกเป็นหัวหน้าที่ดี
 - ข. นกที่รอดชีวิตเพราะเชื่อฟังพญานก
 - ค. นกบางตัวตายเพราะไม่เชื่อฟังพญานก
 - ง. นกบางตัวตายเพราะอาศัยอยู่ในกอไผ่ที่ไฟไหม้
2. พญานกสังเกตเห็นความผิดปกติอะไร
 - ก. เห็นกอไผ่เสียดสีกันจนเกิดไฟไหม้
 - ข. เห็นกิ่งไม้ที่ต้องลมเสียดสีกันและมีควันเกิดขึ้น
 - ค. เห็นคนเข้ามาตัดไม้และจุดไฟเผาป่าจนเกิดไฟไหม้
 - ง. เห็นนกในฝูงไม่เชื่อฟังคำเตือนของตนจนเกิดอันตราย

3. เพราะเหตุใดคนบางตัวจึงไม่เชื่อฟังที่พญานกเตือนว่าจะมีอันตราย
 - ก. มีนกบางตัวพุดคุยกันว่าพญานกหลอกลวง
 - ข. พญานกตื่นตูมและเกรงกลัวอันตรายจนเกินไป
 - ค. นกบางตัวไม่มีปัญญาไตร่ตรองคำพูดที่พญานกเตือน
 - ง. นกบางตัวรักถิ่นฐานจึงไม่ยอมทิ้งที่อยู่ของตน
4. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใด
 - ก. ความรู้และความสังเกตทำให้มีชีวิตรอดปลอดภัย
 - ข. ความโลภและความหยิ่งนำพาไปสู่หายนะ
 - ค. ควรพิจารณาเหตุการณ์ให้รอบคอบและไม่ละเลยคำเตือนของผู้อื่น
 - ง. ควรเชื่อคำพูดของผู้อื่นเสมอเพราะจะทำให้รอดพ้นจากอันตราย

อ่านนิทานเรื่อง มะม่วงขม แล้วตอบคำถามข้อ 5-10

กาลก่อน สมัยที่พระเจ้าทิวาหนะเป็นราชาผู้ครองเมืองพาราณสี ในครั้งนั้นพระเจ้าพาราณสีมีต้นมะม่วงอยู่ต้นหนึ่งมีผลที่เป็นสีทองสุกปลั่ง รสชาติหอมหวานโอชะ พระเจ้าพาราณสีชื่นชมในรสชาติอย่างมาก ครั้งหนึ่งคิดที่จะแบ่งปันผลมะม่วงไปให้ราชาเมืองต่าง ๆ ได้ลองรสชาติบ้าง แต่ก็เกรงว่าหากได้ผลมะม่วงไปจะนำเมล็ดไปปลูกต่อเป็นต้นใหม่ได้ จึงได้สั่งให้เจาเมล็ดมะม่วงเสียก่อนเพื่อไม่ให้งอกใหม่ได้ ราชาเมืองต่าง ๆ ได้กินมะม่วงก็ชื่นชมในรสชาติ จึงได้อาเมล็ดไปปลูกแต่ก็ไม่ขึ้น มีพระราชองค์หนึ่งรู้เท่าทันในอุบาย ด้วยความอิจฉาจึงคิดทำลายต้นมะม่วงของพระเจ้าพาราณสีให้เสียรสชาติ จึงได้เรียกนายอุททยานมาเพื่อออกอุบายให้ โดยให้นายอุททยานเดินทางไปยังเมืองพาราณสี แกล้งสมัครเป็นคนงานในอุททยาน เมื่อพระเจ้าพาราณสีเห็นว่าเป็นคนมีฝีมือ จึงได้ให้นายอุททยานคนเก่าออก แล้วให้คนที่ปลอมตัวมาเป็นนายอุททยานเป็นแทน เมื่อเป็นไปตามแผน นายอุททยานคนใหม่ก็ได้นำต้นสะเดามาปลูกรอบ ๆ ต้นมะม่วงแล้วก็หนีไป เมื่อรากต้นสะเดากับมะม่วงพันกันจึงทำให้ผลมะม่วงมีรสชาติขมตามไปด้วย เมื่อพระเจ้าพาราณสีกินผลมะม่วงที่มีรสขมก็คายทิ้ง แล้วเรียกอำมาตย์มาเพื่อสอบถามหาสาเหตุ พระตถาคตเสวยพระชาติเกิดเป็นอำมาตย์ในครั้งนั้น เมื่อตรวจดูจนรู้สาเหตุแล้วก็กล่าวแก่พระราชาวาเป็นเพราะต้นสะเดาที่ปลูกอยู่รอบต้นมะม่วงเป็นเหตุ พระราชาจึงเรียกตัวนายอุททยานคนเก่ามาทำงานดังเดิม แล้วสั่งให้ถอนต้นสะเดาทิ้ง และบำรุงต้นมะม่วงจนได้รสชาติดีกลับมาดังเดิม

แนวคำตอบแบบฝึกหัดและเฉลยแบบทดสอบ

การอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก

แนวคำตอบแบบฝึกหัดที่ 1

1. เพราะภรรยาซึ่งสาว หากชายแก่ตายไปแล้วภรรยาไปมีสามีใหม่จะผลาญสมบัติของลูกจนหมด
2. ชายแก่เรียกทาสชื่อนั้นทะไปช่วยฝังสมบัติไว้ในป่า และฝากให้ทาสบอกที่ซ่อนสมบัติแก่ลูกชาย
3. ยินดีว่านายน้อยตรงบริเวณที่ฝังสมบัติไว้
4. ไปขอคำแนะนำจากเพื่อนเก่าของพ่อ
5. เพราะอาศัยการสังเกตและไหวพริบของตนเอง

แนวคำตอบแบบฝึกหัดที่ 2

1. นกแขกเต้าตัวหนึ่ง
2. บินไปหากินและหาอาหารมาเลี้ยงพ่อแม่
3. เกาะแห่งหนึ่ง
4. นกแขกเต้าจิกมะม่วงมาฝากพ่อแม่ เมื่อพ่อนกกินแล้วก็จำรสชาติได้ว่าเป็นมะม่วงจากเกาะในทะเล จึงเตือนไม่ให้ลูกนกไปหากินที่เกาะนั้นอีกเพราะจะเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต แต่ลูกนกทำเฉยและบินไปเอามะม่วงอีก จากลับลูกนกแขกเต้าบินเร็วเกินไปและง่วงนอนจึงตกลงน้ำถูกปลาสูบไปเป็นอาหาร เมื่อลูกนกตายพ่อแม่ที่รออยู่จึงอดอาหารซุบซอมและตาย
5. นกแขกเต้าตัวหนึ่งบินไปหากินและหาอาหารมาเลี้ยงพ่อแม่ที่เกาะแห่งหนึ่ง มันจิกมะม่วงมาฝากพ่อแม่ เมื่อพ่อนกกินแล้วก็จำรสชาติได้ว่าเป็นมะม่วงจากเกาะในทะเล จึงเตือนไม่ให้ลูกนกไปหากินที่เกาะนั้นอีกเพราะจะเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต แต่ลูกนกไม่เชื่อฟังและบินไปเอามะม่วงอีก จากลับลูกนกแขกเต้าบินเร็วเกินไปและง่วงนอนจึงตกลงน้ำถูกปลาสูบไปเป็นอาหาร เมื่อลูกนกตายพ่อแม่ที่รออยู่จึงอดอาหารจนซุบซอมและตายในที่สุด

แนวคำตอบแบบฝึกหัดที่ 3

1. ถ้ำทองที่เขาจิตตัญญู
2. ข้าวสาลี
3. เทวดาปลาสะเป็นเทวดาที่อาศัยอยู่บนต้นทองกลางที่อยู่ระหว่างทางที่นกหงส์ทองไปหากิน และนกหงส์ทองจะแวะที่ต้นทองกลางต้นนั้นจนคุ้นเคยกัน
4. ต้นไทร
5. ให้ถอนต้นไทรทิ้งอย่าปล่อยให้เจริญเติบโต เพราะจะทำอันตรายต่อวิมานของเทวดา
6. ไม่เชื่อ เพราะเทวดาคิดว่าต้นไทรโตขึ้นมากก็จะเป็นที่อยู่อาศัยของเทวดา
7. ต้นทองกลางทรุดโทรม ผุกร่อนลงเรื่อย ๆ
8. วิมานของเทวดาเสียหาย เทวดาต้องหนีไปหาที่อยู่ใหม่
9. - จงรีบจัดภัยที่เพิ่งเกิดขึ้น อย่าปล่อยให้ภัยใหญ่จนยากแก่การแก้ไข
- อย่าสร้างความเจริญบนความพินาศของผู้อื่น
10. นกหงส์ทองเป็นเพื่อนกับเทวดาที่อาศัยอยู่ที่ต้นทองกลาง วันหนึ่งนกหงส์ทองเห็นหน่อไทรเกิดขึ้นบนต้นทองกลาง จึงเตือนเทวดาให้ถอนทิ้งเพราะจะนำภัยมาให้แต่เทวดาคิดว่าเมื่อต้นไทรโตขึ้นก็จะได้อาศัย จึงไม่ทำตามคำแนะนำของนกหงส์ทอง เวลาผ่านไปต้นไทรเจริญเติบโตขึ้น ทำให้ต้นทองกลางทรุดโทรม ผุกร่อนเหลือแต่คอก วิมานของเทวดาเสียหายจนเทวดาต้องหนีไปหาที่อยู่ใหม่

เฉลยแบบทดสอบ

1.	ง	2.	ข
3.	ค	4.	ค
5.	ง	6.	ก
7.	ข	8.	ค
9.	ก	10.	ข

แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียน)
เรื่อง การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

- คำชี้แจง**
1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการทดสอบ 60 นาที
 2. ก่อนทำแบบทดสอบให้นักเรียนเขียน ชื่อ-สกุล เลขที่ ชั้นเรียนและห้องเรียนให้ชัดเจนลงในกระดาษคำตอบ
 3. ให้นักเรียนทำข้อสอบให้ครบทุกข้อ และส่งแบบทดสอบฉบับนี้คืนกรรมการคุมสอบ
 4. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบชุดนี้
 5. ในการทำแบบทดสอบให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดจากตัวเลือก ก ข ค และ ง เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น แล้วทำเครื่องหมาย X ลงกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง

ข้อ. 0 “ความเครียดทำให้เพิ่มฮอร์โมนอะดรีนาลีนในเลือด ทำให้หัวใจเต้นเร็ว เส้นเลือดบีบตัวกล้ามเนื้อแข็งตึง ระบบย่อยอาหารผิดปกติ เกิดอาการปวดหัว ปวดท้อง ใจสั่น แข็งขาอ่อนแรง ความเครียดจึงเป็นตัวการให้แก่เร็ว”

ข้อใดคือใจความสำคัญของเรื่อง

- ก. เส้นเลือดบีบตัวกล้ามเนื้อ
- ข. ความเครียดทำให้แก่เร็ว
- ค. ความเครียดทำให้ปวดหัว ปวดท้อง
- ง. ความเครียดทำให้ระบบหัวใจเต้นเร็ว

ถ้าตัวเลือก ก เป็นคำตอบที่ถูกต้อง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย x ในกระดาษคำตอบ ดังนี้

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
0				X

ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ทำเครื่องหมาย = ทับคำตอบเดิม แล้วทำเครื่องหมาย x ลงในช่องคำตอบใหม่ เช่น ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบจากตัวเลือก ก เป็น ค ให้ทำดังนี้

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
0			X	X

อ่านนิทานชาดก แล้วตอบคำถามข้อที่ 1-3

ไก่ตัวผู้สองตัวอยู่ในเล้าเดียวกัน ในเล้านั้นมีไก่ตัวเมียอยู่หลายตัว แต่นิสัยของไก่ตัวผู้พ่อเล้าซึ่งมักไม่ยอมจะก้มหัวให้แก่กัน มันจึงมักจะตีกันอยู่เสมอ เพราะสาเหตุที่จะแย่งเป็นพ่อเล้าครอบครอง ไก่ตัวเมียทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียว วันหนึ่งไก่ตัวผู้ทั้งคู่ก็เกิดปะทะกันอย่างหนัก ถึงขนาดแพ้ชนะ ไก่ตัวที่แพ้ต้องหนีไปหลบ ๆ ซ่อน ๆ อยู่ในมุมมืด ไม่กล้าออกมาตีอีก ส่วนไก่ตัวที่ชนะนั้นก็ถึงโลกใจว่าตนเองเป็นผู้ชนะ ถึงกับกระโดดขึ้นไปยืนเกาะอยู่บนเสารั้วเล้า แล้วตีปีกส่งเสียงดังลั่นบอกความเป็นผู้ชนะ นกอินทรีตัวหนึ่ง บินผ่านมาเห็นเข้า ก็บินลงมาโฉบเอาไก่พ่อเล้าตัวนั้นด้วยกรงเล็บแหลมคมของมันขึ้นไปทันที แล้วพาไปจากที่นั่น ไก่ตัวที่แพ้ก็เลยได้เป็นพ่อเล้าแทน

1. พฤติกรรมของไก่ทั้งสองตัวเปรียบได้กับสำนวนใด

ก. หัวเราะที่หลังดังกว่า	ข. เลือสองตัวอยู่ถ้าเดียวกันไม่ได้
ค. แพ้เป็นพระชนะเป็นมาร	ง. คนโง่ยอมเป็นเหยื่อของคนฉลาด

2. เพราะเหตุใด ไก่ตัวผู้พ่อเล้าทั้งสองตัวจึงตีกันอยู่เสมอ

ก. เกียงกันออกไปสู้กับนกอินทรี	ข. ไม่ยอมรับความสามารถของไก่คู่ต่อสู้
ค. แย่งไก่ตัวเมียของไก่คู่ต่อสู้	ง. แย่งกันเป็นพ่อเล้าเพื่อครอบครองไก่ตัวเมีย

3. ข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้คือข้อใด

ก. ไม่ควรรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า	ข. ไม่ควรยึดติดกับอำนาจวาสนา
ค. ควรผูกมิตรดีกว่าสร้างศัตรู	ง. ควรมีความสามัคคีในหมู่คณะ

อ่านนิทานชาดก แล้วตอบคำถามข้อที่ 4-6

กาลก่อน สมัยพระเจ้าสามเป็นราชาผู้ครองเมืองพาราณสี ในครั้งนั้นพระตถาคตเสวยพระชาติเกิดเป็นปุโรหิต มีหน้าที่คอยสอนพระเจ้าสามในเรื่องธรรม ครึ่งหนึ่งม้าพระที่นั่งนามว่า “บัณฑวะ” มีผู้ฝึกเป็นคนขาพิการนามว่า “กิริทัต” เวลาที่กิริทัตกุมบังเหียนเพื่อฝึกเดิน ม้าพระที่นั่งเห็นกิริทัตขาจะผลกก็นึกว่าเป็นทำเดินที่ถูกต้อง จึงเลียนแบบทำเดินนั้น จากนั้นม้าพระที่นั่งก็เดินขาจะผลกเรื่อยมา เมื่อพระเจ้าสามเห็นม้าพระที่นั่งเดินขาจะผลกก็นึกว่าได้รับบาดเจ็บ จึงรับสั่งให้หมอหลวงไปตรวจอาการ แต่หมอหลวงตรวจแล้วก็ไม่พบสาเหตุ พระเจ้าสามจึงได้ให้ปุโรหิตผู้เป็นอาจารย์หาสาเหตุ ปุโรหิตจึงได้กล่าวว่า “ที่ม้าพระที่นั่งเดินขาจะผลกนั้นเป็นเพราะมีผู้สั่งสอนไม่ดี หากหาผู้ฝึกที่ดี เป็นผู้มีอาการอันสมควรก็จะหายจากอาการนั้นในที่สุด” เมื่อทำตามที่ปุโรหิตบอกม้าพระที่นั่งก็เดินเป็นปกติ

4. เพราะเหตุใดม้าพระที่นั่งจึงเดินขาอะเฟลก
- ก. ผู้ฝึกไม่สนใจฝึกสอนให้ม้าเดินให้ถูกต้อง ข. ม้าได้รับบาดเจ็บจากการฝึกเดิน
 ค. ม้าเลียนแบบท่าเดินของครูฝึกที่ขาพิการ ง. ผู้ฝึกทำโทษม้าบาดเจ็บจนเดินขาอะเฟลก
5. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับใจความสำคัญของเรื่อง
- ก. ม้าพระที่นั่งเดินอะเฟลกเพราะได้รับบาดเจ็บ
 ข. ผู้ทำหน้าที่ฝึกม้าพระที่นั่งมีชื่อว่าครีท
 ค. ม้าพระที่นั่งเดินอะเฟลกเพราะผู้ตั้งสอนไม่ดี
 ง. ผู้ที่ทราบสาเหตุที่ม้าเดินอะเฟลกคือปุโรหิต
6. ข้อคิดจากนิทานชาดกตรงกับข้อใด
- ก. การทำงานต้องมีความขยันและอดทน ข. ผู้ที่สอนผู้อื่นได้ดีต้องเป็นแบบอย่างที่ดี
 ค. ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่ทุกคนควรกระทำ ง. ผู้รักษาศีลย่อมมีความดีคุ้มครองให้ปลอดภัย
- อ่านสารคดีแล้วตอบคำถามข้อที่ 7-8

เอเอฟพีรายงานว่า ทีมนักดาราศาสตร์ฟิสิกส์ของศูนย์ศึกษาวิจัยวิทยาศาสตร์แห่งชาติฝรั่งเศส (ซีเอ็นอาร์เอส) ระบุว่าดาวเคราะห์ “พรีอกซิมาบี” ดาวบริวารของดาวฤกษ์พรีอกซิมาเซนทอรี ระบบดาวที่อยู่ถัดไปจากจักรวาล 4 ปีแสง และได้ฉายาว่า “โลกที่ 2” เนื่องจากมีลักษณะคล้ายคลึงกับโลก อาจเป็นดาวเคราะห์ที่ปกคลุมด้วยมหาสมุทร เช่นเดียวกับโลก และมีความเป็นไปได้สูงว่ามนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตบนดาวเคราะห์ดังกล่าวได้

รายงานของซีเอ็นอาร์เอสระบุว่า จากการคำนวณขนาด และคุณสมบัติบนพื้นผิวของพรีอกซิมาบี แม้จะอยู่ใกล้กับดวงอาทิตย์ แต่เพราะพรีอกซิมาเซนทอรี มีขนาดเล็กกว่า และอานุภาwnน้อยกว่าดวงอาทิตย์ถึง 1,000 เท่า รวมทั้งพรีอกซิมาบีอยู่ยังโคจรอยู่ในเขตเอื้ออาศัย (Habitable zone) พื้นผิวจึงไม่ร้อนเกินไปที่จะมีของเหลวบนพื้นผิว และถือว่ามีระยะห่างที่เหมาะสมจะเป็นแหล่งอยู่อาศัยได้

7. เพราะเหตุใดจึงบอกว่าระบบดาวพรีอกซิมาบี มีความคล้ายคลึงกับโลก
- ก. เพราะ มนุษย์สามารถเดินทางไปอาศัยอยู่ได้ ข. เพราะ มีขนาดใกล้เคียงกับขนาดของโลก
 ค. เพราะ ปกคลุมด้วยมหาสมุทรเหมือนกับโลก ง. เพราะ อยู่ถัดไปจากจักรวาล 4 ปีแสง
8. ข้อใดไม่สอดคล้องกับใจความสำคัญของข่าวนี้
- ก. นักดาราศาสตร์ค้นพบโลกใบที่ 2 ชื่อว่า พรีอกซิมาบี
 ข. มนุษย์อาจสามารถดำรงชีวิตบนดาวเคราะห์พรีอกซิมาบีได้
 ค. ดาวเคราะห์พรีอกซิมาอยู่ถัดไปจากจักรวาล 4 ปีแสง
 ง. ดาวเคราะห์พรีอกซิมาบีโคจรอยู่ในเขตเอื้ออาศัย

อ่านสารคดีแล้วตอบคำถามข้อที่ 9-10

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวิธีการลดไขมันที่สำคัญจึงมุ่งมาที่การควบคุมไม่ให้ร่างกายได้รับไขมัน หรือวัตถุดิบที่ใช้สร้างไขมันเข้าไปมากเกินไป เราจึงต้องมารู้จักอาหารที่ทำให้ไขมันคอเลสเตอรอล และไขมันไตรกลีเซอไรด์สูง อาหารที่มีคอเลสเตอรอลสูงมาก ได้แก่ ไข่แดง (ไข่ยิ่งฟองเล็กยิ่งมี คอเลสเตอรอลเข้มข้น) หอยนางรม เครื่องในต่าง ๆ และหนังสัตว์ต่าง ๆ และส่วนที่เราคิดไม่ถึงคือ ส่วนคอ ปีก และตีนของสัตว์ปีก อาหารที่มีคอเลสเตอรอลปานกลาง ได้แก่ พวกเนื้อสัตว์ป็นมัน ชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะเนื้อหมู และวัว ส่วนเนื้อสัตว์ที่มีคอเลสเตอรอลน้อย ได้แก่ ปลาและเนื้อไม่ติดมัน ไขมันไม่อิ่มตัวจากน้ำมันพืช โดยทั่วไปช่วยให้การเผาผลาญคอเลสเตอรอลดีขึ้น แล้วมีผลให้ คอเลสเตอรอลในเลือดลดลง ส่วนกะทินั้นแม้จะไม่มีคอเลสเตอรอล แต่เนื่องจากมันมีไขมันอิ่มตัว อยู่มาก จึงกลับมีผลขัดขวางการเผาผลาญของคอเลสเตอรอล ทำให้คอเลสเตอรอลในเลือดสูงขึ้น

9. จากข่าวที่ว่า “วัตถุดิบที่ใช้สร้างไขมัน” ไม่สอดคล้องกับข้อใด

ก. หอยนางรม	ข. เครื่องใน
ค. ไข่แดง	ง. เนื้อปลา

10. ใครเป็นผู้นำคุณค่าที่ได้รับจากข่าวนี้ไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

- ลิซ่าควบคุมน้ำหนักจึงรับประทานแต่ปลานึ่งทุกมื้อ
- โรเซ่ใช้น้ำมันหมูสลับกับน้ำมันพืชในการประกอบอาหาร
- เจนนี่ออกกำลังกายทุกวันเพราะชอบรับประทานเนื้อวัวและเครื่องในเป็นประจำ
- จิฐริศึกษาสุขภาพโดยการรับประทานปลาและอาหารที่มีคอเลสเตอรอลน้อย

อ่านสารคดีแล้วตอบคำถามข้อที่ 11-12

ลีโอนาร์โด โนวเวลลา ผู้พัฒนาเทคโนโลยีจากประเทศสวีเดนแลนด์ เปิดระดมทุนผ่าน kickstarters.com เพื่อผลักดันกระบวนการผลิต “โพลีแลมป์” โคมไฟแห่งอนาคต มาในรูปแบบ หลอดไฟแอลอีดี ที่ประกอบเข้ากับฐานโคมไฟทำจากอะลูมิเนียม และโครงโลหะที่ผลิตจาก พลาสติกโพลีเมทิลเมทาไครเลต หรือพีเอ็มเอ็มเอ ทำงานเชื่อมต่อกับแอปพลิเคชันบน โทรศัพท์มือถือ สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ต

เมื่อเปิดใช้งาน เทคโนโลยีโคมไฟโพลีแลมป์จะสร้างแสงไฟ ล้อมรอบฐานโคมไฟ ทำให้คล้ายกับมีโคมไฟหลากสี โดยผู้ใช้สามารถกำหนดสีสีนได้มากถึง 16 ล้านสี เช่นเดียวกับประเภทของแสงสว่างที่ต้องการ ทั้งแสงแอมเบียนต์ไลท์ หรือแสงตามธรรมชาติ มีความสว่างจ้าน้อย และช่วยสร้างบรรยากาศได้ดี หรือจะเป็นแสงไฟที่เน้นความสว่างใน โคมเคาเวอร์ หรือจะผสมผสานระหว่างแอมเบียนต์ไลท์กับเพาเวอร์ไลท์ก็ได้

นอกจากนี้ยังตั้งเวลาเปิดปิด ตั้งค่าโคมไฟเป็นกลุ่มสำหรับการใช้งานหลายเครื่อง และโคมไฟแลมป์ยังใช้เทคโนโลยี เซลล์-คูลิ่ง ระบายความร้อนของส่วนฐานและไส้ไฟโค้ด ซึ่งช่วยยืดอายุการใช้งานของหลอดแอลอีดีได้สูงสุด 5,000 ชั่วโมง

11. จากข่าวนี้ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. โคมไฟแลมป์จะสร้างแสงไฟล้อมรอบฐานโคมไฟ ทำให้ดูคล้ายกับมีโคมไฟหลากสี
- ข. ผู้ใช้สามารถกำหนดสีสันได้มากถึง 16 ล้านสี เช่นเดียวกับประเภทของแสงสว่างที่ต้องการ
- ค. โคมไฟมาในรูปแบบหลอดไฟแอลอีดี ที่ประกอบเข้ากับฐานโคมไฟทำจากอะลูมิเนียม
- ง. เป็นแสงไฟที่เน้นความสว่างในโคมคเพาเวอร์ หรือจะผสมผสานระหว่างแอมเบียนต์ไลท์กับเพาเวอร์ไลท์ก็ได้

12. ข้อคิดที่ได้จากการอ่านข่าวนี้ตรงกับข้อใดมากที่สุด

- ก. เทคโนโลยีขั้นสูงทำให้อายุการใช้งานของสิ่งของมีระยะเวลานานขึ้น
- ข. การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ทำให้มีอุปกรณ์ทันสมัยเหมาะกับการดำเนินชีวิต
- ค. การคิดค้นเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ทำให้มนุษย์ได้ประโยชน์และชื่อเสียงเงินทอง
- ง. ประเทศชาติจะพัฒนาต้องมีความรู้และเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม

อ่านบทความ แล้วตอบคำถามข้อที่ 13-14

ทัมเบิลวีด (Tumbleweed) เป็นชื่อเรียกรวม ๆ ของพืชที่ขยายพันธุ์ด้วยวิธีพิเศษ ที่ส่วนของลำต้นทั้งหมดจะหลุดออกจากราก แล้วกลิ้งหรือปลิวไปตามลม เมื่อเข้าสู่ฤดูใบไม้ร่วงพืชเหล่านี้จะแห้งลงเรื่อย ๆ ในที่สุดก็หลุดออกจากราก เมื่อลมพัดก็จะกลิ้งไปตามพื้น จนกระทั่งกลายเป็นก้อนกลมเหมือนลูกบอล พวกมันสามารถกลิ้งไปได้ไกลหลายกิโลเมตร ไม่ว่าจะอากาศจะแห้งแล้งหรือหนาวเย็นแค่ไหน ก็ขัดขวางการเดินทางของพวกมันไม่ได้ เมื่อถึงฤดูใบไม้ผลิพวกมันจึงจะงอกออกจากเมล็ดแล้วเจริญเติบโตเป็นต้นใหม่ต่อไป

ทัมเบิลวีด เป็นพืชที่อาศัยลมช่วยขยายพันธุ์ ส่วนของลำต้นที่แห้งและหลุดออกมาจากรากจะมีผลที่มีเมล็ดอยู่ เมื่อมันกลิ้งไปตามลม เมล็ดก็จะหลุดออกมาตามทางที่มันกลิ้งผ่าน จึงเป็นการกระจายเมล็ดพันธุ์ให้ไปเจริญเติบโตห่างไกลจากต้นแม่ บางครั้งทัมเบิลวีดก็สร้างปัญหาใหญ่ให้กับมนุษย์ การที่มันกลิ้งไปตามถนนอาจกีดขวางการจราจร หรือก่อให้เกิดอุบัติเหตุเมื่อทัมเบิลวีดจำนวนมากกลิ้งมาติดที่หน้าบ้าน อาจทำให้เจ้าของบ้านไม่สามารถเข้าออกบ้านได้ นอกจากนี้การที่พวกมันแห้งมากยังทำให้ติดไฟง่ายอีกด้วย

สักวาหน้าฝนถนนเปราะ	คูแฉะแฉะ โคลนตมเต็มวิถี
ห้องฟ้าฉ่ำแสงพระสุริย์	ปฐพีชุ่มชลจนเงืงนอง
จะเดินตรอกชอกชอยเปียกปอนหมด	เดินถนนโคลนรถกระเซ็นหมอง
รองเท้าเปียกเปียกพังลงนั่งมอง	น้ำไหลนองท่วมพื้นถนนเอย

21. จากคำประพันธ์ “ห้องฟ้าฉ่ำแสงพระสุริย์” หมายความว่าอย่างไร

ก. ห้องฟ้ามีเมฆบังแสงอาทิตย์	ข. ห้องฟ้าฉ่ำฝนเพราะลมพายุ
ค. ห้องฟ้าสว่างเพราะแสงอาทิตย์	ง. ห้องฟ้ามืดไม่มีแสงอาทิตย์

อ่านบทร้อยกรองแล้วตอบคำถาม ข้อที่ 22-24

รู้�้อยว่ามากรู้	เริงใจ
กลกบเกิดอยู่ใน	สระจ้อย
ไปเห็นชลไกล	กลางสมุทร
ชมว่าน้ำบ่อน้อย	มากล้าลึกเหลือ
22. จากบทร้อยกรองผู้แต่งต้องการสอนเรื่องใด
ก. การเลือกถิ่นที่อยู่ให้เหมาะสม	ข. การมองโลกให้กว้างไกล
ค. การไม่ดูถูกผู้ที่ต่ำต้อยกว่า	ง. การสนใจศึกษาเล่าเรียน
23. สิ่งที่เปรียบเทียบว่ากบมีความรู้�้อยคือข้อใด
ก. มหาสมุทร	ข. ลำคลอง
ค. สระเล็ก ๆ	ง. ลำธาร
24. สิ่งที่เปรียบเทียบกับผู้มีความรู้มากคือข้อใด
ก. มหาสมุทร	ข. ลำคลอง
ค. สระเล็ก ๆ	ง. ลำธาร

อ่านเรื่องสั้นต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อที่ 25-26

เด็กหญิงวัยรุ่นที่ทะเลาะกับแม่อย่างรุนแรง ทำให้เธอตัดสินใจหนีออกจากบ้าน ซึ่งเป็นการตัดสินใจด้วยอารมณ์ชั่ววูบ แต่ก็กลับด้วยทิวี่ ความหิวทำให้เธอตัดสินใจใช้ชีวิตด้วยการเป็นหญิงบริการและนอนตามข้างถนน เธอยึดอาชีพนี้เรื่อยมา จากวันเป็นเดือน จากเดือนเป็นปี จากปีเป็นหลาย ๆ ปี จากเด็กหญิงกลายเป็นหญิงสาว แล้ววัยของเธอก็ร่วงโรยลงไปตามกาลเวลา เช่นเดียวกับแม่ซึ่งอยู่ในวัยชรามาก เมื่อพ่อตายไปด้วยโรคชรา แม่จึงตัดสินใจออกเดินทางตามหาลูกสาว เมื่อรู้ข่าวว่าลูกสาวอยู่ที่ไหนแม่ก็จะตาม ไปถึงที่นั่น แต่ก็คลาดกันทุกครั้งไป จนแม่เริ่มท้อ

ในที่สุด แม่จึงเดินเข้าไปในศูนย์ช่วยเหลือเร่งด่วนเพื่อขอความช่วยเหลือ แม่บอกกับเจ้าหน้าที่ว่า ฉันขอติดประกาศตามหาคนได้หรือไม่ เจ้าหน้าที่อนุญาต แม่จึงใช้รูปในอดีตของเธอซึ่งถึงวันนี้ก็แก่มากแล้ว ติดประกาศพร้อมเขียนได้ว่า กลับบ้านเถอะลูก แม่ให้อภัยแล้ว เมื่อหญิงชราผ่านไปไม่นาน ลูกสาวก็เข้ามาในศูนย์นั้น ทั้งสองคนคลาดกันเพียงเส้นยาแดง หญิงสาวเห็นรูปที่ติดประกาศ จึงเดินเข้าไปดูด้วยความรู้สึกคุ้นเคย และยิ่งเธอเพ่งพิศดูรูปนั้นทำให้เธอมั่นใจว่านั่นคือ "แม่" หญิงสาวหยุดคิดและบอกกับตัวเองว่า ความเลวร้ายทุกอย่างทุกอย่าง แม่ให้อภัยหมดแล้ว เธอต่างหากที่ถือสิทธิ์อยู่ คิดเช่นนั้นเธอจึงตัดสินใจกลับบ้าน

เมื่อมาถึงบ้านก็เป็นเวลาตีมากแล้ว ความลังเลก็เกิดขึ้น เธอจะเคาะประตูหรือไม่ ป่านนี้แม่คงนอนหลับแล้ว แต่ที่สุดเธอก็ตัดสินใจเคาะประตู ปรากฏว่าประตูนั้น ไม่ได้ล็อก มันค่อย ๆ แง้มเปิดออก ถึงตอนนั้นหญิงสาวรีบวิ่งขึ้นไปในห้องนอนของแม่ เพราะเกรงว่าตีคืนป่านนี้แต่บ้านไม่ได้ล็อก เกรงว่าแม่จะเป็นอันตรายจากโจรผู้ร้ายหรือไม่ แต่เมื่อไปถึงห้องนอนของแม่ ก็ปรากฏว่าแม่ยังหลับสบายดี ความสงสัยของเธอได้รับคำตอบจากผู้เป็นแม่สั้น ๆ ว่า นับตั้งแต่วันที่ลูกออกจากบ้านไป ประตูบ้านก็ไม่เคยปิดล็อกอีกเลย

25. เพราะเหตุใดเด็กหญิงวัยรุ่นจึงหนีออกจากบ้าน

ก. เสียใจ	ข. หวาดกลัว
ค. มีสิทธิ	ง. ละอายใจ

26. จากเรื่องสั้น คำว่า "เส้นยาแดง" หมายถึงอะไร

ก. เฉียดฉิวเพียงนิดเดียว	ข. เล็กและละเอียดมาก
ค. เวลาที่ทิ้งช่วงไปนาน	ง. เวลาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

อ่านเรื่องสั้นต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อที่ 27-28

วันนี้แก้มอ้มล้างจาน โดยไม่ได้ร้องเพลงไปด้วย เสียงจนแม่ต้องชะโงกหน้าเข้ามาดู แต่เห็นแก้มอ้มหน้าไม่หงิก

“เป็นไรหรือเปล่าลูก” แม่อดถามไม่ได้

“กำลังฝึกสติ”

คำตอบนั้นลากแม่ให้เดินเข้ามายืนเท้าสะเอวอยู่ข้าง ๆ แก้มอ้มบอกว่า

“อ่าน ดิษ นัท ฮันท์ มาเขาบอกว่าเวลาล้างจานให้มีสติ ไม่ใช่ล้าง ๆ ให้เสร็จเร็ว ๆ แล้วใจอยากจะทำอย่างอื่นต่อ ทำให้ถูกลากไปอนาคตเสมอโดยไม่อาจอยู่กับปัจจุบันขณะได้”

“เออ อย่างนี้ค่อยสมกับที่ส่งให้เรียนหนังสือหน่อย”

27. ก่อนหน้านี้มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นกับแก้มอ้ม
- แก้มอ้มร้องเพลงเสียงดังรบกวนแม่
 - แก้มอ้มได้แนวคิดในการปฏิบัติตนจากการอ่าน
 - แก้มอ้มเป็นเด็กดีช่วยเหลืองานบ้านแม่
 - แก้มอ้มฝึกสติโดยช่วยแม่ทำงานบ้าน
28. ทำไมแม่จึงถามแก้มอ้มด้วยคำถามว่า “เป็นไรหรือเปล่าลูก”
- เพราะแก้มอ้มปฏิบัติตัวแปลกไปจากเดิม
 - เพราะแก้มอ้มไม่ร้องเพลงเสียงดังเหมือนเคย
 - เพราะแก้มอ้มตั้งใจล้างจานจนสะอาดกว่าปกติ
 - เพราะแม่เป็นห่วงกลัวแก้มอ้มไม่สบาย

อ่านเรื่องสั้นที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อที่ 29-30

บ้านหลังหนึ่งที่บ้านมีกาน้ำชาสูงค่า เพราะเป็นกาที่ปั้นมาจากดินชนิดพิเศษสุดของประเทศจีน เจ้าของเลยวางไว้หัวเตียงอย่างทะนุถนอม มีอยู่คืนหนึ่ง ด้วยความไม่ระวัง มือไปปิดโคนฝากาน้ำชากระเด็นตกสู่พื้น ทั้งโกรธทั้งเจ็บใจ เมื่อคิดว่าทำฝาแตกแล้ว จะเก็บกาไว้ให้คุณเจ็บใจเล่นทำไม คิดได้ดังนั้นเลยหยิบกาน้ำชาขว้างออกไปนอกหน้าต่าง รุ่งเช้าตื่นมาลูกลงจากเตียง เห็นฝากาน้ำชาหล่นอยู่บนรองเท้านุ่นที่ข้างเตียง ไม่มีอะไรแตกเสียหาย กาน้ำชาก็ขว้างทิ้งไปแล้ว ยิ่งเจ็บใจเลยกระแทบฝาจานแตกละเอียด พอตอนสายเดินออกไปนอกบ้าน ปรากฏว่ากาน้ำชาที่ขว้างออกไปเมื่อคืนนั้น ยังคงอยู่บนต้นไม้มันมีอะไรบุบสลาย

29. การกระทำของเจ้าของกาน้ำชาตรงกับสำนวนใด
- น้ำกลิ้งบนใบบอน
 - ใจดีสู้เสือ
 - ตีตนไปก่อนไข้
 - ขว้างงูไม่พ้นคอ
30. ข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องสั้นตรงกับข้อใดมากที่สุด
- ควรดูแลรักษาสิ่งของให้มีความคงทน
 - ควรไตร่ตรองและพิจารณาให้ถี่ถ้วนก่อนตัดสินใจ
 - ความใจร้อนทำให้ต้องรับผิดชอบการกระทำของตนเอง
 - ความใจเร็วด่วนได้ทำให้ได้รับความเดือดร้อน

เฉลยแบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ (ก่อนเรียน)**เรื่อง การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

1	ข	16	ง
2	ง	17	ค
3	ง	18	ง
4	ค	19	ค
5	ก	20	ก
6	ข	21	ง
7	ค	22	ข
8	ก	23	ค
9	ง	24	ก
10	ง	25	ค
11	ก	26	ก
12	ข	27	ข
13	ง	28	ก
14	ก	29	ค
15	ก	30	ข

แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ (หลังเรียน)
เรื่อง การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

- คำชี้แจง**
1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการทดสอบ 60 นาที
 2. ก่อนทำแบบทดสอบให้นักเรียนเขียน ชื่อ-สกุล เลขที่ ชั้นเรียนและห้องเรียนให้ชัดเจนลงในกระดาษคำตอบ
 3. ให้นักเรียนทำข้อสอบให้ครบทุกข้อ และส่งแบบทดสอบฉบับนี้คืนกรรมการคุมสอบ
 4. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบชุดนี้
 5. ในการทำแบบทดสอบให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดจากตัวเลือก ก ข ค และ ง เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น แล้วทำเครื่องหมาย X ลงกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง

ข้อ. 0 “ความเครียดทำให้เพิ่มฮอร์โมนอะดรีนาลีนในเลือด ทำให้หัวใจเต้นเร็ว เส้นเลือดบีบตัวกล้ามเนื้อแข็งตึง ระบบย่อยอาหารผิดปกติ เกิดอาการปวดหัว ปวดท้อง ใจสั่น แข็งขาอ่อนแรง ความเครียดจึงเป็นตัวการให้แก่เร็ว”

ข้อใดคือใจความสำคัญของเรื่อง

- ก. เส้นเลือดบีบตัวกล้ามเนื้อ
- ข. ความเครียดทำให้แก่เร็ว
- ค. ความเครียดทำให้ปวดหัว ปวดท้อง
- ง. ความเครียดทำให้ระบบหัวใจเต้นเร็ว

ถ้าตัวเลือก ก เป็นคำตอบที่ถูกต้อง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ในกระดาษคำตอบ ดังนี้

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
0				X

ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ทำเครื่องหมาย = ทับคำตอบเดิม แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่องคำตอบใหม่ เช่น ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบจากตัวเลือก ก เป็น ค ให้ทำดังนี้

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
0			X	X

อ่านนิทานชาดก แล้วตอบคำถามข้อที่ 1-3

กาลก่อน พระตถาคตเกิดเป็นทศปาโมกษ์ สอนมาจนจำนวน 500 อยู่ในพาราณสี ครั้งนั้น ศิษย์ทั้งหลายมักจะลุกขึ้นมาอ่านหนังสือในยามดึกเมื่อได้ยินเสียงไก่ขัน ครั้นเมื่อไก่ตัวนั้นตายลง มาพบทั้งหลายก็พากัน ไปหาไก่ตัวอื่นมาแทนจน ได้เป็นไก่ป่ามาตัวหนึ่ง

ไก่ป่าไม่เคยได้รับการสั่งสอนว่าควรจะขันในเวลาใด ก็ขันตามความพอใจของตน เมื่อ มาพบทั้งหลายได้ยินเสียงไก่ขัน ด้วยความเคยชินก็ลุกขึ้นมาอ่านตำราเหมือนแต่ก่อน ไก่ขันตอน ไหนก็ลุกมาอ่านหนังสือตอนนั้น วันไหนที่ขันก่อนเวลาปกติก็ทำให้มาหลับในสำนักเรียนตอน กลางวัน วันไหนไก่ป่าขันตอนรุ่งเช้าก็อ่านตำราไม่ทัน มาพบทั้งหลายเห็นตรงกันว่าหากไก่ป่าตัวนี้ ยังอยู่จะทำให้การเรียนถึงกาลพิณาศ จึงช่วยกันสังหารไก่ป่าตัวนั้น แล้วนำความแจ้งแก่ผู้เป็นอาจารย์ เมื่อความทราบถึงผู้เป็นอาจารย์ จึงได้กล่าวคาถาเพื่อสอนศิษย์ทั้งหลาย ความว่า “ผู้ที่ไม่เคยได้รับการสั่งสอน ย่อมเป็นผู้ที่ไม่รู้กลวิธีที่จะสังเสียง จึงทำให้ต้องพบกับหายนะในที่สุด”

1. พฤติกรรมของไก่ป่าเปรียบได้กับสำนวนใด

ก. ไก่ได้พลอย	ข. ปลาหมอตายเพราะปาก
ค. ปากหอยปากปู	ง. ปากปราศรัยน้ำใจเชือดคอ
2. เพราะเหตุใดมานพทั้งหลายจึงอ่านตำราไม่ทัน
ก. ทำงานหนักจึงตื่นไม่ทันเวลา	ข. ทำตำราหายจึงไม่มีตำราอ่าน
ค. หลับเพลินจนไม่ได้อ่านตำรา	ง. ไก่ขันไม่ตรงเวลาจึงไม่ได้อ่านตำรา
3. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดเรื่องใด
ก. ผู้มีปัญญาย่อมคบมิตรที่ดี	ข. ผู้เป็นศิษย์ควรเชื่อฟังอาจารย์
ค. เราควรพอใจในชาติกำเนิดของตนเอง	ง. ทำสิ่งใดควรดูว่าเหมาะสมกับกาลเทศะ

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 4-6

กาลก่อน พระตถาคตเสวยพระชาติเป็นเทวดาสถิต ณ ต้นไม้ในป่าใหญ่ ครั้งนั้นมีลูกหงส์ 2 ตัว ได้มาทำรังอาศัยอยู่ ณ ต้นไม้ที่เทวดาสถิตอยู่มีความคุ้นเคยกันจนเติบโตใหญ่ ครั้งหนึ่งในขณะที่ เทวดาและหงส์ 2 ตัวกำลังสนทนากันอยู่ ได้มีสุนัขจิ้งจอกผ่านมาเห็นก็นึกอยากคุยกับหงส์ทั้งสอง ตัวบ้าง เมื่อเทวดาแยกออกไปแล้ว สุนัขจิ้งจอกก็ได้กล่าวกับหงส์ทั้งสองว่า

“ท่านอย่าได้คุยกันเพียงลำพังเลย ขอให้ลงมาข้างล่างเพื่อคุยกับเราพญาเนื้อด้วยเถิด”

หงส์ได้ยินดังนั้นก็นึกถึงภัย ทั้งที่ตนเป็นสุนัขจิ้งจอกแต่กลับไม่พอใจในชาติกำเนิดของตนอวดอ้างว่าเป็นพญาเนื้อ จึงได้บินหนีไปจากที่แห่งนั้นแล้วไม่กลับมาอีกเลย เมื่อเทวดาทราบว่า สุนัขจิ้งจอกเป็นเหตุให้หงส์ที่คุ้นเคยต้องหนีไป จึงขับไล่สุนัขจิ้งจอกออกจากป่านั้นทันที

อ่านสารคดีแล้วตอบคำถามข้อที่ 9-10

คณะประชุมยูโรฟิรเวนต์ 2012 ที่กรุงดับลิน ประเทศไอร์แลนด์ เปิดเผยว่า การกินน้ำมันตับปลา หรือวิตามินที่มีกรดไขมันโอเมก้า-3 ไม่มีประสิทธิภาพช่วยลดความเสี่ยงของ “โรคหลอดเลือดและหัวใจ” หรือ “โรคหัวใจ” ได้อย่างที่เรา ๆ เคยเข้าใจ แต่กรดไขมันไม่อิ่มตัว ทั้ง กรดโดโคซาเฮกซาอีโนอิก (ดีเอชเอ) หรือโอเมก้า-3 และไอโคซาเพนตาอีโนอิก (อีพีเอ) จากธรรมชาติผ่านเมนูเนื้อปลาน้ำจืด อย่าง แซลมอน ปลาทู ปลาแฮร์ริ่ง ปลาเทราต์ และชาร์ดีน มีดีกรีเป็นยาวิเศษ เพราะนอกจากจะช่วยลดไขมันอุดตันในเส้นเลือดแล้ว ยังทำให้เซลล์ไวต่อการรับสัญญาณประสาท บำรุงสมอง จอตา แดมช่วยลดความตึงเครียด และบรรเทาอาการซึมเศร้าได้อีกด้วย

9. จากข่าวบอกว่า “มีดีกรีเป็นยาวิเศษ” ไม่สอดคล้องกับข้อใด

- ก. ช่วยลดความเสี่ยงของโรคหลอดเลือด ข. ช่วยลดความตึงเครียด
ค. บรรเทาอาการซึมเศร้า ง. ช่วยลดไขมันอุดตันในเส้นเลือด

10. ใครเป็นผู้นำคุณค่าที่ได้รับจากข่าวนี้อไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

- ก. มาร์คกินน้ำมันตับปลารูปร่างกายเพราะไม่ชอบออกกำลังกาย
ข. เจบีกินวิตามินที่มีโอเมก้า-3 เพื่อช่วยลดความเสี่ยงของโรคหลอดเลือด
ค. แจ็คสันกินปลาเทราต์และปลาซาดีนจำนวนมากเพื่อลดความเครียดจากการทำงานหนัก
ง. แบลมเบมกินปลาทูและแซลมอนแทนเนื้อสัตว์อื่น ๆ เพื่อช่วยลดไขมันอุดตันในเส้นเลือด

อ่านสารคดีแล้วตอบคำถามข้อที่ 11-12

เอ็น โกลด์เนตผู้ผลิตอุปกรณ์พลังงานแสงอาทิตย์ในสหรัฐ อเมริกา เปิดถนน ต้นแบบอนุรักษ์พลังงานในย่านโบลเดอร์พลาซ่า นครลาสเวกัส รัฐเนวาดา กับไฟถนน “โซลาร์-เคนเนติก” ที่ใช้พลังงานจลน์ร่วมกับพลังงานแสงอาทิตย์ โดยสะสมพลังงานจากผู้ที่เดินเหยียบลงบนแผ่นรับแรงเคลื่อนไหวที่ติดตั้งบนฟุตปาธบริเวณเสาไฟ จากนั้นแปลงความเคลื่อนไหวของวัตถุเป็นกระแสไฟฟ้าและเก็บสะสมไว้ในแบตเตอรี่ ขณะเดียวกันแผงโซลาร์เซลล์ที่ติดตั้งบนหลอดไฟแอลอีดีบนเสา จะเปลี่ยนแสงอาทิตย์ให้เป็นกระแสไฟฟ้า

ไฟถนนของเอ็น โกลด์เนตยังมีเซ็นเซอร์ตรวจจับความเคลื่อนไหวสำหรับเปิดปิดไฟตามความจำเป็น เพื่อลดการใช้พลังงานอย่างสิ้นเปลือง นอกจากนี้จะเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ไฟถนนอัจฉริยะตรวจสอบสภาพอากาศ น้ำฝน การจราจร รวมถึงอุปกรณ์อำนวยความสะดวกแก่ผู้คนในยุคดิจิทัล ด้วยระบบชาร์จแบตเตอรี่ไร้สาย และจุดปล่อยสัญญาณไว-ไฟที่สำคัญเอ็น โกลด์เนตยังมีโครงการนำไฟถนน โซลาร์-เคนเนติกไปติดตั้งให้แสงสว่างแก่ผู้คนในพื้นที่ห่างไกล กว่า 1,400 ล้านคนทั่วโลกอีกด้วย

11. จากข่าวนี้ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. เอ็นโกแพลเน็ต เปิดถนนต้นแบบอนุรักษ์พลังงาน ที่ใช้พลังงานจลน์ร่วมกับพลังงานแสงอาทิตย์
- ข. โดยสะสมพลังงานจากผู้ที่เดินเหยียบลงบนแผ่นรับแรงเคลื่อนไปหวที่ติดตั้งบนฟุตปาธบริเวณเสาไฟ
- ค. นอกจากจะเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ไฟถนนอัจฉริยะตรวจสอบสภาพอากาศ น้ำฝน การจราจร รวมถึงอุปกรณ์อำนวยความสะดวกแก่ผู้คนในยุคดิจิทัล
- ง. เอ็นโกแพลเน็ตยังมีโครงการนำไฟถนนโซลาร์-เคนติกไปติดตั้งให้แสงสว่างแก่ผู้คนในพื้นที่ห่างไกล กว่า 1,400 ล้านคนทั่วโลก

12. ข้อคิดที่ได้จากการอ่านข่าวนี้ตรงกับข้อใดมากที่สุด

- ก. พลังงานทุกชนิดมีราคาแพงควรใช้อย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุด
- ข. เราควรใช้สิ่งที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและแบ่งปันให้ผู้อื่น
- ค. พลังงานต่าง ๆ เมื่อใช้ไปในระยะเวลาที่ยาวนานย่อมหมดลงได้
- ง. ผู้ที่ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ได้ก่อนย่อมจะแสวงหาผลประโยชน์ได้ก่อน

อ่านบทความ แล้วตอบคำถามข้อที่ 13-14

ต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิง เป็นพืชกินแมลงที่มีชื่อเสียงโด่งดัง มันมีวิวัฒนาการพิเศษคือลูกดักแมลงที่ใช้จับ ฆ่า ย่อย และดูดซึมสารอาหารจากแมลงที่ตกลงไป ทั่วโลกมีต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิงประมาณ 100 ชนิด ส่วนใหญ่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มักพบตามป่าดิบชื้นที่มีฝนตกชุก พืชกินแมลงส่วนมากจะขึ้นบนดินที่มีธาตุอาหารต่ำ จึงมีการปรับตัวให้มีวิวัฒนาการพิเศษสำหรับดูดซึมสารอาหารที่ขาดหายไป โดยเฉพาะธาตุไนโตรเจนที่ได้จากการย่อยโปรตีน

13. ต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิงได้รับสารอาหารจากอะไร

- ก. พืช
- ข. แมลง
- ค. ลูกดักแมลง
- ง. ธาตุไนโตรเจน

14. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิง

- ก. เป็นพืชกินแมลง
- ข. เป็นพืชที่มีวิวัฒนาการพิเศษ
- ค. มีประมาณ 100 ชนิดทั่วโลก
- ง. มีถิ่นกำเนิดอยู่ในเอเชียใต้

จะบ้านเก่าบ้านใหม่เราเลือกได้
แต่ต้องใช้ราคาค่าเป็นล้าน
เราเช่าซื้อหรือผ่อนใช้ไต่ยาวนาน
แต่ว่าบ้านหลังสุดท้ายเราได้ฟรี

19. คำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายตรงตามข้อใด

- ก. บ้านที่ซื้อเป็นหลังสุดท้าย ข. บ้านที่ได้จากการถูกรางวัล
ค. หลุมศพที่เปรียบเสมือนบ้าน ง. โลงศพที่ได้รับโดยไม่เสียเงิน

พจนานุกรมไทย	บอกอะไรไว้มากมี
คำอ่านอักษรวิธี	บอกความหมายได้สั้นกว่า
ที่มาของคำนั้น	สิ่งสำคัญของภาษา
คำไทยคำเทศมา	ประยุกต์ใช้ได้แนบเนียน
สำนวนชวนค้นคิด	คนใช้ผิดต้องพากเพียร
พจนานุกรมเขียน	เป็นหลักให้ใช้สืบมา
ชนิดของคำไทย	สั้นกว่าได้ใช้ศึกษา
ประโยชน์อีกนานา	คือคุณค่าพจนานุกรม

20. คำประพันธ์ไม่ได้กล่าวถึงข้อใด

- ก. คำยืมภาษาต่างประเทศ ข. วิธีการใช้พจนานุกรม
ค. วิธีการเขียนคำอ่าน ง. วิธีการอ่านคำศัพท์

สักวาหวานอื่นมีหมีนแสน	ไม่เหมือนเม้นพจมานที่หวานหอม
กลิ่นประเทียบเปรียบดวงพงพะยอม	อาจจะน้อมจิตโน้มด้วยโลมลม
เม้นลือลามหยามหยาบไม่ปลาบปลื้ม	ดังดูดดื่มบอระเพ็ดต้องเข็ดขม
ผู้ดีไพร่ไม่ประกอบชอบอารมณ์	ใครฟังลมเป็นหน้าระอาเอย

21. จากคำประพันธ์ “อาจจะน้อมจิตโน้มด้วยโลมลม” หมายความว่าอย่างไร

- ก. คำพูดชักชวนให้เกิดความพอใจ
ข. กระแสลมอาจปลอบใจให้คิดเห็น หรือ โอนอ่อนตามได้
ค. คำพูดหรือกระแสลมอาจโน้มน้าวใจให้คิดเห็นหรือ โอนอ่อนตามได้
ง. คำพูดเหมือนกระแสลมอาจปลอบใจให้คิดเห็นหรือ โอนอ่อนตามได้

อ่านบทร้อยกรองแล้วตอบคำถาม ข้อที่ 22-23

ก้านบัวบอกลึกตื่น	ชลธาร
มรรยาทส่อสันดาน	ชาติเชื้อ
โฉดฉลาดเพราะคำขาน	ควรทราบ
หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเรือ	บอกร้ายแสดงดิน

(สมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร)

22. จากบทร้อยกรองผู้แต่งต้องการสอนเรื่องใด

ก. กิริยามรรยาท	ข. การวัดระดับน้ำ
ค. การสังเกตคนฉลาด	ง. การเลือกปลูกหญ้า

23. สิ่งที่ยกถึงความโง่ ความฉลาดของคนคือข้อใด

ก. ต้นบัว	ข. คำพูด
ค. หย่อมหญ้า	ง. ดิน

จันทราคลาเคลื่อน กระจวนไพรไก่อ่เดือน เตือนเพื่อนขานขัน
 ปู่เจ้าเขาเงิน กู่เกรินหากัน สิ้นธุพุดัน ครั้นครั้นหวั่นไหว

24. บทร้อยกรองกล่าวถึงเวลาใด

ก. เวลาเช้า	ข. เวลากลางวัน
ค. เวลาเย็น	ง. เวลาพลบค่ำ

อ่านเรื่องสั้นต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อที่ 25-26

เสียงตอบกลับมาเป็นเสียงร้องแบบเดิมซ้ำ ๆ แต่คราวนี้ลดความแหลมลง บอกถึงความเหนื่อยอ่อน แล้วความเงียบอันว่างเปล่าก็เข้ามาแทนที่ เธอลอยกลับมาที่เตียง ไม่ว่าจะเป็นอย่างไรก็ตามที่อยู่ตรงนั้น เธอได้ยินเสียงเหมือนมันเคลื่อนไหวอยู่แถวระเบียงหน้าบ้าน แล้วก็ยังมีเสียงเหมือนของหล่นแตกเธอบอกเสียงของที่ถูกชนหล่นได้ มีเสียงตะกุกบนผนังราวกับมันต้องการฉีกผนังให้แยกออกเพื่อหาทางเข้ามาในบ้าน เธอรู้แล้วว่ามันเป็นอะไร “แมวตัวใหญ่” ซึ่งถูกพัดพามากับต้นไม้ที่ถอนรากถอนโคนลอยผ่านไปเมื่อครู่ มันคือ “ของขวัญ” ที่มาพร้อมกับน้ำท่วม

โดยไม่รู้สึกลัว เธอแนบมือบนใบหน้าและลำคอที่ถูกแน่น ปืนไรเฟิลวางนิ่งอยู่บนตัก เธอไม่เคยเห็นเสือดำมาก่อนเลยในชีวิต เธอเคยได้ยินคนอื่นพูดถึงและเคยได้ยินเสียงร้องเหมือนเจ็บปวดของพวกมันจากระยะไกล เสียงเจ้าแมวตะกุกฝาบ้านอีกครั้ง หน้าต่างที่อยู่ใกล้กับประตูสันตามแรงตะกุกถ้าเธอเฝ้าหน้าต่างให้ดี และปล่อยให้เจ้าแมวถูกขังระหว่างฝาบ้านและสายน้ำ เหมือน

อ่านเรื่องสั้นที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อที่ 29-30

นายจ้างคนหนึ่ง ก่อนออกไปทำงาน สั่งให้คนใช้ขับรถงั้ทำให้ ส่วนคนใช้รู้สึก
 ใจเกียจ จึงพูดขึ้นว่า “จะขับรถงั้ทำไมพรุ่งนี้ก็เ็ือนอีก”เมื่อนายจ้างได้ยินคนใช้พูดอย่าง
 นั้น รู้สึกโม โหชนิด ๆ แต่ไม่พูดว่าอะไร เดินไปใส่กุญแจคู่กับข้าวทันที คนใช้เห็นดั่งนั้นจึง
 ถามขึ้นว่า “ท่านใส่กุญแจคู่กับข้าวทำไมแล้วหนูจะเอาอะไรกิน” นายจ้างจึงตอบว่า “จะกิน
 ทำไม พรุ่งนี้ก็หิวอีก” คนใช้ได้ฟังนายจ้างพูดดั่งนั้นจึงยอมไปขับรถงั้ ฝ่ายนายจ้างก็ไป
 เปิดกุญแจคู่กับข้าวให้ นับตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา คนใช้ก็ไม่กล้าตีฝปากกับนายจ้างอีกเลย

29. การกระทำของนายจ้างที่ทำกับคนใช้เมื่อคนใช้ไม่เช้ขับรถงั้ให้ตามคำสั่งตรงกับสำนวนใด

ก. กิ่งก่าได้ทอง ข. คางคกขึ้นวอ

ค. ไกล่ไกล่อกินต่าง ง. เกลือจิมเกลือ

30. ข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องสั้นตรงกับข้อใดมากที่สุด

ก. ควรรู้หน้าที่ของตนเองและทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

ข. การเป็นคนใช้ต้องรู้ใจเจ้านายไม่ซัดใจไม่ว่าเรื่องใด

ค. ไม่ควรเกียงานแม้งานนั้นจะเสี่ยงอันตรายหรือไม่ก็ตาม

ง. เป็นคนใช้ไม่ใช่ว่าจะต้องยอมเจ้านายทุกอย่าง

เฉลยแบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ (หลังเรียน)**เรื่อง การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

1	ข	16	ก
2	ง	17	ง
3	ง	18	ค
4	ค	19	ง
5	ก	20	ข
6	ง	21	ง
7	ค	22	ก
8	ข	23	ค
9	ก	24	ก
10	ง	25	ข
11	ค	26	ก
12	ข	27	ค
13	ข	28	ก
14	ง	29	ง
15	ง	30	ก